

WILHELM
HAUFF

pentru bunele sale gânduri față de franțuzi, iar când nu vru s-o dea, îl luară cu sîla pe fiul său și-l duseră în tabăra lor.

În timp ce tînărul rob povestea aceste lucruri, șeicul își acoperi fața și în sală se auziră murmure de supărare.

— Cum, strigară prietenii șeicului, cum poate acest tînăr să fie atât de nesocotit și, printr-o astfel de povestire, să deschidă iarăși rănile lui Ali Banu, în loc să le vindece? Cum poate el să-i înnoască durerea în loc s-o stingă?

Chiar și supraveghetorul robilor era minios pe nerușinatul tînăr și-i porunci să tacă.

Tînărul rob fu foarte mirat de toate acestea și-l întrebă pe șeic dacă în povestirea lui era ceva care nu i-a fost pe plac. La aceste cuvinte, șeicul se ridică și spuse:

— Linișteți-vă, prieteni! Cum poate acest tînăr să știe ceva de jalnica-mi soartă, cînd se află abia de trei zile sub acoperișul meu? În toate grozăviile pe care le-au săvîrșit acești franțuzi, nu poate fi oare o soartă asemănătoare cu a mea? Nu s-ar putea oare ca însuși acel Almansor... Dar povestește mai departe, tînărul meu prieten!

Tînărul rob făcu o plecăciune și urmă:

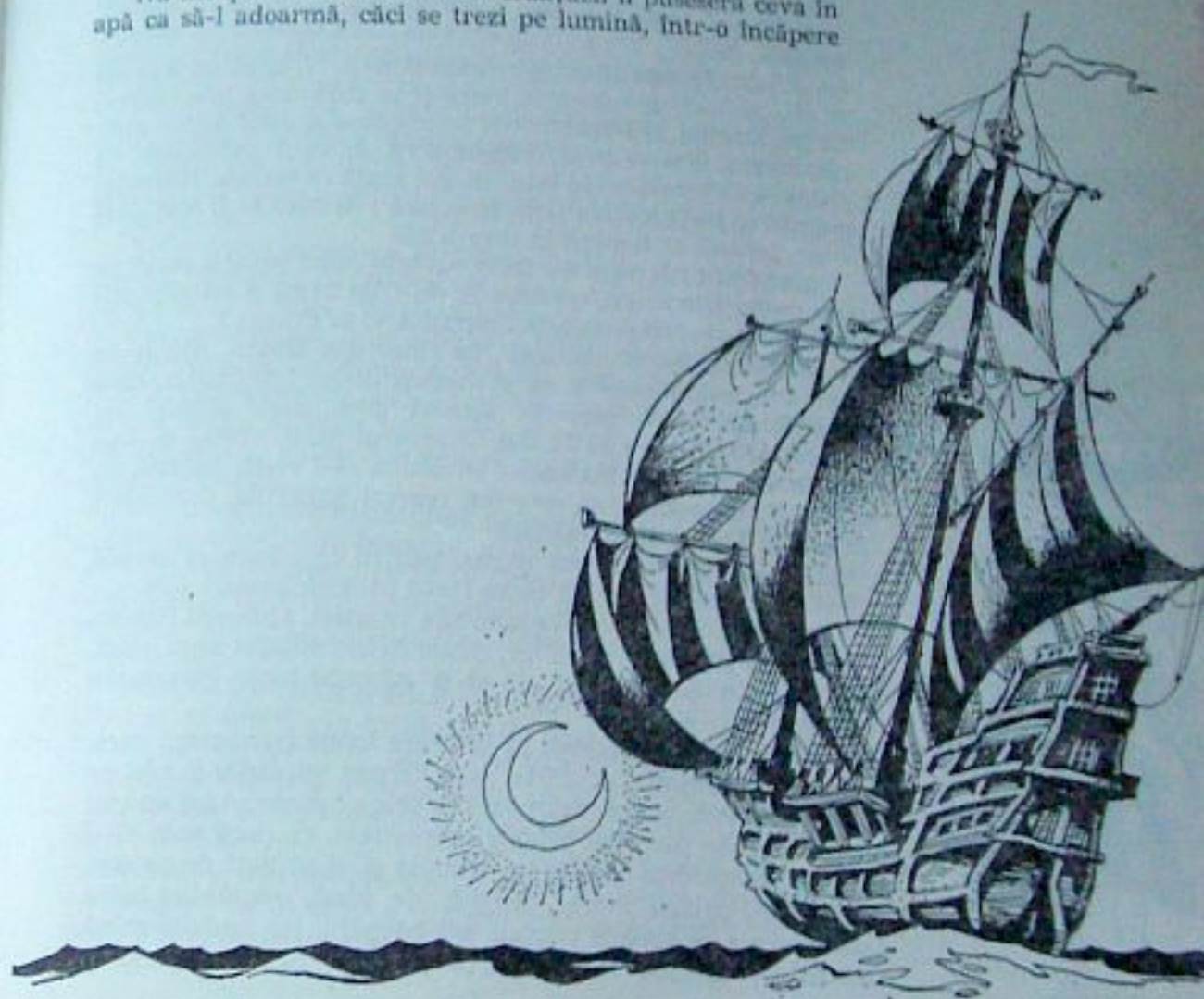
— Așadar, tînărul Almansor fu luat în tabăra franțuzilor. Acolo o duse destul de bine, căci unul dintre mai-marii franțuzilor îl chemă în cortul său, iar răspunsurile băiatului, tălmăcite în limba lui, îi plăcură; după aceea avu grijă să nu-i lipsească mîncarea și îmbrăcămintea; dar dorul după tatăl și mama sa îl făceau pe băiat foarte nefericit. El plînsese multe zile de-a rîndul, dar lacrimile sale nu-i înduioșară pe franțuzi. Într-o bună zi ei ridicară tabăra și Almansor crezu în sfîrșit că o să se poată întoarce la ai lui, dar nu fu așa; oștirea începu să înainteze, dădea lupte cu mamelucii, și în tot acest timp, tînărul Almansor fu tirat după ei. Ori de cîte ori se ruga de căpeteniile mai mari și mai mici ale franțuzilor să fie lăsat să se întoarcă acasă, i se spunea că nu se poate, că e zălog al credinței tatălui său. Astfel merse din loc în loc zile îndelungate.

Deodată, între ostași se iscă o frămîntare ce nu scăpă băiatului; aceștia ziceau că trebuie să strîngă lucrurile, trebuie să plece înapoi, să se urce pe vase; Almansor era nebun de fericire, gîndindu-se că acum, cînd franțuzii se întorceau în țara lor, au să-i dea drumul.

O luară cu cai și căruțe îndărăt spre coastă și, în cele din urmă, se zăriră corăbiile ancorate. Soldații începură să se urce pe vase; curînd se lăsă noaptea. În timpul acesta, doar o parte din ei izbutiseră să se imbarce.

Oricît se strădui Almansor să rămînă treaz, nădăduind în fiecare clipă că i se va da drumul, în cele din urmă căzu într-un somn adînc.

Nu încăpea nici o îndoială că franțuzii îi pusese ceva în apă ca să-l adoarmă, căci se trezi pe lumină, într-o încăpere

mică, unde fusese adus după ce adormise. Sări din așternut, dar când atinse podeaua, se clătină și căzu, căci podeaua sălta în sus și în jos și totul în jurul lui părea că se mișcă și se învîrtește. Se ridică din nou, ținându-se de pereți ca să poată ieși din încăperea în care se afla. În jur răsunau un vuiet și un șuierat ciudat; nu știa dacă visează sau dacă e trează, căci nu auzise niciodată ceva asemănător. În sfîrșit ajunse la o scărișcă și urcă anevoie treptele. Ce spaimă îl cuprinsese! De jur împrejur nu văzu altceva decît cerul și marea: se afla pe un vas.

Atunci începu să plîngă deznădăjduit. Voia să fie dus îndărăt, voia să se arunce în mare și să pornească înot înapoi, înspre țara lui, dar franțuzii îl ținură bine și unul dintre marii lor îl chemă la el, îi făgădui că, de va fi ascultător, va putea să se înapoieze în țara lui, și-i arătă că nu mai fusese cu puțință să fie dus de la țarm spre casă; că dacă ar fi fost lăsat acolo, pe mal, ar fi pierit în chip jalnic.

Dar franțuzii nu și-au ținut cuvîntul, căci vasul a plutit pe apă multe zile în șir, iar cînd în cele din urmă a aruncat ancora, nu mai erau pe coasta Egiptului, ci în Franța!

În timpul lungii călătorii, ba chiar din tabără, Almansor începuse să înțeleagă și să vorbească limba franțuzilor, ceea ce îi prinse foarte bine în această țară, unde nimeni nu cunoștea limba lui. El fu dus înăuntrul țării vreme de mai multe zile, și peste tot lumea se aduna să-l vadă, fiindcă însoțitorii săi spuneau că este fiul regelui Egiptului, care-l trimisese în Franța la învățătură.

Ostașii vorbeau astfel numai pentru ca lumea să creadă că ei au învins Egiptul și că au făcut pace cu această țară.

După un drum de mai multe zile pe uscat, ajunseră într-un oraș mare, ținta călătoriei lor. Acolo fu încredințat unui vraci, care-l luă în casa lui și-l sili să-și schimbe toate obiceiurile moștenite.

Înainte de toate trebui să îmbrace haine franțuzești care, fiind foarte strîmte și scurte, stinghereau mișcările și nici pe departe nu erau atît de frumoase ca cele egiptene. Apoi nu mai avu voie să se plece cu brațele încrucișate, ci, dacă voia să-și arate cinstirea față de cineva, trebuia să-și smulgă de pe cap, cu o mină, pălăria mare, neagră, de pislă, semănînd întru totul cu cele pe care le purtau toți bărbații, iar cealaltă mină trebuia s-o întindă într-o parte și să-și rotească piciorul

drept. De asemenea, nu mai avea voie să șadă jos, cu picioarele încrucișate, după plăcutul obicei din Orient, ci trebuia să stea pe niște scaune înalte, iar picioarele să-i atîrne pe podea. La masă avea mari neplăceri, căci tot ce voia să ducă la gură trebuia mai întîi înfipt într-o furculiță de fier.

Vraciul era un om aspru și rău la suflet, care-l chinuia mereu, căci de cîte ori băiatul uita și spunea unui oaspete: «Salem aleicum!», îl bătea cu bățul, deoarece trebuia să zică: «Votre serviteur!». De asemenea, nu mai avea voie să gîndească, să vorbească sau să scrie în limba lui, ci, cel mult, să viseze, și poate că și-ar fi uitat cu desăvîrșire limba, dacă n-ar fi locuit în acel oraș un om care i-a fost de mare folos.

Omul acesta era un bătrîn foarte învățat, care cunoștea multe limbi răsăritene: araba, persana, copta și chiar chineza, din toate știa cîte puțin; în acea țară, el era socotit tobă de carte și i se dădeau mulți bani ca să-i învețe și pe alți oameni aceste limbi.

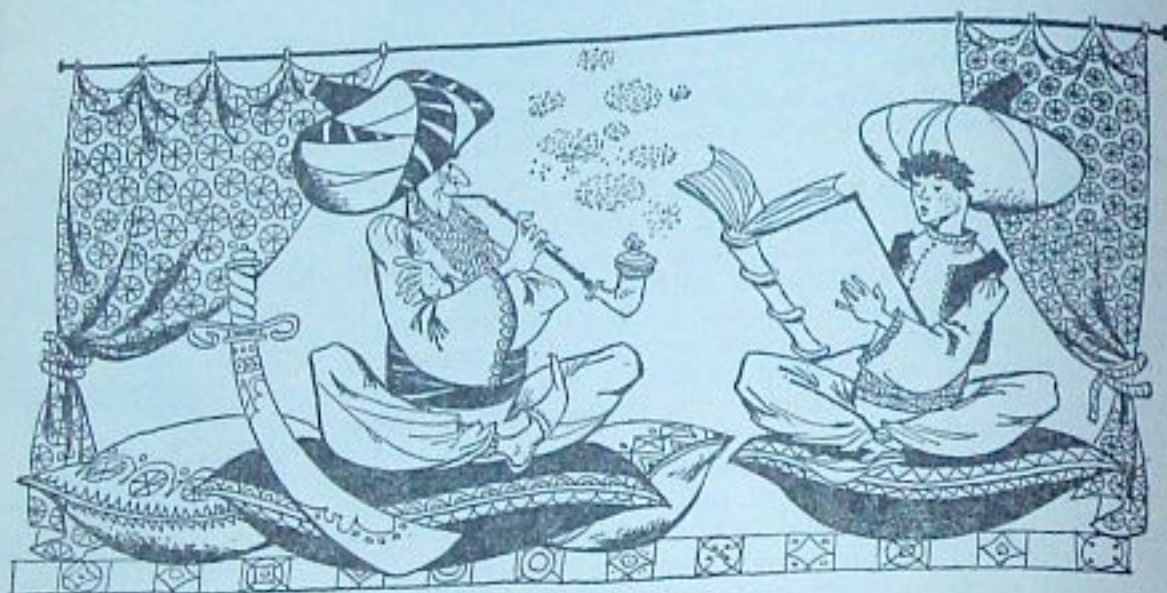
Învățățul îl chema pe Almansor la el de cîteva ori pe săptămînă, îl ospăta cu poame rare și cu altele, iar băiatul se simțea ca la el acasă. Bătrînul era un om ciudat, iar băiatul se simțea ca la el acasă. Bătrînul era un om ciudat, iar băiatul se simțea ca la el acasă. Bătrînul era un om ciudat, iar băiatul se simțea ca la el acasă. Bătrînul era un om ciudat, iar băiatul se simțea ca la el acasă.

Sala aceasta era împodobită cu tot felul de copaci cultivați artificial — palmieri, bambuși, cedri tineri și alții — precum și cu flori care cresc numai în țările orientale. Pe podea se aflau așternute covoare persane, iar de-a lungul pereților se înșiruiu perne; nicăieri nu se vedea un scaun sau o masă franțuzească.

Bătrînul învățător ședea pe una din perne, arătînd cu totul altfel ca de obicei; în jurul capului avea un turban dintr-un frumos șal turcesc, sub gură avea legată o barbă sură care-i ajungea pînă la briu și care semăna cu una adevărată, o barbă impunătoare de om însemnat. Purta biniș de șahmarand, croit dintr-un halat vechi, șalvari largi turcești, papuci galbeni și, cu toate că era pașnic din fire, în zilele acelea își atîrna la șold un iatagan, iar în briu își înfigea un hanger bătut cu pietre false. Fuma dintr-o narghilea lungă de doi coți și era slujit de

oamenii săi, îmbrăcați și ei în port persan, unii dintre ei avind fața și mlinile înnegrite cu vopsea.

La început, toate acestea i se părură cam ciudate lui Al-mansor ; curind însă el își dădu seama că ceasurile cind se supunea dorințelor bătrînului îi erau foarte folositoare. Dacă la vraci nu avea voie să rostească nici un cuvint egiptean, aici îi era interzisă orice vorbă în graiul franțuzilor ; la intrare, Al-mansor trebuia să rostească cuvintele vestitoare de pace, la

care bătrînul persan răspundea cu multă gravitate ; apoi, el îi făcea semn tînărului să se așeze alături și începeau să vorbească în graiul persan, arab, copt, precum și în alte graiuri, ceea ce el numea un taifas cărturăresc oriental.

Lîngă el stătea un slujitor care, făcînd pe robul în ziua aceea, ținea o carte mare de cuvinte ; și cînd uita vreun cuvînt, bătrînul făcea semn robului, căuta repede ce voia să spună și-și urma vorba.

Robii aduceau vase turcești cu serbet și alte bunătăți, iar

cînd Almansor voia să-l bucure nespus pe bătrîn, îl încredința că la el totul e orînduit ca în Orient.

Almansor citea foarte frumos în graiul persan și acest lucru era de cea mai mare însemnătate pentru bătrîn. El avea multe scrieri persane și-l punea pe băiat să-i citească din ele, urmărindu-l cu luare-aminte și aflînd astfel cum trebuie rostit bine.

Acestea erau zile de bucurie pentru bietul Almansor, căci niciodată nu pleca de la bătrînul învățător fără daruri și, de multe ori, acesta îi dădea chiar daruri de preț, ca bani, albituri sau alfe lucruri folositoare, de care ducea lipsă în casa vrăciului.

Astfel trăi Almansor cîțiva ani în orașul cel mai mare din Franța, și în tot acest timp dorul de țară nu i se stînsese o clipă în piept. Cînd împlini cincisprezece ani, se petrecu o întîmplare hotărîtoare pentru soarta sa.

Cel mai mare general al franțuzilor — acela cu care Almansor vorbise deseori în Egipt — devenise împărat și stăpînitor peste ei. Almansor își dădea seama că se întîmplă ceva însemnat în oraș, după marile serbări ce aveau loc, dar nu-și putea închipui că acela pe care-l văzuse în Egipt era acum împărat căci generalul era un om foarte tînăr.

Într-o zi, Almansor mergea pe unul din podurile de peste marele fluviu ce străbătea orașul ; deodată, el zări un om în haine simple de ostaș, ce se rezema de parmacicul podului și privea undele apei. Se uită cu luare-aminte la fața omului și-și spuse că-l mai văzuse undeva. Străbătu pe rînd toate încăperile amintirilor și, cînd ajunse la ușa camerei Egiptului, își aminti deodată că omul era generalul franțuzilor, cu care stătuse deseori de vorbă în tabără și care se îngrijise totdeauna cu bunătate de el. Nu-i știa bine numele, dar își luă inima în dinți, se apropie și, încrucișînd brațele pe piept, după obiceiul țării sale, rosti numele pe care i-l dădeau ostașii între ei :

— Salem aleicum, Petit-Caporal !

Omul se întoarse mirat, se uită la tînăr cu o privire ageră, se gîndi și apoi zise :

— Doamne, e cu putință ? Tu aici, Almansor ? Ce face tatăl tău ? Cum stau lucrurile în Egipt ? Ce vînt te-aduce pe la noi ?

Atunci Almansor nu se mai putu stăpîni, începu să plîngă amarnic și răspunse :

— Va să zică nu știi ce-au făcut cu mine cîinii aceia, franțuzii tăi, Petit-Caporal ? Nu știi că nu mi-am mai văzut țara de mulți ani ?

— Nu cumva, spuse generalul, și fruntea i se întunecă, nu cumva te-au adus încoace cu ei ?

— Ba da, chiar așa s-a întîmplat, răspunse Almansor. În ziua cînd ostașii voștri s-au imbarcat, mi-am văzut țara pentru ultima oară; m-au luat cu ei, și un căpitan, indușat de jalea mea, plătește pentru mine unui vraci afurisit, care mă bate și mă lasă aproape nemîncat. Vai, Petit-Caporal, urmă el din toată inima, îmi pare bine că te-am întîlnit. Trebuie să mă ajuți !

Omul, căruia îi vorbea astfel, zîmbi și-l întrebă cum să-l ajute.

— Uite, zise Almansor, n-ar fi frumos să-ți cer ceva : odinioară ai fost atît de bun cu mine ; dar știu că și tu ești sărac, și, chiar cînd erai general, nu te îmbrăcai niciodată atît de frumos ca ceilalți ; și nici acum, judecînd după haine și pălărie, nu pare să-ți meargă prea bine. Dar franțuzii au ales de curînd un sultan și, fără îndoială, cunoști oamenii din preajma lui : pe ienicer-aga, pe reis-efendi ori pe capudan-pașa, nu ?

— Ba da, făcu omul. Dar ce să fac ?

— Ai putea să pui o vorbă bună pentru mine pe lingă aceștia, Petit-Caporal, ca să-l roage pe sultanul franțuzilor să-mi dea drumul, apoi mi-ar trebui și ceva bani pentru călătoria pe mare ; dar, înainte de toate, trebuie să-mi făgăduiești că despre toate astea n-ai să spui nimic nici vraciului, nici învățătorului arab.

— Cine e învățătorul arab ? întrebă celălalt.

— E un om ciudat ; dar despre asta am să-ți povestesc altă dată. Dacă află ceva, n-am să mai pot pleca din Franța. Vrei să pui o vorbă bună pentru mine ? Spune drept !

— Vino cu mine, răspunse generalul. S-ar putea să-ți fiu de folos chiar acum.

— Acum ? strigă băiatul, înspăimîntat. Acum, pentru nimic în lume ! Vraciul o să mă bată ; trebuie să mă grăbesc să ajung acasă.

— Ce duci în coș ? întrebă celălalt, ținîndu-l pe loc.

Almansor roși și nu voi să-i arate, dar pe urmă îi spuse :

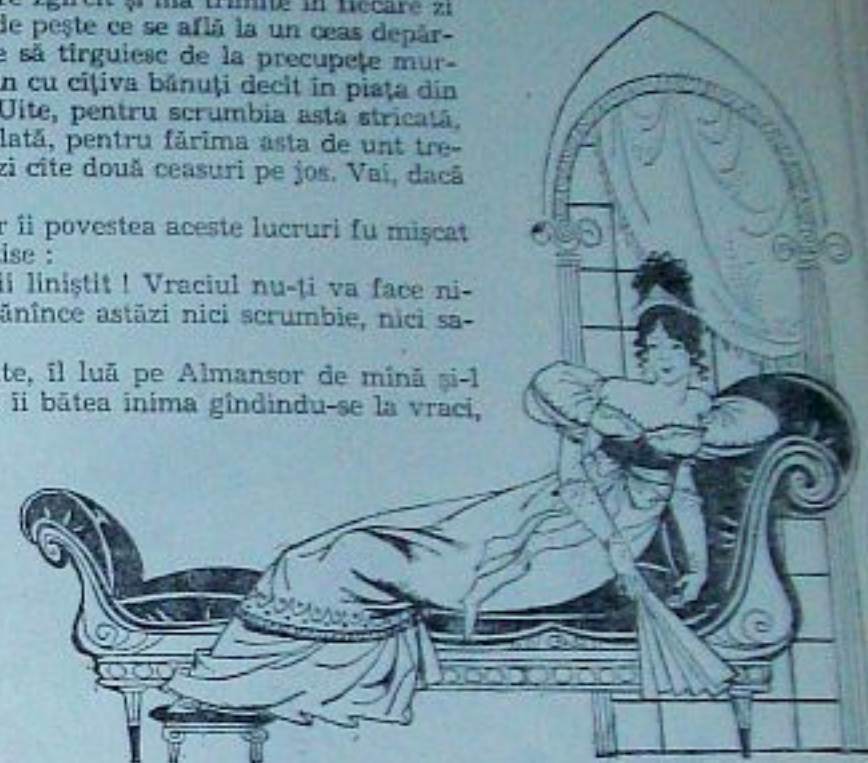
— Iată, Petit-Caporal, trebuie să slugăresc aici ca cel de

pe urmă rob. Vraciul e tare zgîrcit și mă trimite în fiecare zi la piața de zarzavaturi și de pește ce se află la un ceas depărtare de noi ; acolo trebuie să tîrguiesc de la precupețe murdare, pentru că e mai ieftin cu cîțiva bănuți decît în piața din apropierea casei noastre. Uite, pentru scrumbia asta stricată, pentru pumnul ăsta de salată, pentru fărîma asta de unt trebuie s-o întind în fiecare zi cîte două ceasuri pe jos. Vai, dacă ar ști tatăl meu !

Omul căruia Almansor îi povestea aceste lucruri fu mișcat de durerea băiatului și îi zise :

— Vino cu mine și fii liniștit ! Vraciul nu-ți va face nimic, chiar dacă n-o să mînnînce astăzi nici scrumbie, nici salată. Fii pe pace și vino !

Spunînd aceste cuvinte, îl luă pe Almansor de mină și-l duse cu el ; deși acestuia îi bătea inima gîndindu-se la vraci,

pe fața și în vorbele omului se citea atîta siguranță, încît se hotărî să-l urmeze.

Merse deci cu coșulețul pe braț împreună cu soldatul, străbătînd tot felul de ulițe, și i se păru ciudat că toți oamenii își scoteau pălăria în fața lor și se opreau în loc uitîndu-se după ei. Spuse acest lucru însoțitorului său, dar el rise și nu-i răspunse nimic.

În sfîrșit ajunseră la un palat mareț și însoțitorul său se îndreptă spre clădire.

— Aici locuiești, Petit-Caporal ? întrebă Almansor.

— Aici locuiesc, răspunse el. Am să te duc la nevasta mea.

— Frumoasă casă ! zise Almansor. De bună seamă, ți-a dat-o sultanul ?

— Mi-a dat-o împăratul, ai dreptate, răspunse însoțitorul său și amândoi intrară în palat.

Urcară pe o scară, iar apoi trecură printr-o sală frumoasă, unde îi spuse să lase coșul din mină, și intră împreună cu el într-o încăpere încântătoare, unde o femeie ședea pe o canapea.

Omul vorbi cu ea într-o limbă străină, după care riseră amândoi cu poftă ; pe urmă, femeia îl întrebă pe Almansor în limba franțuzească tot felul de lucruri despre Egipt.

În cele din urmă, Petit-Caporal îi spuse băiatului :

— Cel mai bun lucru e să te duc chiar acum la împărat și să-i vorbesc de tine.

Almansor se sperie cumplit, dar se gândi la nenorocirea în care se afla și la țara lui.

— Celui nefericit, le spuse el celor doi, celui nefericit Alah îi insuflă o mare îndrăzneală în ceasurile de restriște, și acum n-o să mă lase nici pe mine, un biet oropsit. Fie și așa ! Am să merg la el. Dar spune-mi, Petit-Caporal, trebuie să cad în genunchi în fața lui, să ating podeaua cu fruntea ? Ce trebuie să fac ?

Cei doi izbucniră din nou în ris și-i spuseră că nu-i nevoie să facă așa ceva.

— Arată înfricoșător și măreț ? întrebă el din nou. Are barbă lungă ? Are ochi scinteițori ? Spune-mi, cum arată ?

Însoțitorul său rise și iar zise :

— N-am să-ți spun cum arată, Almansor ; ai să ghicești singur care e. Îți spun doar atât, ca semn de recunoaștere : cînd va fi de față, cei ce se vor afla în sala împăratului își vor scoate respectuoși pălăria, iar cel ce va sta cu ea pe cap acela este împăratul.

Zicînd aceasta, îl luă de mină și o porniră împreună spre sala împăratului. Cu cît se apropiau, cu atît mai tare îi bătea inima băiatului, și, ajunși în dreptul ușii, începură să-i tremure genunchii.

Un slujitor deschise ușa ; înăuntru stăteau roată cel puțin treizeci de bărbați, toți îmbrăcați frumos și plini de aurări și de stele, cum este obiceiul la franțuzi pentru cei mai înalți sfetnici ai împăratului ; Almansor se gândi că însoțitorul său, îmbrăcat atît de sărăcăcios, trebuie să fie cel mai neînsemnat dintre aceștia. Toți își descoperiră capul și Almansor se uită după cel cu pălăria pe cap, căci acesta trebuia să fie împăratul. Dar căutarea lui fu zadarnică. Toți își țineau pălăria în mină ; așadar, împăratul nu era printre ei ; atunci privirea îi căzu întimplător asupra însoțitorului său, și ce să vezi ! Acesta avea pălăria pe cap !

Uimit, băiatul înmărmuri. Se uită lung la însoțitorul său și apoi rosti, scoțindu-și și el pălăria :

— Salem aleicum, Petit-Caporal ! După cîte știu, eu nu sînt sultanul franțuzilor ; deci nu se cuvine să stau cu pălăria pe cap ; dar tu stai cu ea pe cap, Petit-Caporal, tu ești oare împăratul ?

— Ai ghicit, răspunse acesta, și în afară de asta, sînt prietenul tău. Nu da pe mine vina nenorocirii tale, ci pe o nefericită încurcătură, și fii încredințat că te vei întoarce în țara ta cu cel dintîi vas. Acum du-te la soția mea, povestește-i

despre învățătorul arab și despre cele ce știi. Scrumbia și salata am să le trimit vraciului, iar tu ai să rămii să locuiești în palatul meu.

Astfel îi vorbi omul care era împăratul; Almansor căzu în genunchi la picioarele lui, îi sărută mâna și-i ceru iertare că nu-l recunoscuse de la început, căci nici nu se putea vedea că e împărat.

— Ai dreptate, zise împăratul rîzînd. Cînd ești împărat numai de cîteva zile, nu-l cu puțință să-ți stea scris în frunte.

Astfel îi vorbi și-i făcu semn să se depărteze.

Din ziua aceea, Almansor trăi fericit și mulțumit. Pe învățătorul arab, despre care îi povestise împăratului, avu voie să-l viziteze de cîteva ori; pe vraci însă nu-l mai văzu niciodată. După cîteva săptămîni, împăratul îl chemă la el și-i spuse că vasul cu care avea să-l trimită în Egipt așteaptă ancorat.

Almansor era nebun de bucurie; i-au fost de ajuns cîteva zile ca să se pregătească și, cu inima plină de recunoștință și încărcat de comori și daruri bogate, plecă de la împărat spre țărmul mării și se urcă pe corabie.

Dar Alah vru să-l mai încerce încă, să-l călească și mai mult dîrzenia în nenorocire, și nu-i îngădui să vadă încă țărmul țării sale.

Un alt neam de ghiauri, englezii, se războiau atunci pe mare cu împăratul. Ei luau toate vasele pe care le biruiau, și astfel se întîmplă că, în a șasea zi a călătoriei, vasul pe care se afla Almansor fu înconjurat și lovit cu ghiulelele de vase englezești; ei fură nevoiți să se dea prinși și întregul echipaj fu imbarcat pe un vas mic, care merse după celelalte mai departe.

Dar drumul pe mare nu e mai puțin nesigur decît cel din pustiu, unde tilharii atacă pe neașteptate caravanele, omoară și jefuiesc. O corabie de pirați din Tunis se apropie de micul vas, pe care furtuna îl despărțise de vasele mai mari; toți oamenii fură luați, duși în Alger și vinduți.

Almansor nu avu parte de o robie atît de aspră ca ghiaurii, fiind drept-credincios; totuși pierdu orice nădejde de a-și mai vedea vreodată țara și pe tatăl său. Acolo el sluji la un om bogat timp de cinci ani; trebuia să stropească florile și să îngrijească grădina. Dar omul cel bogat muri fără moștenitori, avuțiile lui se risipiră, robii fură împărțiți și Almansor căzu în mîinile unui neguțator de robi. Acesta tocmai pregătea un

vas pentru a vinde robi în altă parte cu preț mai mare. Întrîmplarea făcu să fiu și eu un rob al acestui neguțator și am ajuns pe același vas pe care se afla Almansor. Acolo l-am cunoscut și acolo mi-a povestit ciudata sa soartă. Dar cînd am coborît pe uscat, am fost martorul celei mai minunate voințe a lui Alah: țărmul pe care am coborît era acela al țării sale, piața în care am fost puși în vînzare era piața orașului său de baștină, și, o, stăpine, ca să fiu scurt, cel care l-a cumpărat era chiar tatăl său, scumpul său tată!

Cînd se încheie această povestire, șeicul Ali Banu căzu pe gînduri; fără voia sa, istorisirea îl zguduise; pieptul i se ridica, ochii îi ardeau și adeseori fusese gata să-l întrerupă pe tînărul rob, dar sfîrșitul povestirii nu păru să-l mulțumească.

— Are acum douăzeci și unu de ani, spui tu? întrebă el.

— Stăpine, are vîrsta mea, douăzeci și unu-douăzeci și doi de ani.

— Și în ce oraș ți-a spus că s-a născut? Asta nu ne-ai arătat.

— Dacă nu mă înșel, răspunse tînărul, în Alexandria.

— Alexandria! strigă șeicul. E fiul meu! Unde se află acum? Nu spuneai că se numește Kairam? Are ochi negri și păr castaniu?

— Are, și în ceasurile de duioșie își spunea Kairam, nu Almansor.

— În numele lui Alah, spune-mi: tatăl său l-a cumpărat în fața ochilor tăi, așa ziceai. Era sigur că e tatăl său? Atunci totuși nu e fiul meu.

Robul răspunse:

— Mi-a spus: «Alah fie lăudat! După atîta amar de nenorocire, iată piața orașului meu de baștină!» Trecu o bucată de vreme și de după colț se ivi un om de vază. Văzîndu-l, el strigă: «O, ce dar scump al cerului sînt ochii! Îl mai văd o dată pe scumpul meu tată!» Omul s-a apropiat de noi, s-a uitat cînd la unul, cînd la altul, și în cele din urmă l-a cumpărat pe acela căruia i se întîmplaseră toate acestea. Atunci el și-a înălțat glasul către Alah, a rostit o rugăciune fierbinte de mulțumire și mi-a șoptit: «Acum merg din nou pe drumul fericirii, căci cel care m-a cumpărat e chiar tatăl meu!»

— Așadar, nu e fiul meu, Kairam al meu! zise șeicul, zdrobit de durere.

Atunci tinărul nu se mai putu stăpini ; lacrimi de bucurie îi țâșniră din ochi, se aruncă la picioarele șeicului și strigă :

— Și totuși e fiul tău, Kairam-Almansor, căci tu ești acela care l-ai cumpărat !

— Alah ! Alah ! Ce minune, ce negrăită minune ! strigară cei de față, imbulzindu-se.

Șeicul însă rămase mut, cu privirile ațintite spre tinărul care-și ridicase spre el frumosu-i chip.

— Prietene Mustafa, spuse el bătrînului derviş, ochii mei sînt împinziți de un vâl de lacrimi și nu pot recunoaște dacă pe fața lui sînt întipărite trăsăturile maicii care l-a purtat în pîntec. Apropie-te și privește-l !

Bătrînul veni mai aproape, îl privi lung, îi puse mîna pe frunte și-l întrebă :

— Kairam ! Ce vorbe ți-am spus în ziua nenorocirii, în tabăra franțuzilor ?

— Scumpul meu învățător, răspunse tinărul, ducînd mîna bătrînului la buze, ele au fost următoarele : «Cel cu cugetul curat nu rămîne singur nici în pustiu nefericirii, căci are un tovarăș care merge alături de el și-l mîngie».

Atunci bătrînul ridică ochii, mulțumind cerului ; îl strînse pe tinăr la pieptul său, îl duse dinaintea șeicului și zise :

— Primește-l ! Pe cît e de neîndoielnic că l-ai jelit zece ani, pe atît e de neîndoielnic că e fiul tău Kairam.

Șeicul era nebun de bucurie și încîntare ; privea întruna cu nesaț chipul celui regăsit și revedea limpede trăsăturile fiului său din ziua cînd îl pierduse.

Toți cei de față împărtășeau bucuria lui, căci îl iubeau și fiecăruia i se păru în ziua aceea că-i fusese dăruit un fiu.

Acum, sala fremăta iar de cîntări și veselie ca în zilele fericirii și ale bucuriei. Tinărului i se ceru să mai spună o dată povestea, dar acum cu și mai multe amănunte, și toți avură cuvinte de laudă pentru cei care-i purtasera de grijă lui Kairam — învățătorul arab, împăratul și toți ceilalți. Rămaseră toți laolaltă pînă noaptea tîrziu și, la plecare, șeicul făcu daruri de preț fiecăruia dintre prietenii săi, ca să-și amintească întotdeauna de această zi a bucuriei.

Apoi șeicul arătă feciorului său pe cei patru tineri și-i pofti să vină cît mai des la el, hotărînd că tinărul va învăța cu gră-măticul meșteșugul scrisului, că va face cu pictorul mici călătatorii, că neguțătorul va împărtăși cu el desfătările cîntului și

danțului, iar cel de-al patrulea va pregăti pentru ei toate petrecerile. Fură și ei coplesii de daruri și ieșiră bucuroși din casa șeicului.

— Cui îi datorăm toate astea ? spuseră toți într-un glas. Cui, dacă nu bătrînului ? Cine și-ar fi închipuit asta în ziua cînd ne-am oprit în fața acestei case și ne-am dezlănțuit cu ocări împotriva șeicului ?

— Și cît de lesne ne-ar fi fost să nu ținem seamă de învățăturile bătrînului, spuse altul, sau să-l batjocorim și pe el. Căci, jerpelit cum era, părea un biet nenorocit ; cine să-și fi închipuit că e înțeleptul Mustafa ?

— Dar ce-i mai minunat e că aici, chiar aici ne-am dat în vileag și dorințele noastre, zise grămaticul. Unul spunea că i-ar plăcea să călătorească, altul că s-ar bucura să cînte și să joace, al treilea că ține să aibă în juru-i prieteni buni, iar eu că mi-ar plăcea să citesc și să ascult povești, și nu ni s-au împlinit oare toate aceste dorințe ? Mie nu-mi este oare îngăduit acum să citesc toate cărțile șeicului și să cumpăr orice scriere care-mi place ?

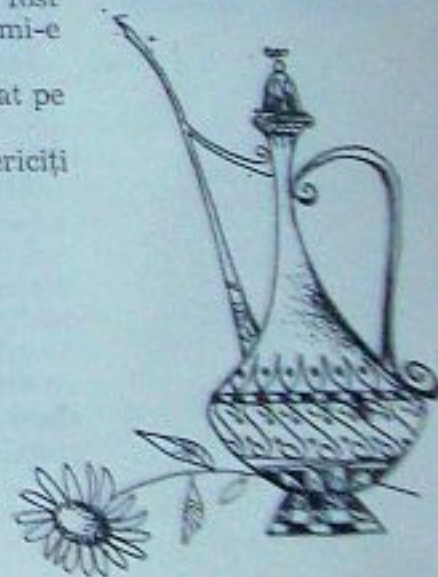
— Iar mie nu mi-a spus oare să-i pregătesc toate ospețele și să am grijă de toate petrecerile sale, dîndu-mi dreptul de a lua și eu parte la ele ? zise celălalt.

— Dar eu ! Ori de cîte ori îmi vine pofta să ascult cîntec sau viers din strune ori să privesc danțuri, nu sînt oare liber să mă duc la el și să-l rog să-mi împrumute robii de care am nevoie ?

— Dar eu ! exclamă pictorul. Pînă în ziua aceasta am fost sărac și n-am putut să fac un pas afară din oraș ; acum mi-e dat să călătoresc unde-mi place !

— Da ! exclamară toți. A fost tare bine că l-am urmat pe bătrîn ; altminteri, cine știe ce s-ar fi ales de noi ?

Așa vorbiră cei patru tineri și plecară bucuroși și fericiți la casele lor.

HANUL DIN SPESSART

Altminteri, tinărul giuvaergiu nu credea în inchipuirile prostești ale celor săraci cu duhul și nu era nici lipsit de curaj. La Würzburg, unde-și petrecuse anii de învățătură, era cunoscut ca un tinăr neînfricat și inimos. Totuși, în ziua aceea îl cuprinsese un simțămînt ciudat. I se îndrugase despre pădurea Spessart cite în lună și în stele. Se spunea că pădurea e bintuită de o numeroasă ceată de tilhari și că-n ultimele săptămîni aceștia ieșiseră în calea multor călători și-i jefuiseră. Se povesteau lucruri îngrozitoare despre ei și despre omorurile săvîrșite de curînd. De aceea Felix tremura puținel pentru viața lui, căci ce-ar fi putut face doi sărmani băieți împotriva unei bande de tilhari înarmați? Acum îi părea rău că

Îi duc niște giuvaeruri tocmite de ea la meșterul meu. Vreau să-i arăt iscusința pe care am dobândit-o. Și tocmai acum să pierd tot? Să-mi ia pînă și vesta galbenă pe care tot de la ea o am? Nu, mai bine moartea decît să dau unor nemernici giuvaerurile nașei mele!

— Nu fi neghiob! îl certă făurarul. Dacă or să te ucidă, doamna contesă tot n-o să capete giuvaerurile. De aceea e mai bine să le dai, ca să scapi cu viață.

Felix tăcea. Întinericul nopții se lăsase ca un zăbranie negru peste toată pădurea; la lumina palidă a lunii noi nu vedeai nici la cinci pași. Inima lui Felix se strîngea tot mai mult de frică. Nu se dezlipea de tovarășul său de drum, întrebîndu-se mereu dacă poate pune temei pe vorbele lui. Au mers așa cale de vreun ceas. Deodată, în zare, s-a ivit o lumină. Tînărul giuvaergiu a privit într-acolo cu îngrijorare: dacă era un cuib de tîlhari? Făurarul l-a lămurit însă că nu putea fi vorba de tîlhari, deoarece aceștia, de obicei, își sapă adăposturi sau bordeie în pămînt. Pesemne că ajunseseră la hanul despre care pomenise un drumeț cînd intraseră în pădure.

Înaintea lor se vedea o clădire lungă, dar scundă. În fața ei se afla o căruță, iar pe undeva, prin preajmă, se auzeau niște cai nechezînd. Faurul s-a apropiat de o fereastră, al cărei oblon era deschis, făcîndu-i semn tovarășului său să vină și el. Amîndoi s-au ridicat în virful picioarelor, ca să vadă mai bine. Lîngă sobă, într-un jîlt, dormea un om, care, după îmbrăcăminte, părea cărăuș. Pesemne că a lui era căruța din fața casei. De cealaltă parte a sobei stăteau o femeie și o fetișcană și torceau. La o masă de lîngă perete ședea un bărbat, cu un pahar de vin dinainte și cu capul sprijinit în mîini. Obrazul nu i se vedea. Faurul socoti că, după îmbrăcăminte, acesta era un bărbat de neam.

Un ciîne de casă îi simți pe cei doi tineri care iscodeau sub fereastră și începu să latre. Munter, ciinele faurului, îi răspunse de îndată și în ușa ieși o slujnică, să vadă cine vine.

Celor doi oaspeți li se făgădui o cină și cite un pat. Flăcăii intrară în casă, își lăsară într-un colț traistele grele, toiagul și pălăria și se așezară la masa omului pe care-l văzuseră stînd cu capul sprijinit în mîini. Acesta răspunse prietenos la vorbele de binețe ale drumeților, înălțînd capul; avea un chip tînăr și distins.

— Ați întîrziat pe drum, spuse el. Nu v-ați temut să treceți prin Spessart într-o noapte atît de întunecoasă? Eu am socotit mai cuminte să-mi îndrept calul spre han și să nu mai zăbovesc nici o clipă în pădure.

— Bine ați făcut, domnule! răspunse faurul. Tropotul unui cal de soi sună ca o melodie plăcută în urechile tîlharilor și îi atrage de la o poștă. Dar niște bieți drumeți, pe care mai

degrabă hoții ar putea să-i dăruiască cu cîte ceva, nu merită nici o osteneală.

— E foarte adevărat, se amestecă și cărăușul în vorbă.

Cînd sosiră drumeții noștri, acesta se ridică de la locul lui și se așeză la masa lor.

— Ce poate păți un om sărac? urmă el. Totuși s-a întîmplat ca, din sete de sînge, să fie uciși și oameni sărmani.

— Atunci, dacă așa stau lucrurile în pădurea aceasta, spuse tânărul giuvaergiu, fără îndoială că nici aici nu ne aflăm la adăpost. Sîntem patru și cu argatul cinci. Dacă ne-ar ataca zece oameni, cum ne-am apăra ? Și, în afară de asta, adăugă el, în șoaptă, de unde știm că stăpînii hanului sînt oameni cinstiți ?

— Nici o grijă, răspunse cărăușul. Cunosce hanul de mai bine de zece ani și nu mi-au dat niciodată nimic de bănuit.

Hangiul e plecat mereu, se spune că negustorește cu vin, iar femeia e o făptură blindă, care nu face rău nimănui. O nedreptățiți, domnule !

— Totuși, răspunse tânărul nobil, vorbele care umblă nu sînt deloc liniștitoare ! Ați auzit de oamenii care au dispărut fără urmă în pădurea aceasta ? Unii dintre ei au spus că au de gînd să innopteze aici, la han, și parcă i-a înghițit deodată pămîntul. După cîteva săptămîni au fost căutați peste tot ; s-au cercetat drumurile, s-a întrebat la han, dar nu s-a descoperit nimic. E ceva necurat la mijloc și pace !

— Atunci, strigă făurarul, mai bine să dormim sub un copac decît să stăm aici închiși între patru pereți, de unde nu se poate fugi dacă tîlharii pîndesc la ușă, căci ferestrele sînt ferecate.

Cei patru drumeți căzură pe gînduri. Se putea ca stăpînii hanului, siliți sau de bună voie, să fie înțeleși cu tîlharii. Toți simțeau că în noaptea aceasta îi pîndesc tot soiul de primejdii. Umbla vorba despre niște călători care fuseseră uciși de tîlhari în timp ce dormeau. Cei mai mulți dintre drumeții care se adăposteau în hanul din pădure erau însă oameni nevoiași, pentru care nu numai pierderea vieții, dar chiar pierderea unei părți din neînsemnatul lor avut ar fi fost o adevărată nenorocire. Ingrijorați, drumeții noștri priveau mohoriți la paharele din fața lor. Tânărul nobil visa o vale largă, ferită, pe care s-o străbătă călare pe armăsarul său. Făurarul își dorea doisprezece dintre tovarășii săi de muncă, voinici, înarmați cu rețeveie, care să-l însoțească drept strajă, iar Felix, giuvaergiu, se temea mai mult pentru giuvaerurile binefăcătoarei sale decît pentru viața lui. Cărăușul însă, după ce, rămas pe gînduri, pufăise de cîteva ori din lulea, spuse încet :

— Domnilor, ar fi bine să nu ne găsească dormind. Eu am să stau treaz toată noaptea. Vrea careva să-mi țină de urît ?

— Și eu stau treaz ! Și eu ! Și eu ! strigară ceilalți trei.

— Oricum, tot n-are să se poată lipi somnul de mine, adăugă tânărul domn.

— Eu zic să ne trecem timpul cu ceva, ca să rămînem treji, spuse cărăușul. Sîntem tocmai bine patru. Am putea să jucăm cărți. Jocul de cărți alungă somnul și ține de urît.

— Eu unul nu joc niciodată cărți, răspunse tânărul. De aceea nu pot lua parte la cele propuse de dumneavoastră.

— Iar eu nici măcar cărțile nu le cunosc, adăugă Felix.

— Ce-am mai putea face ? întrebă faurul. Să cîntăm ? Nu e bine ; i-am atrage pe tîlhari. Să spunem ghicitori, snoave ? Asta nu ține mult. Știți ce ? Ce-ar fi dacă am povesti cîte ceva ? Cîte o întîmplare hazlie sau sperioasă, adevărată sau închipuită. Nu ne-ar prinde somnul și timpul ar trece tot atît de plăcut ca și cînd am juca vreun joc de cărți.

— Sînt de aceeași părere. Începeți însă dumneavoastră, spuse tânărul nobil zîmbind. Dumneavoastră, meșteșugarii, colindați multe meleaguri și aveți ce povesti. Fiecare oraș își are poveștile și legende sale.

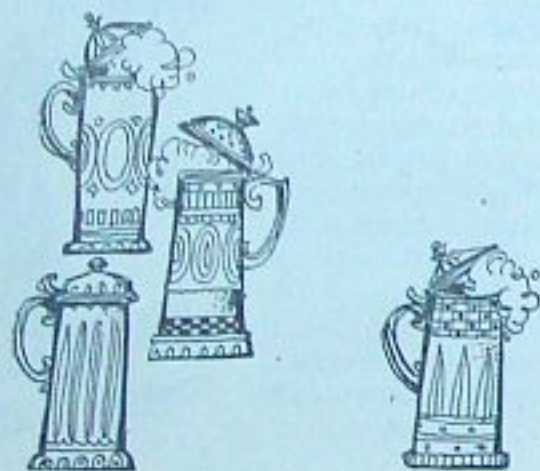
— Da, da, multe aude omul, răspunse faurul. Dar dumneavoastră sînteți om cu învățătură și cunoașteți minunățiile scrise în cărți. Așa că mai degrabă ați putea dumneavoastră să ne desfățați cu povești pline de tîlc și de farmec decît noi, niște biete calfe care umblăm de colo pînă colo. Dacă nu mă înșel, sînteți ori student, ori cărturar.

— Nu sînt cărturar, spuse cu un zîmbet tînărul domn, student însă, da, și mă duc acasă în vacanță. Să știți însă că mai multe lucruri află omul în călătorii decît în slovele cărții. De aceea începeți dumneavoastră, vă rog, dacă și ceilalți vor să asculte.

— Pentru mine, răspunse cărăușul, o poveste frumoasă e mai de preț decît jocul de cărți. Adesea îmi place să mă plimb pe șosea, iavaș-iavaș, cu cîte cineva care spune o poveste frumoasă. Nu o dată, fiind vreme rea, drumeții m-au rugat să-i iau în căruță, și eu le-am spus că-i iau dacă-mi povestește fiecare cîte ceva. Dealtfel, am și un prieten care mi-e foarte drag pentru că știe să povestească ceasuri în șir.

— Și mie îmi plac foarte mult poveștile, spuse tînărul giuvaergiu. Meșterul meu din Würtzburg nu mă mai lasă să pun mîna pe cărțile de povești, fiindcă atunci treaba rămîne baltă. Faure, hai, începe tu, te știu în stare să istorisești din seară pînă în zori, fără să-ți sece comoara de minunății.

Faurul trase o dușcă să mai prindă puteri, și începu :

LEGENDA GULDENULUI CU CAP DE CERB

În Suabia de sus se mai vîd și astăzi ruinele unui castel care a fost pe vremuri cea mai falnică zidire de pe meleagurile acelea. Acesta era castelul Hohenzollern.

El se înălța pe un deal rotund, răpos, și de pe piscul pe care era clădit, ochiul vedea pînă hăt-departe, peste întinsul țării. Pe cît de departe, însă, se vedea acest castel din zări, pe atît de temut era de toți neamul Zollernilor, iar numele lor, cunoscut în toate landurile germane. Acum cîteva sute de ani, pe vremea cînd praful de pușcă nu exista încă, cetatea aceasta era stăpînită de un Zollern cu o fire ciudată. Nu s-ar putea spune că-i asuprea prea tare pe supușii săi sau că trăia în dușmănie cu vecinii, dar toți îl priveau cu neîncredere, din pricină că avea căutătura întunecată, fruntea veșnic încruntată și firea tăcută, mohorită. În afară de slujitorii din castel, puțini oameni avuseseră prilejul să-l audă vorbind ca toți ceilalți semeni ai săi. Dacă trecea călare prin vale și întâlnea vreun om care-și lua repede pălăria din cap, spunînd : « Bună seara, domnule conte, ce vreme frumoasă ! », el răspundea : « Prostii ! » sau « Văd ! ». Dacă însă vreodată cineva săvîrșea vreo greșeală față de el sau caii săi, ori dacă în vreo trecătoare un țaran cu căruța se întimpla să stea în calea armăsarului său negru, atunci izbucnea minios într-un potop de ocări. Se spunea totuși că nu bătuse niciodată vreun om în asemenea împrejurări. Prin locurile acestea fusese poreclit « Zollern-tună-și-fulgeră ».

Nevasta lui Zollern-tună-și-fulgeră era, dimpotrivă, blîndă și gingașă ca o zi de mai. Cu vorba prietenoasă și privirile sale blajine îi împăca adesea pe cei supărați de cuvintele aspre ale soțului ei și nu pierdea nici un prilej să-i miluiască pe săraci. Oricît de dogoritoare ar fi fost ziua de vară, oricît de cumplit

viscolul iernii, ea nu pregeta să coboare povirnișul muntelui, ca să se ducă pe la casele sărmanilor ori copiilor bolnavi. Dacă contele o întâlnea vreodată pe un astfel de drum, îi zvrilea ursuz din goana calului :

— Știu, știu ! Prostii !

Și-și urma drumul.

Multe femei s-ar fi temut de un asemenea bărbat, li s-ar fi urât cu un om atât de ursuz. Unele i-ar fi lăsat poate în voia soartei pe săraci : «Ce-mi pasă de ei, și-ar fi zis, de vreme ce stăpînul meu îi socoate proști ?» Altele, din mindrie sau de ciudă, și-ar fi scos din inimă un soț atât de mohorit. Dar lucrurile stăteau altfel cu contesa Hedwiga von Zollern. Ea își iubea bărbatul ca și în prima zi, îl înconjura cu dragoste și cu prețuirea ei și îi netezea cu mîna sa gingașă fruntea încrunțată și arsă de soare. După mulți ani, Cerul le-a dăruit un băiat, dar dragostea de mamă și grija ei duioasă pentru prunc nu au știrbit cu nimic iubirea pentru soț. Așa s-au scurs trei ani. Contele, care-și vedea copilul numai duminica după-masă, cînd îl aducea doica, îl privea drept în ochi, mormăia ceva printre dinți și-i făcea semn doicii să plece. Cînd băiețelul a rostit pentru întâia oară cuvîntul «tată», contele i-a dăruit doicii un gulden, dar pe copil nu l-a învrednicit nici atunci cu o privire mai dragăstoașă.

În ziua în care fiul său a împlinit trei ani, contele a poruncit ca micuțul să fie îmbrăcat pentru întâia oară cu pantalonași, cu veșminte scumpe de catifea și mătase, apoi a cerut să i se aducă armăsarul său negru și un alt cal de soi, l-a luat pe băiețel în brațe și, zornăind din pîteni, a coborît scara în spirală, sub privirile uimite ale doamnei Hedwiga. Ori de cîte ori se pregătea să plece contele cu calul său, ea niciodată nu-l întreba încotro se duce și cînd se întoarce. De data aceasta, însă, grija pentru copil i-a descleștat gura.

— Pleci călare, conte ? a întrebat ea, dar el nu i-a răspuns nimic. De ce iei și băiețelul ? a stăruit contesa. Kuno merge cu mine la plimbare.

— Știu, a răspuns Zollern-tună-și-fulgeră, coborînd treptele.

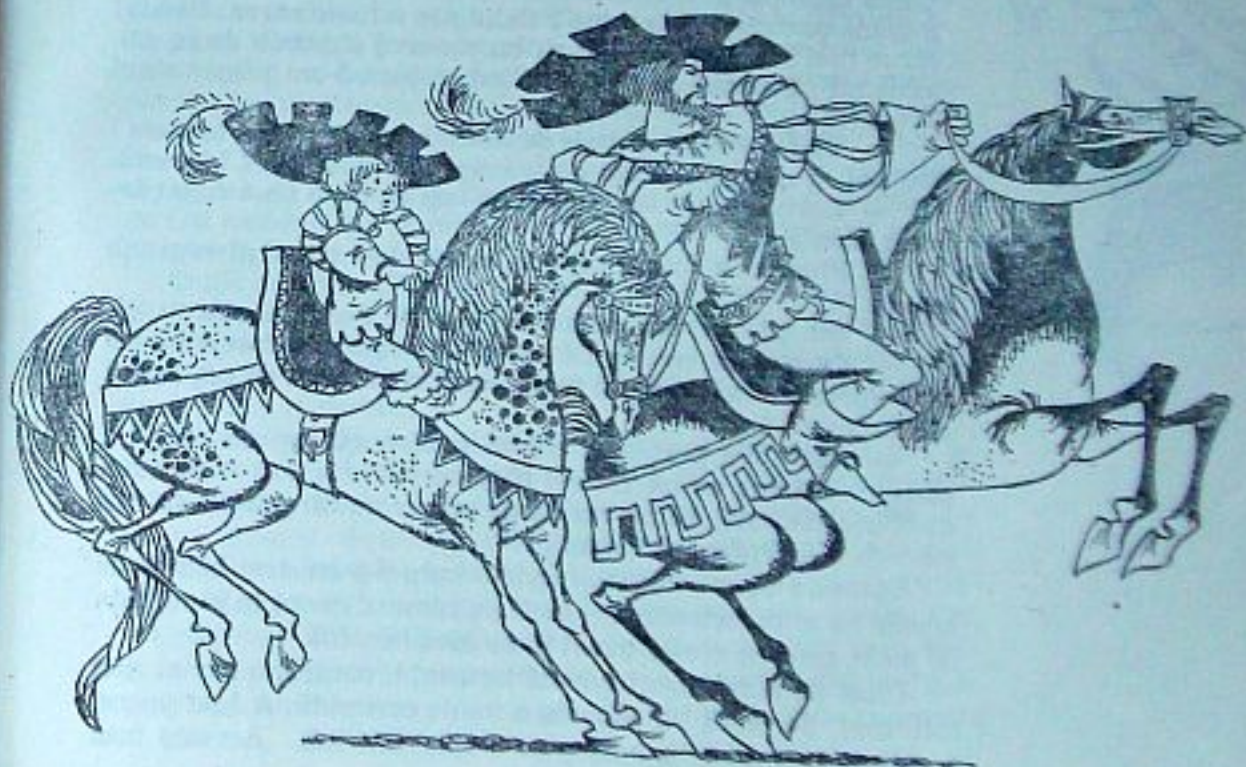
Ajuns în curte, a apucat băiețelul de un picioruș, l-a azvirlit în șa și l-a legat bine cu o năframă. Apoi a încălecat pe armăsarul său negru ca pana corbului și a ieșit din castel ținînd de dirlogi calul băiețelului.

La început, copilul părea nespus de fericit că merge călare pe povirniș împreună cu tatăl lui. Bătea din palme, ridea și trăgea de coamă călușul, ca să alerge mai repede, iar contele a strigat vesel de cîteva ori : «O să te faci un flăcău și jumătate !»

În vale, însă, contele a pornit la trap. Micuțul, aproape leșinat de spaimă, l-a rugat, mai întîi cu sfială, să încetinească pasul calului. Acesta însă, drept răspuns, a întezit și mai rău goana. Vîntul sfichiuia obrazul sărmanului Kuno, tăindu-i răsufllarea. El a început să scîncească și apoi, tot mai înspăimîntat, să țipe ca din gură de șarpe.

— Știu ! Știu ! Prostii ! a spus tatăl său. Cum s-a urcat pe cal, s-a și apucat să miorlăie ! Taci sau...

Dar în clipa cînd a vrut să-l îmbărbăteze cu o sudalmă, armăsarul lui s-a ridicat în două picioare și friul celui alt cal

i-a scăpat din mină. După ce și-a potolit anevoie bidiviul, contele a întors capul, căutându-și fiul cu privirea, dar calul gonea singur spre castel, fără micuțul călăreț.

Intimplarea a zguduit până și inima acestui om atît de aspru și de posac. Își și vedea fiul zdrobit undeva, în mijlocul drumului, și a început să se tînguie și să-și smulgă barba de deznadejde. L-a căutat peste tot, dar nu l-a găsit — pesemne că armăsarul, speriat, îl azvirlise în șanțul plin cu apă din marginea drumului. Deodată s-a auzit chemat de un glas copilăresc și, cînd a întors capul, la marginea cărării a văzut o femeie bătrînă care ședea sub un copac, legănînd micuțul pe genunchi.

— Cum a ajuns băiatul la tine, zgripțuroaică ? a strigat contele mînios. Dă-mi-l imediat !

— Mai domol, mai domol, înălțimea ta ! i-a răspuns zîmbind băbuța cea urîtă. Cu tot armăsarul acesta mîndru, ți s-ar putea întîmpla și înălțimii tale o nenorocire. Vrei să știi cum a ajuns domnișorul la mine ? Calul său o luase razna. Băiatul nu se mai ținea în șa decît cu un picioruș și atîrna de pe cal, atîngînd pămîntul cu pletele. Cînd să pice, l-am prins ușurel în șorț.

— Văd, a strigat contele de Zollern, mînios. Dă-l încoace ! Nu pot să descălec, calul e năruș și ar putea să-l lovească.

— Dăruiește-mi un gulden cu cap de cerb ! s-a rugat femeia, umilă.

— Prostii ! a strigat contele, zvirlîndu-i cîțiva pfenigi sub copac.

— Nu, doresc un gulden cu cap de cerb ! a stăruit ea.

— Ce gulden cu cap de cerb ! Tu toată nu faci atîta ! a spus furios contele. Dă-mi numaidecît copilul, că de nu, asmut cîinii asupra-ți !

— Așa ? Nu prețuiesc cît un gulden cu cap de cerb ? a răspuns bătrîna cu un zîmbet batjocoritor. Ei, o să vedem noi dacă moștenitorii tăi se vor alege măcar cu un gulden cu cap de cerb ! Ia-ți pfenigii înapoi !

Spunînd aceste vorbe, a zvirlit contelui cei trei bănuți de aramă cu atîta îndemînare, încît au nimerit drept în pungulița de piele, pe care acesta o mai ținea încă în mină.

Uluit de această neobișnuită iscusință, contele a rămas mai întîi mut, dar apoi l-a cuprins o minie cumplită. A luat pușca, a ridicat cocoșul și a îndreptat-o spre bătrînă. Aceasta însă

l-a îmbrățișat și l-a dezmiardat liniștită pe micul conte, ținîndu-l înaintea ei ca pe o pavăză.

— Ești un băiețel bun și cuminte, i-a șoptit ea. Să rămii așa și o să-ți meargă bine.

Apoi i-a dat drumul și l-a amenințat pe conte cu degetul :

— Zollern, Zollern, îmi ești dator guldenul cu cap de cerb pe care ți l-am cerut ! a strigat ea și, fără să se sinchisească de ocările contelui, a pornit prin pădure, sprijinîndu-se într-un toiag de cimișir.

Pajul Konrad a descălecat tremurînd, l-a ridicat pe băiețel în șa și s-a suit la spatele lui, urcînd în urma stăpînului său dealul pe care se afla castelul.

Aceasta a fost prima și ultima plimbare călare a lui Zollern-tună-și-fulgeră cu fiul său. Băiatul plînsese și strigase atît de amarnic cînd o luaseră caii la trap, încît tatăl lui îl socotea un copil molatic, lipsit de vlagă, la care se uita în silă. El însă își iubea tatăl din toată inima, se apropia adesea cu drag de el, așteptînd să-l ia pe genunchi și să-l dezmierde. Zollern îl îndepărta însă cu un semn, strigînd : — Știu ! Știu ! Prostii ! Doamna Hedwiga îndurase pînă atunci răbdătoare toate toanele soțului ei, dar purtarea lui aspră cu copilul acesta nevinovat a îndurerat-o nespus. Cu vremea, văzînd pedepsele cumplite pe care le dădea întunecatului conte copilului său pentru cea mai mică greșală, s-a îmbolnăvit de inimă. În cele din urmă, femeia s-a stins în floarea vîrstei, jelită de toți slujitorii, de toți oamenii din împrejurimi, dar mai amarnic decît toți o plîngea fiul ei.

După moartea soției sale, contele l-a scos pe Kuno cu totul din inima sa. Nu se îngrijea defel de creșterea lui, lăsîndu-l în seama doicii și a capelanului casei. Curînd s-a căsătorit din nou cu o domnișoară bogată, care i-a dăruit după un an doi gemeni — doi mici conți.

De cîte ori ieșea la plimbare, Kuno se ducea mai ales la bătrînica aceea care-i salvase viața. Ea îi povestea totdeauna multe despre răposata lui mamă și despre binele pe care l-a făcută aceasta. Slujitorii și slujitoarele îl povățuiau adeseori să nu se prea ducă pe la baba Feldheimer — așa îi zicea bătrînei — deoarece era o vrăjitoare. Dar băiatul nu se temea. Capelanul castelului îi spusese că nu există vrăjitoare și că basmele despre femeile meștere la vrăjit, care zburau prin văzduh spre Brocken, călare pe o furcă, erau niște născociri.

E drept că el vedea la baba Feldheimer fel de fel de lucruri ciudate pe care nu le înțelegea. Dealtfel, nu uita nici de năzdrăvănia aceea cu cei trei pfenigi, pe care bătrînica îi aruncase cu atîta îndemînare drept în punga tatălui său. Bătrîna se pricepea să facă și felurite pomezi și licori cu care lecuia oamenii și dobitoacele. Umblau niște scorneli cum că ar avea un căznel vrăjit cu care putea să schimbe vremea, și cînd îl atîrna deasupra focului, se stîrnea o furtună cumplită. Bătrîna îl învățase pe micul conte multe lucruri folositoare, ca de pildă: leacuri pentru cai bolnavi, o băutură împotriva turbării, momeli pentru pești și multe altele. Pînă la urmă, doar bătrînica Feldheimer îi mai rămăsese pe lume, căci doica își sfîrșise zilele, iar mama lui vitregă nu se sinchisea de el.

Cu cît frații lui creșteau mai mari, cu atît mai tristă și mai apăsătoare era viața lui Kuno. Aceștia fuseseră mai norocoși. Prima lecție de călărie mersese bine, nimeni nu căzuse de pe cal, și de aceea Zollern-tună-și-fulgeră îi socotea băieți isteți și destoinici. Ținea foarte mult la ei, se plimbau în fiecare zi călare împreună și-i învăța de toate, deși e drept că mare lucru n-aveau de învățat de la el, fiindcă dînsul nu știa nici să scrie, nici să citească, și socotea că e păcat ca cei doi strașnici băieți ai săi să-și piardă timpul cu asemenea îndeletniciri. În schimb la zece ani știau să suduie tot atît de zdravăn ca și tatăl lor și să se ia la harță cu oricine. Dealtfel se înțelegeau unul cu altul ca și cîinele cu pisica și se întovărășeau numai cînd puneau la cale vreo poznă pe seama lui Kuno.

Mama lor nu se sinchisea prea mult de toate acestea. Socotea că dacă băieții se băteau între ei, era o dovadă că sînt sănătoși și voinici, iar bătrînul conte spunea ori de cîte ori vreun slujitor îl înștiința că fiii săi se luaseră iar la bătaie: — Știu, știu! Prostii!

Totuși s-a gîndit să facă ceva ca să-i împiedice pe cei doi băieți să se răpună unul pe altul. Nu uitase amenințarea bătrînei Feldheimer, despre care, în fundul sufletului său, credea că era într-adevăr vrăjitoare: «Ei, o să vedem dacă moștenitorii tăi se vor alege măcar cu un gulden cu cap de cerb!»

Intr-o zi, pe cînd vîna în jurul castelului său, privirile i-au căzut pe două dealuri ce se ridicau parcă anume ca să poarte pe creștetele lor cîte un castel, și pe dată o hotărî să clădească acolo două castele. Pe unul a înălțat castelul Schalksberg¹,

¹ În limba germană *Schalk* înseamnă ghiduș.

numit așa după porecla pe care o avea de mult cel mai mic dintre gemeni — Ghiduș — din pricina nenumăratelor sale pozne. Celui de-al doilea castel a voit să-i pună numele de Hirschguldberg¹, pentru a-și bate joc de vrăjitoare, care prezisese că moștenitorii lui nu se vor alege nici măcar cu cîte un gulden cu cap de cerb. Pînă la urmă s-a oprit însă la denumirea mai simplă de «Hirschberg». Așa se numesc cele două dealuri pînă în zilele noastre și călătorul care trece prin munți din Suabia le poate vedea.

Zollern-tună-și-fulgeră avea de gînd să lase prin testament fiului cel mare castelul Zollern, ghidușului — Schalksberg și mezinului — Hirschberg. Soția lui nu i-a dat însă pace pînă n-a schimbat testamentul.

— Kuno-prostănacul, așa-i zicea ea sârmanului băiat, fiindcă nu era atît de neastîmpărat și de sălbatic ca fiii ei, Kuno prostănacul e destul de bogat. A moștenit doar averea mamei sale. De ce să stăpînească tot el mărșul și strălucitul Zollern, iar fiii mei să aibă numai cîte un castel înconjurat de păduri?

În zadar i-a spus contele că fiul său mai mare, Kuno, nu putea fi lipsit de drepturile primului născut. Lacrimile și cîcălelele ei au izbutit să-l înduplece și pe cruntul Tună-și-fulgeră. Testamentul său glăsuia acum astfel: Ghiduș va stăpîni Schalksberg; cel mai mare dintre gemeni, Wolf, va fi stăpînul Zollern-ului, iar Kuno, al Hirschberg-ului, cu orașelul Balingen. După scurtă vreme, contele a căzut greu bolnav. Medicului, care i-a spus că nu mai are nici o scăpare, i-a răspuns: «Știu!», iar capelanului castelului, care-i ceruse să părăsească acest tărîm ca un dreptcredincios, i-a spus: «Prostii!» Apoi și-a dat sufletul suduind și bombănind. Cum trăise, așa își sfîrșise și zilele — ca un neциопlit, ca un păcătos.

Încă nu fusese îngropat, că soția lui s-a dus cu testamentul la Kuno, fiul său vitreg, spunîndu-i în batjocură că avea, în sfîrșit, prilejul să-și arate știința de carte: să citească singur hotărîrea de a părăsi Zollern-ul. Din ziua aceea nu mai avea ce căuta acolo, bogatele domenii și cele două castele nu-i mai aparțineau lui, primului născut, ci treceau în stăpînirea ei și a celorlalți doi fii.

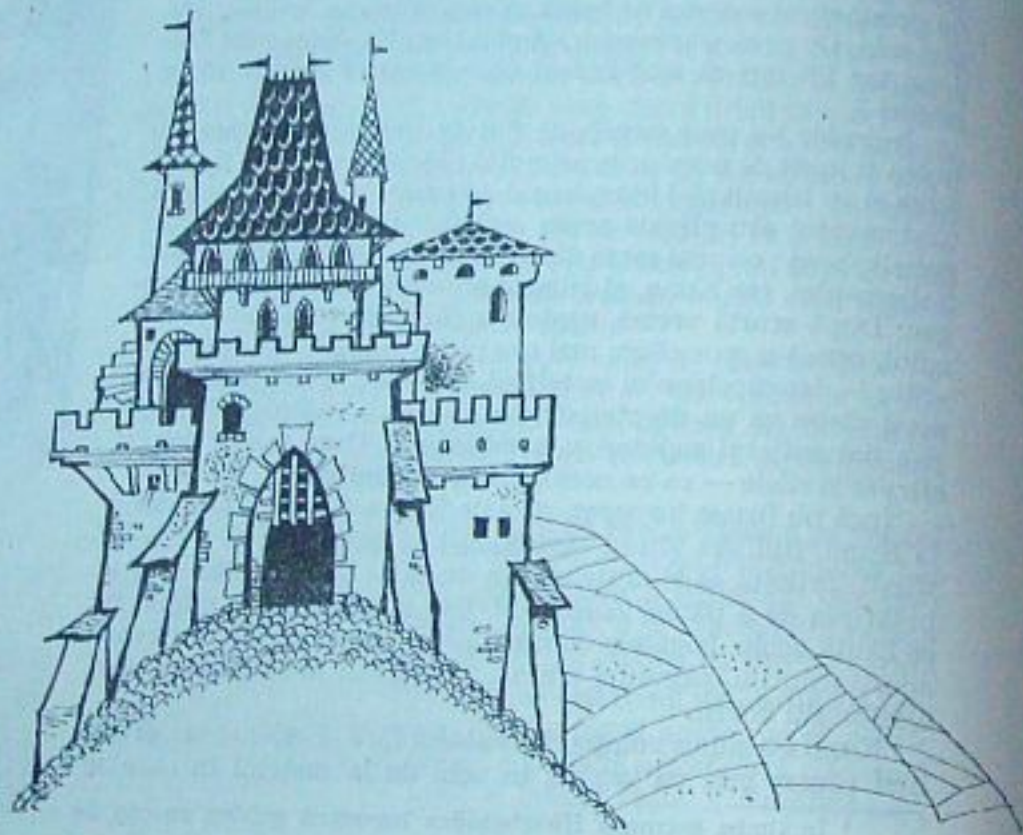
Kuno s-a supus voinței răposatului fără să cricnească, și și-a luat rămas bun cu lacrimi în ochi de la castelul în care se

¹ În limba germană *Hirschguld* înseamnă gulden cu cap de cerb.

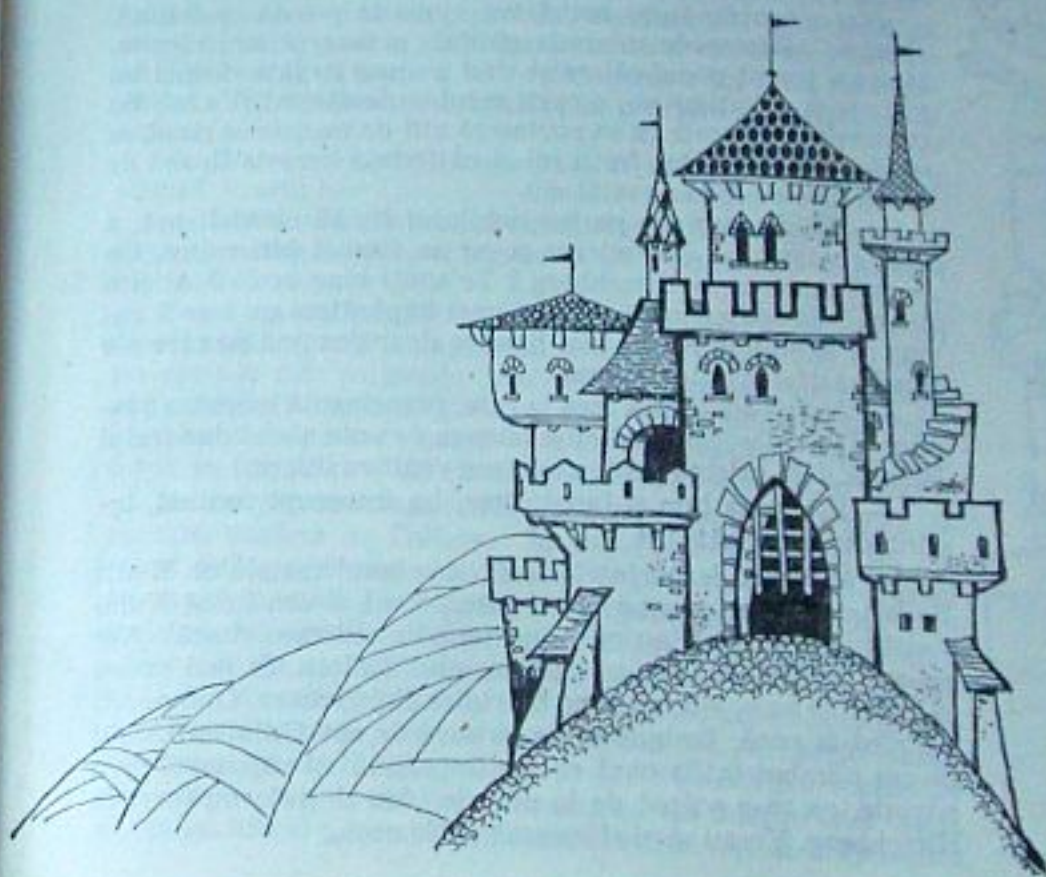
născuse, unde se afla mormintul blindei sale mame și în care locuia bunul capelan, iar în apropiere — singura sa prietenă, bătrînica Feldheimer. Castelul Hirschberg era, ce-i drept, mare și impunător, dar acolo se simțea singur și părăsit, așa că dorul de locurile copilăriei îl mistuia cumplit.

Într-o seară, conțesa și gemenii, care împliniseră între timp optsprezece ani, stăteau pe terasa castelului, uitîndu-se în vale. Deodată au zărit un cavaler falnic urcînd călare, urmat de o litieră somptuoasă, purtată de doi catiri și însoțită de mai mulți slujitori. Nedumeriți, se întrebau cine puteau fi străinii. În cele din urmă, Ghiduș a strigat :

— E fratele nostru, seniorul de Hirschberg !

— Kuno-prostănacul ? a întrebă conțesa, mirată. O să ne dea desigur toată cinstirea cuvenită, poftindu-ne la el. Litiera cea frumoasă o aduce peșemne pentru mine, ca să mă ia la Hirschberg. Zău că n-aș fi bănuît la nobilul meu fiu, Kuno-prostănacul, atîta cavalerism și bună-cuviință ! Curtoazia trebuie răsplătită cu curtoazie. Să coborîm la poarta castelului și să-l întîmpinăm cum se cuvine. Să-i vorbim prietenos. Poate că vom primi și daruri la Hirschberg. Tu, un cal, tu, o platoșă, iar eu, giuvaerurile mamei sale, la care visez de mult.

— Nu-mi trebuie nici un dar de la Kuno-prostănacul, a răspuns Wolf, și nici prietenos n-am să fiu cu el. Bine ar face de s-ar duce cât mai repede după răposatul nostru tată. Atunci am moșteni noi Hirschberg-ul și am vinde nobilei noastre mame giuvaerurile pe o nimica toată.

— Flu netrebnic ! a strigat minioasă mama lui. Să cumpăr giuvaerurile de la voi ? Asta-i răsplata pentru că domeniile Zollern sînt astăzi ale voastre ? Ghidușule, nu-i așa că tu îmi vei dăruia giuvaerurile fără nici un fel de plată ?

— Numai moartea e fără plată, mamă, a răspuns rîzînd mezinul. Dacă e adevărat că giuvaerurile prețuiesc cît un castel, am fi smintiți să ți le punem la gît. Îndată ce închide Kuno ochii, coborîm călări devala, ne luăm fiecare ce ni se cuvine, iar partea mea de giuvaeruri o vînd.

Tot ciorovăindu-se astfel, au ajuns la poarta castelului. Contesa clocotea de minie la gîndul giuvaerurilor rîvnite. Kuno a trecut podul călare și cînd a ajuns în fața mamei lui vitregi și a fraților săi, a oprit calul, a descălecat și a salutat cuviincios. Cu toate că se purtasera atît de neomenos cu el, se gîndea totuși că sînt frații lui și că femeia aceasta lipsită de inimă fusese iubită de tatăl său.

— Ei, frumos din partea nobilului fiu că ne vizitează, a spus contesa, cu glas mîeros și cu un zîmbet binevoitor. Ce se mai aude pe la Hirschberg ? Te simți bine acolo ? Ai și o litieră ? Și ce frumoasă e ! Nici unei împărătese nu i-ar fi rușine să se suie în ea. Îți mai lipsește doar doamna pe care s-o plimbi astfel prin toată țara.

— Nu m-am gîndit încă la asta, preacinstită mamă, a răspuns Kuno. Deocamdată cu altcineva aș vrea să-mi duc traiul laolaltă. Iată pricina pentru care am venit cu litiera.

— Ești prea bun și îndatoritor, l-a întrerupt contesa, înclinîndu-se surîzătoare.

— E vorba de părintele Iosif, capelanul castelului. E atît de bătrîn, că nu se mai poate ține pe cal, a continuat Kuno liniștit. Vreau să-l iau cu mine pe bătrînul meu dascăl. Așa ne-am înțeles cînd am părăsit castelul Zollern. Și mai vreau să cobor în vale, s-o iau și pe bătrînica Feldheimer, Dumnezeu s-o aibă în pază. Trebuie să fie gîrbovă de ani. Odinioară, cînd m-am plimbat întîia oară călare împreună cu răposatul meu părinte, ea m-a scăpat de la moarte. Am destule încăperi la Hirschberg. Vreau să-și sfîrșească zilele acolo.

Rostind aceste cuvinte, a străbătut curtea, îndreptîndu-se spre locuința capelanului.

Tinărul Wolf și-a mușcat minios buzele, contesa a pălit de ciudă, iar Ghiduș a spus, izbucnind în rîs :

— Ce-mi dați pe calul pe care-l voi primi în dar ? Eu zic, frate Wolf, să-mi dai în schimb platoșa pe care o vei primi tu. Ha-ha ! Pe cine vrea să la cu el ? Pe capelan și pe bătrîna vrăjitoare ? Iată o pereche de toată frumusețea ! Dimineața poate lua lecții de limba greacă de la capelan, iar după-masă, lecții de vrăjitorie de la baba Feldheimer. De ce năzbîtii e în stare Kuno-prostănacul !

— Eu un bădăran ! a răspuns contesa. Nu rîde, Ghiduș ! Ne face neamul de ocară. Vecinii noștri se vor prăpădi de rîs cînd vor auzi că seniorul Zollern a dus-o într-o litieră somptuoasă, purtată de catîri, pe baba Feldheimer, zgripțuroaica aceea bătrînă, și că a instalat-o la castelul lui. A moștenit de la maică-sa grija pentru bolnavi și pentru tot felul de lepădături. Vai, taică-său s-ar răsuci în groapă dac-ar ști toate astea !

— Da, a adăugat Ghiduș. Tata ar mormăi și în groapă : «Știi ! Prostii !»

— Uite-l, vine împreună cu bătrînul ! Îl ține de braț, fără rușine ! a strigat contesa, îngrozită. Să mergem, nu vreau să-l mai văd !

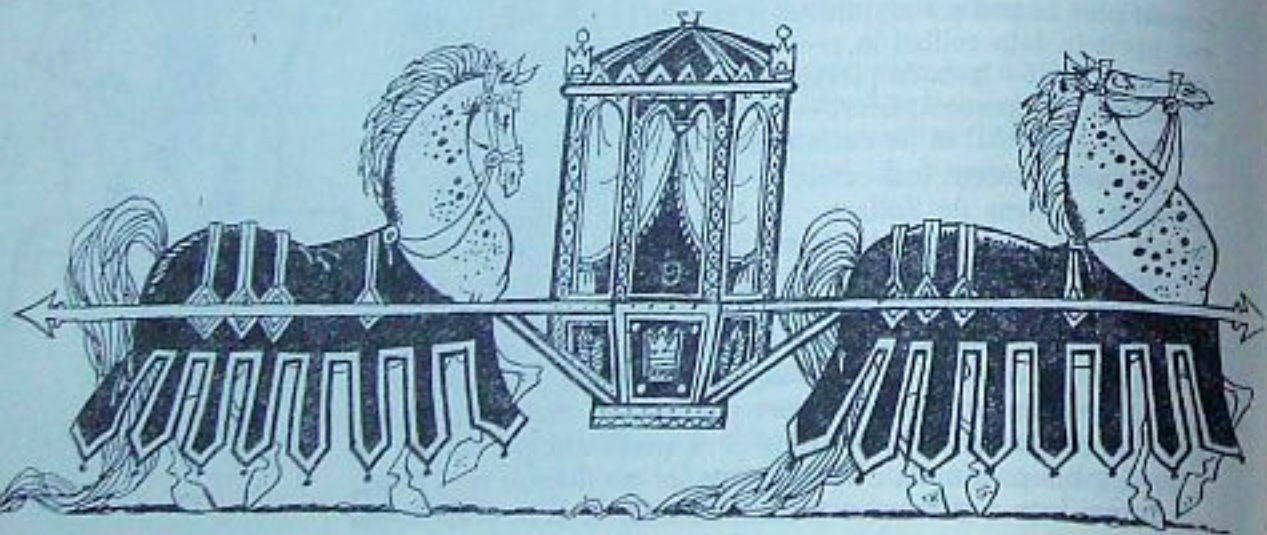
Cei trei s-au îndepărtat, Kuno l-a condus pe bătrînul lui dascăl pînă la pod și l-a ajutat să se urce în litieră. Jos, în vale, s-a oprit în fața colibeii în care se adăpostea bătrîna Feldheimer și a găsit-o gata de plecare, cu o boccea plină cu tot felul de leacuri — pomezi, licori — și cu felurite scule. Sprijinindu-se în toiegele ei de cîmîșir, bătrînica s-a urcat în litieră.

Nu s-a petrecut însă nimic din ceea ce prevăzuse, plină de răutate, contesa de Zollern. În împrejurimi, nimeni nu s-a mirat de fapta cavalerului Kuno. Dimpotrivă, oamenii găseau frumoasă și vrednică de laudă străduința de a-i însenina ultimele zile bătrînei Feldheimer și îi dădeau cinstire pentru că îl adăpostise în castelul său pe bătrînul capelan Iosif. Numai frații lui și contesa tunau și fulgerau de minie, improșcîndu-l cu vorbe de ocară. Dar era spre paguba lor, căci toată lumea socotea purtarea fraților vitregi prea nesăbuită și-i vorbea de rău. Umbla zvonul că nici cu mama lor nu duceau casă bună, ci numai într-o gilceavă o țineau, iar ei între ei se vrăjmășeau

cumplit. Contele Kuno de Zollern-Hirschberg a încercat de mai multe ori să se impace cu frații lui, căci se simțea foarte rău când îi vedea trecând călare prin fața castelului său fără să-i pășească vreodată pragul casei, sau când îi întâlnea în codru sau pe cîmp și ei îl salutau mai rece ca pe un străin. Zădarnic însă căuta el să se apropie de frații săi, căci aceștia nu-i răspundeau decît cu batjocuri. Intr-o bună zi, în mintea lui Kuno a încolțit un gînd. Știindu-i tare zgîrciți și hapsini pe cei doi frați ai săi, a hotărît să ajungă pe calea aceasta la inimile lor. Între cele trei castele se afla un iaz — chiar la mijloc — care făcea parte din domeniul lui Kuno. În iazul acesta creșteau cele mai bune știuci și cei mai frumoși crapi din împrejurimi. Cei doi frați, cărora le plăcea să pescuiască, erau minioși foarte pe tatăl lor, care nu le lăsase lor moștenire și iazul. Pe de o parte, erau prea mîndri ca să pescuiască în apa aceea fără știrea fratelui lor, iar pe de altă parte, nu voiau să-i spună o vorbă bună, rugîndu-l să le îngăduie să prindă pește acolo. Știind cită slăbiciune aveau frații lui pentru iaz, Kuno i-a poțtit într-o zi să se întâlnească tustrei acolo.

Era o dimineață frumoasă de primăvară. Cei trei frați, venind dinspre cele trei castele, au ajuns aproape în aceeași clipă la iaz.

— Iată, a strigat Ghiduș, ne-am brodit de minune ! exact la ceasurile șapte am plecat călare de la Schalksberg.

— Și eu de la Hirschberg ! Și eu de la Zollern ! i-au răspuns ceilalți doi frați.

— Pesemne că iazul se află drept la mijloc, a continuat mezinul. Strașnic !

— Ei, tocmai de aceea v-am poțtit aici. Știu că vă place mult să pescuiți. Și mie îmi place să dau din cînd în cînd cu undița. În iaz sînt destui pești chiar și pentru trei castele, iar pe malul iazului e destul loc pentru noi trei, chiar dacă am veni din întîmplare toți deodată. Vreau ca, de azi înainte, această apă să fie a noastră a tuturor, și fiecare dintre voi va avea aceleași drepturi asupra ei ca și mine.

— Nobilul nostru frate e nespus de îndatoritor, a zis Ghiduș cu un zîmbet ironic. Ne dă o întindere de apă de șase pogoane și citeva sute de peștișori ! Ei bine, și ce ne cere în schimb ? Căci numai moartea n-are plată !

— Nu vă cer nimic, a spus Kuno. Nu vreau decît să vă întîlnesc din cînd în cînd la iaz și să stau de vorbă cu voi. Oricum, sîntem fiii aceluiași tată !

— Nu, așa nu-i bine, răspunse seniorul de la Schalksberg. Nu e nimic mai neplăcut decît să pescuiești laolaltă cu alții. Unul gonește peștii celuilalt. Dar dacă am cădea la învoială asupra zilelor în care să venim la pescuit, de pildă tu, Kuno, luni și joi, Wolf mărti și vineri, iar eu miercuri și sîmbătă, atunci primesc darul.

— Eu, nu ! a strigat întunecatul Wolf. Nu primesc nici un dar și nu vreau să împart cu nimeni nimic. Kuno ne împartă iazul, fiindcă avem tustrei aceleași drepturi asupra lui. Eu zic să jucăm zaruri și să se hotărască al cui rămîne. Dacă norocul va fi de partea mea, puteți veni oricînd să mă întrebați dacă vă dau voie să pescuiți ori ba.

— Eu nu joc zaruri, a răspuns Kuno cu tristețe, văzînd că nu se poate apropia de frații lui pentru nimic în lume.

— De bună seamă, a ris Ghiduș, fratele nostru este un senior cucernic, dreptcredincios, care socotește jocul cu zarurile drept un păcat de moarte. Dar eu m-am gîndit la altceva, la ceva ce nu-l poate rușina nici pe cel mai evlavios sihastru. Să ne aducem undițele și să pescuim pînă cînd orologiul de la Zollern va bate douăsprezece ceasuri, și iazul va fi al aceluia care va prinde cei mai mulți pești pînă la ceasul acela.

— Ar fi o prostie, a spus Kuno, să lupt pentru ceea ce îmi aparține de drept prin moștenire. Dar ca să vă încredințez că nu am glumit când v-am spus să împărțim iazul, fie, mă duc să-mi iau uneltele de pescuit.

Atunci au sărit cu toții în sa și au pornit fiecare spre castelul lui. Gemenii au trimis în mare grabă slujitorii să scormonească pe sub toate pietrele vechi și să adune viermișori de momeală. Kuno și-a luat însă sculele obișnuite de pescuit și momeala pe care învățase s-o pregătească odinioară de la bătrîna Feldheimer, și a ajuns cel dintîi la iaz. Curînd au sosit și gemenii. Kuno i-a lăsat să-și aleagă locurile cele mai bune, unde să poată sta în voie, apoi a azvîrlit undița. Minune! Peștii îl recunoșteau parcă de stăpîn al iazului. Cete întregi de crapi și de știuci se adunau forfotind în jurul undiței sale, iar peștii cei mai bătrîni și mai mari îi goneau pe cei mici. În fiecare clipă scotea cîte un pește. Nici nu apuca să arunce undița bine, că douăzeci-treizeci de pești așteptau cu gurile căscate, gata să se lase prinși în cîrligul ascuțit. Peste două ceasuri, în jurul

lui Kuno se ridicau mormane de pești dintre cei mai frumoși. S-a oprit din pescuit și s-a dus la frații săi să vadă ce fac. Ghiduș prinsese un crăpcean și doi bieți obleți, iar Wolf — trei mreie și două plevuște. Amîndoi se uitau amărîți spre malul opus, căci se vedea foarte bine cît noian de pește prinsese fratele lor mai mare. Kuno s-a apropiat încetîșor de Wolf, dar acesta, turbat de minie, a sărit în sus, a rupt sfoara, a făcut bucăți bățul undiței și a aruncat totul în iaz.

— Aș vrea să arunc o mie de cîrlige în apă în loc de unul, iar de fiecare să se prindă una din aceste făpturi! a strigat el. Nu-i lucru curat la mijloc. Aici sînt farnece și vrăjitorii. Altfel cum ai putea să prinzi tu, Kuno-prostănacul, într-un ceas, mai mulți pești decît prind eu într-un an?

— Da, da, acum mi-aduc aminte, a adăugat Ghiduș, că el a deprins meșteșugul pescuitului de la matusa Feldheimer, vrăjitoarea aceea blestemată! Și noi ne-am lăsat amăgiți să pescuim cu el. Într-o bună zi o să ajungă și el un vrăjitor.

— Nu, vrăjitoare adevărată nu e, a zis Ghiduș în bătaie de joc. Muieri de felul ăsta știu de obicei să prevestească viitorul, dar baba Feldheimer va ajunge să prevestească viitorul atunci cînd se va preface în lebădă. Nu i-a prezis ea tatălui nostru că moștenirea pe care ne-o va lăsa va putea fi cumpărată cu un gulden cu cap de cerb, cu alte cuvinte că tata o să ajungă la sapă de lemn? Totuși, cînd a murit, totul, cît cuprinzi cu ochii de pe zidurile castelului Zollern, era al lui. Baba Feldheimer nu e altceva decît o bătrînă fără minte, iar tu, Kuno, un prostănac!

După aceste cuvinte, mezinul s-a îndepărtat în grabă, căci se temea de mina grea a fratelui său, iar Wolf l-a urmat, im-proșcîndu-l cu toate sudălmile pe care le învățase de la tatăl lui.

Indurerat din cale-afară, Kuno s-a îndreptat spre casă. Își dăduse seama că nu se putea înțelege cu frații lui. Vorbele lor urîte îi făcuseră atîta inimă rea, încît a căzut la pat a doua zi și numai cuvintele de alinare ale capelanului Iosif și licorile tămăduitoare ale matusii Feldheimer l-au izbăvit de moarte.

Cînd gemenii au prins însă de veste că fratele lor Kuno zace greu bolnav, au făcut un praznic grozav. Amețiți de băutură, s-au legat cu jurămint că acela care va afla primul de moartea lui Kuno-prostănacul să dea de știre celuilalt prin salve de tun, iar cel care va trage primul cu tunurile din castel

va avea dreptul să-și aleagă din pivnițele lui Kuno butoiul cu cel mai bun vin.

Wolf a pus un pindar ca să vegheze zi și noapte în împrejurimile Hirschberg-ului, iar Ghiduș a cumpărat cu bani grei pe un slujitor de-al lui Kuno, ca să-i vestească de îndată clipa morții stăpînului său.

Slujitorul acesta era însă mai credincios blajinului și cernicului său stăpîn decît mirșavului conte din Schalksberg. Intr-o seară, el a întrebat-o îngrijorat pe bătrîna Feldheimer cum se simte stăpînul său, și cînd aceasta i-a răspuns că starea sănătății lui este mulțumitoare, slujitorul i-a povestit despre uneltirile celor doi frați, adăugînd că-și puseseră-n gînd să-și arate bucuria cu prilejul morții fratelui lor, prin salve de tun. Auzind aceste cuvinte, bătrîna s-a necăjit cumplit. Dar cînd i-a spus contelui totul, acestuia nu-i venea să creadă că frații lui ascundeau în sufletul lor atîta neomenie. Atunci bătrîna l-a povățuit să-i pună la încercare, răspîndind zvonul că ar fi murit. Vestea va zbura ca fulgerul și, dacă vor auzi salve de tun, însemna că slujitorul grăise adevărul. Contele a chemat slujitorul cumpărat de fratele său, l-a descusut încă o dată și i-a poruncit să plece călare spre Schalksberg, ca să dea acolo de știre că lui Kuno i se apropie sfîrșitul.

În timp ce slujitorul cobora povirnișul de la Hirschberg, a fost zărit de pindarul contelui Wolf de Zollern. Acesta i-a tăiat drumul și l-a întrebat încotro aleargă.

— Vai mie, a răspuns slujitorul, sârmanul meu stăpîn n-o mai duce pînă-n seară ! Toți socot că i-a sunat ceasul.

— Așa ? I-a sunat ceasul ? a strigat celălalt și cît ai clipi s-a repezit la cal, a sărit în șa și a dat pîteni bidiviului, zburînd spre Zollern. A suît dealul ca vîntul și a ajuns la poarta castelului, unde bietul cal a căzut grămadă, iar călărețul a mai apucat să strige : «Contele Kuno moare !» după care și-a pierdut simțirile. Tunurile din Zollern au început să bubuie, umplînd de fericire inima contelui Wolf și a mamei sale. Se și vedeau stăpînii butoiului de vin, ai iazului și ai giuvaerurilor. Ecoul puternic al acestor salve îi bucură peste măsură, dar și-au dat seama curînd că nu era ecou, ci salvele tunurilor din Schalksberg. Wolf i-a spus atunci mamei sale, zîmbînd :

— Și fratele meu mai mic a avut iscoadele lui. Deci trebuie să împărțim pe din două și vinul, ca și întreaga moștenire.

A sărit apoi pe cal și a pornit în galop, căci se temea ca

Ghiduș să nu i-o ia înainte și să pună mina pe bunurile de preț ale răposatului.

La iaz, frații s-au întîlnit și s-au uitat unul la altul, rușinați de graba cu care voiseră să ajungă la Hirschberg. Nici n-au pomenit de Kuno, în timp ce-și urmau drumul, ci s-au sfătuit frățește ce să facă mai departe și ale cui să fie domeniile de la Hirschberg. Au trecut călări podul și, la fereastra castelului, ce să vezi ? Fratele lor, teafăr și sănătos, se uita în curte cu ochii scăpărînd de minie. Gemenii s-au înspăimîntat cumplit, crezînd mai întîi că e o stafie, și și-au făcut semnul crucii, dar văzînd că era Kuno în carne și oase, Wolf a strigat :

— Ptiu, lua-te-ar... ! Ce prostie ! Credeam c-ai murit !

— Nu-i niciodată prea tîrziu, a grăit mezinul, săgetîndu-l pe Kuno cu o privire veninoasă.

Acesta a strigat însă cu glas tunător :

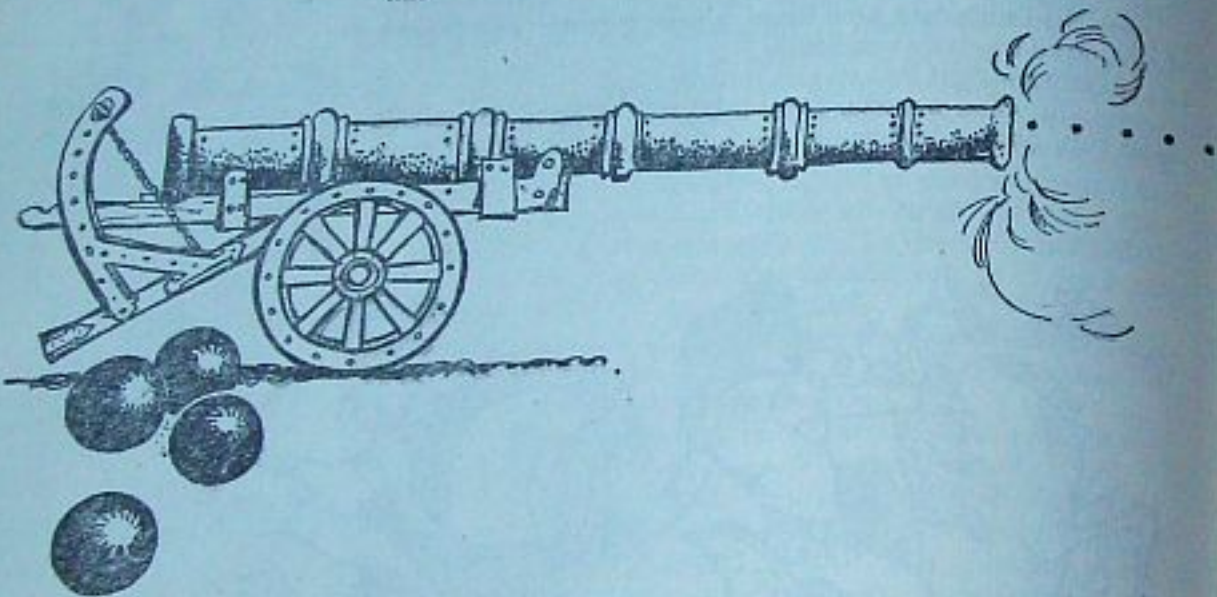
— Din clipa aceasta, toate legăturile noastre de rudenie s-au rupt pentru totdeauna. Am auzit prea bine salvele voas-

tre de bucurie, dar, băgați de seamă, am pregătit și eu cinci culevrine¹ aici, în curte, și le-am încărcat în cinstea voastră. Pieriți din calea ghiulelelor mele, ca să nu aflați cum se trage la Hirschberg!

Văzându-l atât de îndrăgostit, frații au dat pînții cailor și au coborît în mare grabă povirnișul. Kuno le-a trimis din urmă o ghiulea care a zburat pe deasupra capului lor, așa că ei au făcut fără voie o plecăciune adîncă și cuvințioasă. Kuno nu voia însă decît să-l sperie, nu să-l lovească.

— De ce ai tras salvele de tun, nătărăule? a întrebat supărat Ghiduș. Eu am tras numai după ce le-am auzit pe-ale tale.

— Ba, să am iertare. Întreab-o și pe mama! a răspuns Wolf. Tu ai tras întii și ne-ai făcut de ris, neobrăzatele!

Mezinul nu s-a lăsat nici el mai prejos cu vorbele de ocară și cînd au ajuns la iaz, sudălmile moștenite de la Zollern-tună-și-fulgeră curgeau șuvoi. Pînă la urmă, frații s-au despărțit învrăjbiți și furioși.

A doua zi, Kuno și-a făcut testamentul. Bătrînica Feldheimer i-a spus capelanului:

¹ Tun vechi cu țeava foarte lungă.

— Pun rămășag că nu scrie cuvinte prea drăgăstoase despre cei doi tunari.

Dar toate încercările ei de a-l descoase pe dragul ei bine-făcător au fost zadarnice. Acesta nu a suflat o vorbă despre testament. Bătrîna nu a mai apucat să afle nimic, fiindcă după un an, în ciuda alifiilor și a licorilor ei, și-a dat sufletul fără să fi fost măcar bolnavă. Ii sunase ceasul. Cei nouăzeci și opt de ani ai ei ar fi dus la groapă pe orice om, cît de sănătos.

Contele Kuno a înmormîntat-o cu mare cinste, nu ca pe o femeie sărmană, ci ca pe o mamă. După moartea bătrînei, el a început să se simtă tot mai singur în castelul său, mai ales

fiindcă părintele Iosif a purces și el din lumea aceasta, scurt timp după băbuța Feldheimer.

Singurătatea lui nu a dăinuit însă prea mult, căci bunul Kuno s-a sfîrșit din viață la vîrsta de douăzeci și opt de ani. Gurile rele spuneau că ar fi murit otrăvit de Ghiduș.

Dar oricum ar fi fost, la cîteva ceasuri după moartea lui, la Zollern și la Schalksberg au bubuit din nou tunurile. Fiecare castel îi vestea sfîrșitul cu cîte douăzeci și cinci de salve.

— De data asta s-a isprăvit de-adevăratele cu el! a zis Ghiduș, întîlnindu-se cu fratele său pe drum.

— Da, a răspuns Wolf, și dacă s-ar întoarce de pe lumea cealaltă și ne-ar striga vorbe de ocară de la fereastră, ca odi-

nioară, pușca mea abia așteaptă să-l învețe buna-cuviință și să-i vină de hac.

Vorbind așa, suiră pieptiș înălțimea pe care se afla castelul. Cind un călăreț necunoscut, însoțit de alaiul său cavaleresc, i-a ajuns din urmă, cei doi, socotind că trebuie să fie vreun prieten de-al fratelui lor, care venea la înmormintare, s-au prefăcut că pling, nemaiconținând să-l laude pe cel dispărut și jelindu-i moartea timpurie. Ghiduș a izbutit chiar să-și stoarcă lacrimi de crocodil. Cavalerul nu scotea însă nici o vorbă, ci urca liniștit și tăcut alături de ei, îndreptându-se spre Hirschberg.

— Așa, acum sîntem în largul nostru. Adu vin, chelarule, dar din cel mai bun ! a strigat Wolf, descălecînd.

Apoi au urcat scara în spirală și au intrat în sala castelului, urmați de tăcutul călăreț. În clipa cind gemenii s-au așezat tihniți la masă, necunoscutul a scos din pieptar o monedă de argint și a zvîrlit-o pe masa de ardezie. Banul s-a rostogolit zornăind, iar străinul a zis :

— Iată moștenirea voastră. Nici mai mult, nici mai puțin decît un gulden cu cap de cerb.

Frații s-au uitat unul la celălalt mirați, au izbucnit în ris și l-au întrebat ce vrea să spună.

Cavalerul a scos atunci un pergament cu o mulțime de peceti. Acolo, Kuno-prostănaucul scrisese toate faptele dușmănoase săvîrșite în timpul vieții sale de către frații lui. La sfîrșit îi vestea că, în afară de giuvaerurile răposatei sale mame, hotărîse să vîndă Württemberg-ului întreaga moștenire pentru o nimica toată, în schimbul unui biet gulden cu cap de cerb. Giuvaerurile urmau a fi folosite spre a se clădi un azil pentru săraci în orașul Balingen.

Frații au încremenit, risul le-a înghețat pe buze. Serîșneau neputincioși. Ce puteau să facă ei împotriva provinciei Württemberg ! Pierduseră frumusețe de moșie, pădurea, ogoarele, orașul Balingen, pînă și iazul cu pești, și nu moșteniseră decît un pirlit de gulden cu cap de cerb !

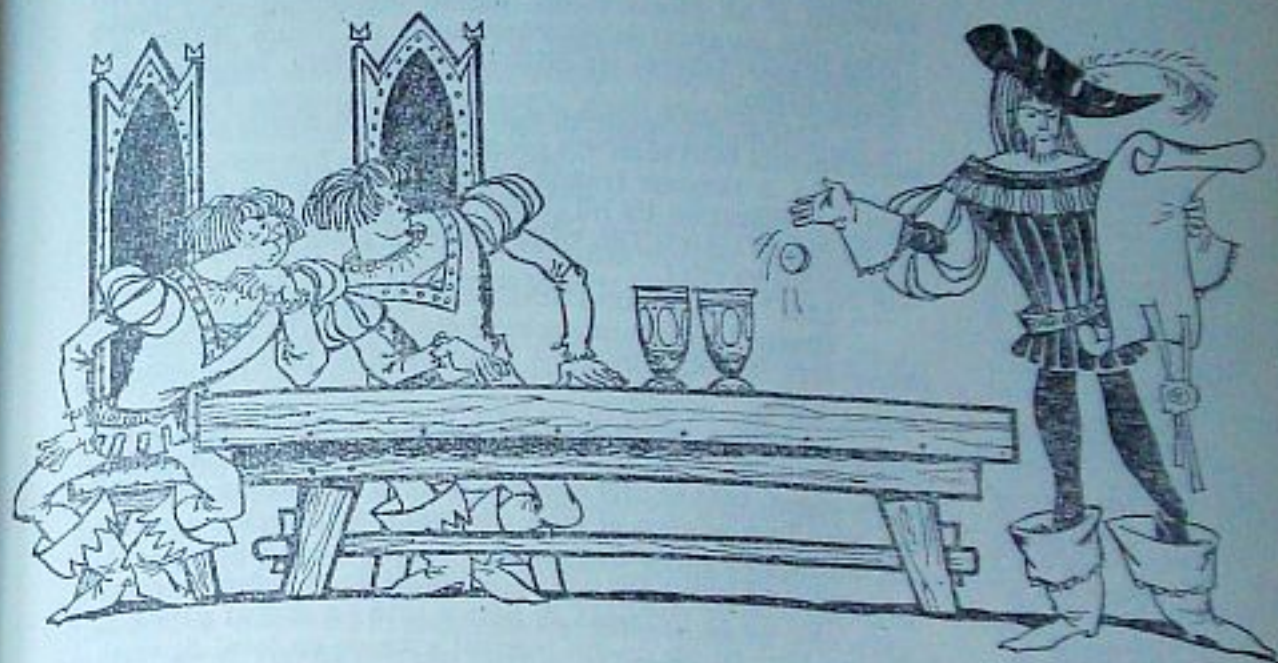
Furios, Wolf l-a vîrît în pieptar, fără a scoate o vorbă, și-a pus tichia pe cap și, trecînd minios, fără să salute, pe lingă trimisul Württemberg-ului, a încălecat și a pornit spre Zollern.

În dimineața următoare, plictisit de cicălele mamei sale, care nu mai contenea cu muștrările fiindcă pierduseră și moșia,

și giuvaerurile, Wolf a pornit călare spre Ghiduș, la Schalksberg. Cind a ajuns la fratele său, l-a întrebat :

— Ce zici să facem cu moștenirea noastră ? Să jucăm pe ea, sau s-o bem ?

— Mai bine s-o bem, a răspuns Ghiduș. Așa vom cîștiga amîndoi. Hai călare la Balingen, să-i înfruntăm pe oamenii de acolo, cu toate că am pierdut orașul în chip rușinos.

— Iar la cîrciuma «Mielul» e un vin roșu strașnic ; nici împăratul nu are altul mai bun, a adăugat Wolf.

Amîndoi au pornit spre Balingen și acolo s-au oprit la cîrciumă și au întrebat cît costă o oca de vin roșu ; după care, au închinat unul în sănătatea celuilalt, pînă au mintuit guldenul. Atunci Wolf s-a ridicat în picioare, a scos din pieptar moneda de argint cu capul de cerb pe ea, a azvîrlit-o pe masă și i-a strigat cîrciumarului :

— Iată guldenul ce ți se cuvine ! Mai vrei ceva ?

Cîrciumarul a luat guldenul, l-a întors pe o parte și pe alta, și a răspuns zîmbind :

— Ar fi în regulă, dar, vedeți, acesta e un gulden cu cap

de cerb. Așară a sosit o ștafetă din Stuttgart, iar azi-dimineață crainicul a vestit în numele contelui de Württemberg, stăpînul crășelului nostru, că banii aceștia nu mai sînt buni. Trebuie să-mi dați alții.

Cei doi frați au pilit, uitîndu-se unul la altul.

— Plătește, a spus unul.

— N-ai bani ? a întrebat celălalt.

În cele din urmă au rămas datori un gulden la «Mielul» din Balingen și au plecat tăcuți, pășind îngîndurați unul lingă altul. Cînd au ajuns la răscrucea unde un drum ducea la dreapta, spre Zollern, iar altul la stînga, spre Schalksberg, Ghiduș a spus :

— Așadar, am moștenit mai puțin decît nimic, și pe deasupra am mai băut și un vin prost.

— Da, a răspuns fratele lui. Vorbele bătrînei s-au adevărit: «Moștenitorii tăi nu se vor alege nici măcar cu un gulden cu cap de cerb !» Din banii moșteniți n-am putut plăti nici barem o oca de vin !

— Știu ! a zis stăpînul Schalksberg-ului.

— Prostii ! a răspuns seniorul din Zollern, îndreptîndu-se călare spre castel, minios pe sine însuși și pe toată lumea.

— Aceasta e povestea guldenului cu cap de cerb, a încheiat făurarul, și se spune că e adevărată. Cîrciumarul din Dürrewangen, care se află aproape de cele trei castele, a povestit-o unui bun prieten al meu, călăuză, care, trecînd adeseori prin munții albi ai Suabiei, trăgea totdeauna la Dürrewangen.

Oaspeții au bătut din palme, încîntați de povestea făurului.

— Cîte nu se întîmplă în lumea asta ! a strigat cărăușul. Îmi pare bine că nu ne-am pierdut vremea cu jocul de cărți. Am să țin bine minte povestea asta și o s-o istorisesc mîine tovarășilor mei, cuvînt cu cuvînt.

— În timp ce povestea făurarul, mi-am adus și eu aminte de o întîmplare ! zise studentul.

— Spune, spune ! îl rugă într-un glas făurarul și Felix.

— Fie, răspunse studentul. Mai curînd sau mai tîrziu, tot c să-mi vină și mie rîndul să povestesc ceva. Ceea ce veți auzi pare-se că s-a petrecut aieva.

Zicînd acestea, s-a așezat mai bine în jilț, pregătindu-se să înceapă. Dar hangîța a pus furca și fuiorul deoparte și s-a îndreptat spre masa oaspeților.

— Acum, domnilor, e timpul de culcare, spuse ea. Ornicul a bătut ceasurile nouă și mîine avem treabă.

— Mai adu o sticlă cu vin și poți să te duci la culcare ! strigă studentul. Nu mai avem nevoie de dumneata.

— Nu se poate, răspunse ea, posomorîndu-se. Atîta timp cît se află mușterii în sală, nici eu, nici slujitorii nu ne culcăm. Ce să mai lungim vorba, domnilor ! Duceți-vă în odăile dumneavoastră. Și așa e prea tîrziu. În casa mea nu se petrece peste ceasurile nouă.

— Cum asta, cucoană ? rosti mirat făurarul. Ce-ți pasă dumitale dacă noi rămînem aici singuri, după ce te-ai culcat dumneata ? Sîntem oameni cinstiți, nu-ți șterpelim nimic și nici n-o s-o ștergem fără plată. Nu îngădui să fii dat afară în felul acesta din nici un han din lume.

Femeia îi aruncă o privire minioasă :

— Nu cumva credeți că o să-mi schimb rînduiala casei pentru orice golan, pentru orice haimana de calfă, pentru doi sprezece crețari ai lui ? Vă spun pentru ultima oară că nu îngădui asemenea purtări.

Faurul vru să mai răspundă ceva, dar studentul îl privi cu înțeles și le făcu celorlalți un semn din ochi.

— Bine, zise el. Dacă hangîța nu ne lasă să mai rămînem, apoi să mergem în camerele noastre. Dar ne-ar trebui niște luminări, ca să nu bîjbîim.

— N-am de unde să vă dau, răspunse ea, posomorită. Ceilalți or să nimerească drumul și prin întuneric, iar dumitale o să-ți ajungă și capătul asta de luminare. N-am altceva.

Tînărul primi tăcut lumina și se ridică. Ceilalți își luară traistele, ca să le ducă în camerele lor, și începură să urce scara după student. Acesta mergea înainte cu lumina.

Cînd au ajuns sus, studentul îi rugă să meargă în virful picioarelor, deschise ușa camerei sale și le făcu semn să intre.

— Nu mai încape nici o îndoială, le spuse el. Vrea să ne dea pe mîna tilharilor ! N-ați băgat de seamă cît de stăruitor ne trimitea la culcare ? Cum încerca cu tot dinadinsul să ne împiedice să stăm de veghe laolaltă ? Nădăjduiește c-o să ne culcăm acum și că tilharii au să ne surprindă dormind.

— Nu credeți c-ar fi mai bine să plecăm de aici ? întrebă Felix. Mă simt mai la largul meu în pădure decît între zidurile astea.

— Ferestrele sînt și aici zăbrelite ! exclamă studentul, în-

cercind zadarnic să smulgă una din gratii. Nu ne rămâne decît o singură ieşire : s-o zbughim pe poartă. Nu cred însă c-o să ne lase.

— Să încercăm, spuse căraușul. Vreau să văd dacă pot ajunge măcar pînă în curte. Dacă se poate, mă întorc și vă iau pe toți.

Ceilalți încuviințară. Căraușul se descălță și se furisă în virful picioarelor spre scară. Sus, în odaie, tovarășii lui ascultau încordați, cu teamă. Tînărul ajunsese la jumătatea scării, întreg și nevătămat, și tocmai voia să se ferească de un stîlp de susținere, cînd, deodată, îi ieși înainte un ciîne uriaș. Dulăul îi puse labele pe umeri și rinji la el, dezvelindu-și colții lungi și ascuțiți. Căraușul nu îndrăzni nici să înainteze, nici să dea înapoi, de teamă ca, la cea mai mică mișcare, dulăul cel fioros să nu-și înfigă colții în beregata lui. Ciînele începu să latre și să urle groaznic. Auzind hărmălaia, rîndașul și hangița ieșiră în grabă, cu luminări în mîini.

— Încotro ? Ce vrei ? strigă femeia.

— Vreau să-mi iau ceva din căruță, răspunse căraușul, tremurînd ca varga, căci prin deschizătura ușii zărise niște umbre care dădeau de bănuît, oameni cu puști în mînă.

— Ai fi putut să iei ce-ți trebuie înainte de a urca în cameră, spuse îmbufnată hangița. Fassan, vino-neoa' ! Iacob, încuie poarta și luminează-i omului drumul pînă la căruță.

Ciînele își luă labele și botul înfiorător de pe umerii căraușului și se așeză din nou de-a curmezisul scării. Între timp, rîndașul încuiase poarta și porni cu lumina înaintea căraușului. Nu era chip să fugă. Frămîntîndu-se cam ce-ar putea să ia din căruță, omul își aminti că avea un funt de luminări pe care trebuia să le ducă la oraș. «Capătul de luminare pe care-l avem sus nu ține mai mult de un sfert de ceas, și-a zis el, așa că o să avem nevoie de luminări». Luă două luminări din căruță, le ascunse în mincă și, ca să se afle în treabă, își căută mantaua, care-i trebuia — după cum i-a spus el rîndașului — să se învelească în timpul nopții.

Ajungînd teafăr înapoi, povesti tovarășilor săi despre dulăul uriaș care stătea de pază pe trepte, despre oamenii pe care îi zărise în treacăt, despre pregătirile care se făcuseră ca să pună mîna pe ei, și încheie oftînd :

— Nu scăpăm cu viață în noaptea asta !

— Nu-mi vine să cred, răspunse studentul. Nu-mi vine

să cred să fie atît de proști oamenii aceștia, să omoare patru inși pentru o nimica toată. De aceea ar fi bine să nu ne împotrivim. În ceea ce mă privește, eu am cel mai mult de pierdut. Pe calul meu au și pus mîna, de bună seamă. Am cumpărat bidiviul acum patru săptămîni și m-a costat cincizeci de galbeni. Punga și hainele le dau de bună voie, căci, la urma urmelor, viața îmi e mai scumpă.

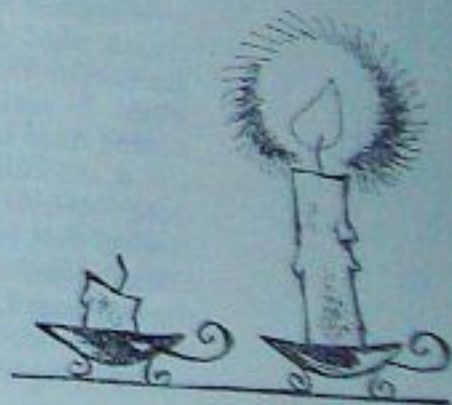
— Dumitale îți este mai ușor, răspunse căraușul. N-ai cine știe ce de pierdut ; asemenea lucruri se pot lesne înlocui. Eu, însă, sînt ștafetă. Am plecat din Aschaffenburg cu fel de fel de lucruri, iar în grajd am doi cai frumoși, singura mea avere.

— Nu-mi vine să cred c-or să se lege de dumneata, spuse giuvaergiul. Prădarea unei ștafete ar stirni mare zarvă și tărăboi în țară. Și eu cred că-i mai bine să dau de bună voie, cum a zis dumnealui, tot ce am și să făgăduiesc, sub jurămint, să nu suflu o vorbă și nici să mă plîng. E mai cuminte așa, decît să mă împotrivesc unor oameni înarmați cu puști și pistoale, pentru cîteva boarfe.

La aceste cuvinte, căraușul scoase luminările, le lipi de masă și le aprinse.

— Atunci, în numele Atotputernicului, să așteptăm și să vedem ce-o să se întîmple, zise el. Hai să ne așezăm și să gonim somnul cu o poveste.

— Să facem precum spui, răspunse studentul, și, fiindcă e rîndul meu, iată că și încep.

INIMĂ RECE

(Partea întâi)

În românește de Eugen Frunză

CINE CALĂTOREȘTE PRIN ȚARA SUABILOR, acela să nu scape prilejul de a-și plimba ochii măcar nițeluș prin Pădurea Neagră; nu de dragul copacilor, deși nu se găsesc oriunde atîția brazi nemaipomenit de mulți și țîșnind, ca într-o vedenie, spre cer; însă de dragul oamenilor, care se deosebesc în chip ciudat de toată omenirea din jur. Ei sînt mai înalți decît oamenii obișnuiți, au spete late, mădulare puternice și, în totul de tot, se pare că aerul întremător, care lunecă dimineața printre brazi, îi dăruie încă din tinerețe cu plămîni mai slobozi, cu ochi mai ageri și cu o fire mai deschisă, chiar dacă mai aspră, decît ale locuitorilor de prin șesuri și văi. Dar nu numai prin statură și prin felul de a fi, ci și prin datini și port acești oameni nu-și găsesc pereche printre semenii lor din afara pădurii. Mai frumos decît toți se îmbracă pădurenii din ținutul Baden; bărbații își lasă barba să crească în jurul feței, așa cum li-e dată ea de la natură; pieptarele negre, pantalonii uriași, strîns încrețiți, ciorapii roșii, pălăriile țuguiate, cu marginile largi, le dau o înfățișare aparte, în același timp serioasă, plină de greutate. Aici, cei mai mulți sînt sticlari, însă fac și ceasornice, cu care umblă o jumătate de lume, ca să le vîndă. În cealaltă parte a pădurii trăiește o spiță din același neam; doar că munca și indeletnicirile lor au născut alte datini și obiceiuri decît ale sticlarilor. Ei trăiesc de pe urma pădurii; doboară și curăță brazii, îi mină cu plutele în jos pe Nagold pînă la Neckar și de acolo pe apa Rinului, la vale, spre Olanda; chiar și marea îi cunoaște pe acești bărbați din Pădurea Neagră, care coboară de sus cu plutele lor lungi. Opresc pe rînd în toate orașele lipite de malul fluviului și își așteaptă semeți cumpărătorii care ar avea nevoie de buștenii și de scîn-

durile lor; dar birnele cele mai groase și lungi ei le vînd, pe bani grei, olandezilor, care le folosesc la construcția de vase. Astfel, oamenii aceștia duc o viață aspră, călătorind întruna. Bucuria lor e să zboare la vale pe pluta de lemn, necazul — să urce din nou pe mal. De aceea și portul lor seamănă prea puțin cu portul sticlarilor, care locuiesc în partea cealaltă a pădurii. Pieptarul e din pinză închisă la culoare, de pe umerii largi coboară niște bretele verzi de lățimea unei palme, iar din buzunarul pantalonilor de piele neagră se ițește întotdeauna, ca semn al nobleții, parmacul de alamă; însă mindria lor sînt cizmele, poate cele mai mari din cîte se poartă azi pe lume; căci le poartă cu vreo două palme mai sus de genunchi și, umblînd cu asemenea încălțări, nu ți se udă picioarele chiar dacă le scufunzi la trei șchioape în apă.

Pînă nu de mult, acești pădurari încă mai credeau în duhurile pădurii și abia de curînd li s-a mai scos din cap deșertăciunea. Curios e însă că și duhurile care, după credințele vechi, ar hălădui prin Pădurea Neagră, s-au împărțit în două, după cele două feluri de îmbrăcăminte. Spuneau de pildă unui că Omulețul-de-sticlă, un duh blind, mititel, măsurînd vreo trei șchioape și jumătate, nu s-ar arăta niciodată altfel decît cu o pălărioară țuguiată, avînd marginile largi, cu pieptaraș, cu pantaloni încrețiți și cu ciorăpiori roșii. Altul, în schimb, căruia îi zicea Michel Olandezul și care locuia în partea cealaltă a pădurii, era un găligan uriaș, spătos, îmbrăcat în portul plutașilor, și mulți dintre aceia care jurau că-l văzuseră stîția viței ciți îi trebuie lui ca să-i ajungă pielea pentru o pereche de cizme.

„Are niște cizme, spuneau ei, încît un om ca toți oamenii ar intra în ele pînă la gît.”

Și mai spuneau că din gura lor nu iese decît adevărul, nimic umflat.

Cu aceste duhuri ale pădurii, un tînăr de prin partea locului cîcă ar fi pătît o istorie, pe care vreau să v-o povestesc.

Trăia deci în Pădurea Neagră o văduvă, pe nume Barbara Munk; soțul ei fusese cărbunar și, după ce acesta muri, văduva îl tot îndemna și-l pregătea pe feciorul ei de șaisprezece ani pentru aceeași meserie.

Tînărul Peter Munk, băiat chipeș, se lăsa în voia mamei, că doar nu învățase alta nici de la tatăl său — și, cit era săptă-

mina de lungă, sta și se afuma lângă cuptor sau, negru, plin de funingine, sperind oamenii, bătea străzile orașelor în căutare de musterii pentru cărbunii lui. Dar cărbunarul are îndeobște destul timp să gândească și la sine și la ceilalți și, cînd Peter Munk sta lângă cuptorul său, atunci arborii întunecoși ai pădurii, liniștea din jur îi strecurau în suflet jale și dor nelămurit. Îl mihnea ceva, îl supăra ceva, nu știa nici el ce anume. Pînă la urmă găsi pricina : îl nemulțumea starea lui. „Un cărbunar negru și singuratic, gindea el. Asta înseamnă să trăiești în ticăloșie. De cîtă cinste se bucură sticlarii, ceasornicarii, chiar și lăutarii în serile de duminică ! Iar cînd eu, Peter Munk, spălat și periat, mă înfățișez cu pieptarul de sărbătoare al tatii, cu nasturi de argint, cu ciorapii roșii nou-nouți, și cînd vine cineva în spate și se întreabă cine-o fi domnișorul ăsta chipeș și îi plac ciorapii și mersul meu — atunci, numai ce mă ajunge din urmă și mă vede la față, își spune în gînd : „Ah, ăsta nu-i decît Peter, cărbunarul !”

Dealtminteri, și pe plutașii de dincolo Peter îi jinduia din adîncul inimii. Cînd zdrăhonii aceia veneau pe-aici în costumele lor arătoase, cu nasturi, catarămi și lanțuri de o sută de ocale atîrnate la piept, cînd măsurau din ochi perechile de dansatori, stînd crăcănați și mîndri, înjurînd și trăgînd fumul, asemenea celor mai nobili olandezi, din pipele lor de lut ars, lungi de-un cot — atunci Peter vedea în plutași adevărați idoli ai fericirii. Iar cînd fericirii aceștia, virîndu-și mina în buzunar și scoțînd la iveală cîte un pumn de taleri mascați, se apucau să arunce zarurile, cinci guldeni incolo, zece înapoi — atunci Peter simțea că-și iese din minți și se furișa tulburat pînă la coliba lui ; căci nu o dată, seara, la sărbători, văzuse pe cîte un „domn al lemnului” pierzînd la joc mai mult decît agonia bietul de taică-său într-un an. Erau mai cu seamă trei asemenea plutași dintre care Peter nu știa pe care să-l admire mai mult. Primul, un bărbat înalt și gros, cu obrajii rumeni, avea faima celui mai bogat om din împrejurimi. I se spunea Ezechiel-cel-gros. Acesta călătorea de cîte două ori pe an la Amsterdam, cu lemn de construcție, și găsea de fiecare dată prilejul să-l vîndă cu atîta mai scump decît alții încît se întorcea frumusei cu vaporul, pe cînd ceilalți veneau pe jos. Al doilea era cel mai înalt și mai uscățiv bărbat din toată pădurea. I se spunea Schlurker-cel-lung. Pe acesta Peter Munk îl jinduia pentru curajul său neobișnuit ; se încontra cu oamenii cei mai

de vază : la cîrciumă, să fi fost înghesuiala cît de mare, Schlurker ăsta ocupa mai mult loc decît patru inși din cei mai grași, luați laolaltă ; ba se proptea în coate pe toată lățimea mesei, ba își lungea cîte un picior pe bancă, dar nimeni nu-i zicea un cuvîntel, căci era plin de bani. Al treilea, un bărbat tînăr și frumos, dansa cel mai bine în tot lungul și latul tînului, de aceea i se spunea Regele dansului. Fusesse om sărac, slujise ca argat la un lemnar și, deodată, se înavuți peste măsura ; unii ziceau că ar fi găsit, la rădăcina unui brad bătrîn, o oală plină cu galbeni ; alții, că ar fi dat, nu departe de Bingen, cu cangea în apele Rinului — cum fac uneori plutașii ca să prindă peștele în cirlig — și ar fi scos din adîncuri un sac bur-

dușit cu aur, care cică ar fi fost o parte din comoara Nibelungilor, îngropată acolo ; ce mai, ajunsese omul putred de bogat și toți, cu mic și mare, îl priveau ca pe un prinț.

La bărbații aceștia trei se tot gîndea Peter cărbunarul pe cînd ședea singur-singurel în pădurea de brazi. Ce-i drept, aveau tustrei o anume hibă, care-i făcea nesuferiți în ochii ceilalți : erau de o zgîrcenie neomenească, nu arătau pic de milă față de datornici ori săraci — cu toate că băștinașii Pădurii Negre sînt de felul lor oameni îngăduitori. Se știe însă cum merg treburile : pe de o parte îi urau pentru zgîrcenia lor, pe de alta îi cîșteau ca bogătași. Că doar nu mai era nimeni să arunce cu bănet cum aruncau ei, de parcă l-ar fi cules de pe jos scuturînd brazii.

„Așa nu se mai poate, își spuse într-o zi Peter, foarte amărit. Ieri, de sărbătoare, toată lumea ședea în cîrciumă ! Dacă nu ies curînd la liman, apoi îmi scurtez zilele. Ai, de-aș fi și eu bogat, bine văzut ca Ezechiel-cel-gros, ori puternic, fără teamă, ca Schlurker-cel-lung, ori plin de faimă și de bani, ca Regele dansului, care, în loc de un sfanț, le aruncă muzicanților taleri de aur ! De unde naiba o fi avînd atîția bani ?”

Îi trecură prin cap cîteșitoate, cum și în ce fel ar putea să se căpătuiască, dar nimic nu-l mulțumi. Pînă la urmă se opri la vechile povești, cu oameni care s-ar fi umplut cîndva de bani datorită lui Michel Olandezul și Omulețului-de-sticlă. Pe cînd mai trăia tatăl său, veneau adesea în casă prieteni nevoiași și se întindeau la taclale lungi despre tot soiul de bogătanii și despre felul cum au ajuns să prindă cheag. Atunci îl pomeneau nu o dată pe Omulețul-de-sticlă. Gîndindu-se adînc, Peter își aminti chiar și poezia ce trebuia rostită pe Dimbul cu brazi pentru ca duhul cu pricina să se arate. Începea așa :

Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te lași văzut...

Însă degeaba își trudi Peter capul ca să-și amintească și cuvintele ce urmau. De multe ori era gata-gata să întrebe pe cîte un bătrîn cum sună mai departe versurile ; însă de fiecare dată îl oprea teama, nu cumva să-și dezvăluie gîndurile ; dealtfel, judeca dinsul, s-ar putea ca povestea cu Omulețul-de-

sticlă să nu prea fie răspîdită și prea puțini să fie oamenii care știu acele cuvinte, că doar nu erau mulți bogătași din Pădurea Neagră ; și apoi, de ce nici tatăl său, nici nevoiașii ceilalți nu-și încercaseră, la timpul lor, norocul ?

În sfîrșit, Peter aduse vorba despre Omulețul-de-sticlă în fața mamei, care îi înșiră doar lucruri știute, își aminti doar primul din versurile ce trebuiau rostite și, ca noutate, îi spuse că duhul acela pitic nu se arăta decît oamenilor născuți duminică, între orele unsprezece și două. El, Peter, cică se potrivea, numai de-ar afla cum sună poezia, căci s-a născut într-o duminică, la orele douăsprezece de prînz.

Auzind Peter cărbunarul una ca asta, mai că-și pierdu cumpătul de bucurie și de dorul aventurii ce-l aștepta. I se păru

de ajuns că știe o parte din versuri și că s-a născut duminică, pentru ca Omulețul-de-sticlă să răsară înaintea lui. Astfel, într-un rînd, după ce își vîndu cărbunii, nu mai aprinse focul în cuptor ci, punîndu-și pieptarul mareț al tatii, ciorapii noi, roșii și pălăria de zile mari, apucă un ciomag negru, noduros, lung de cinci picioare, și își luă rămas bun de la maică-sa :
— Mă duc la cancelarie, în oraș. Curînd se aleg feciorii pentru armată și vreau să-i mai bag în cap funcționarului că ești văduvă și că nu mă ai decît pe mine, singurul fiu.

Mama îi laudă gîndul cel bun ; el însă porni spre Dîmbul cu brazi. Acesta se afla cocoțat pe cea mai mare înălțime din Pădurea Neagră și, jur împrejurul lui, preț de vreo două ore de mers, nu se zărea pe-atunci nici colibă, darmite sat, căci oamenii superstițioși ziceau că ar fi un loc nesigur. Dealtfel, nici nu se prea îndemna lumea să taie acolo brazi, deși creșteau înalți și frumoși ; și asta pentru că nu o dată cînd lucrau prin acele părți, oamenii se pomeneau că le zboară securea din mîini și cade în bulboanele riului ; alteori, brazii, prăbușindu-se prea repede, fie că-i belegeau, fie că-i omorau pe tăietori ; unde mai pui că lemnul, cît ar fi fost el de bun, nu-l puteai folosi decît pentru foc, deoarece plutașii nu luau niciodată asemenea bușteni, urmînd o veche credință care spunea că un singur buștean de la Dîmbul cu brazi, amestecat în plută, duce la pierzare și lemnul, și oamenii. Așa se face că brazii de pe dîmbul cu pricina creșteau atît de înalți și deși, încît ziua și se părea noapte. Ajuns în preajmă, Peter Munk simți că-l trec sudorile ; nu se auzea nici un glas, nici un pas în afară de pașii lui, nici o izbitură de topor, chiar și zburătoarele păreau să ocolească brădetul întunecat.

Peter Munk urcă pe creasta dîmbului și se opri în fața unui brad nemaipomenit de gros, pentru care orice negustor olandez ar fi plătit pe loc cîteva sute de guldeni. „Aici, gîndi Peter, trebuie să șade Omulețul-de-sticlă.“ Făcu o plecăciune adîncă, tuși încet și vorbi cu glasul tremurînd :

— Vă urez seara bună, domnule de sticlă !

Dar nu veni nici un răspuns. Liniștea stăruia ca și înainte. „Poate că ar trebui să spun totuși poezioara“, gîndi el. Și începu, bolborosînd :

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpinul puternic,
De sute de ani te lași văzut...

Abia rosti aceste vorbe și, spre marea lui spaimă, zări o făptură ciudată, mică de tot, ițindu-se de după bradul cel gros. Peter își zise că nu poate fi decît Omulețul-de-sticlă, așa cum îl înfățișau oamenii, cu pieptăraș negru, cu ciorăpiori roșii, cu pălăriuță, totul aidoma ca în poveștile lor, pină și fețișoara palidă, fină, isteată. Dar vai, cum se ivise de repede, la fel de repede se făcu nevăzut.

— Domnule de sticlă, vorbi Peter Munk după o clipă de șovăială, fiți vă rog bun și nu mă luați drept neghiob ! Dacă

vă închipuiți, domnule, că nu v-am văzut, atunci greșiți foarte. V-am zărit când trăgeați cu ochiul de după copac !

Nici acum nu-i răspunse nimeni. I se păru doar că aude din spatele bradului, cind și cind, un chicotit ușor răgușit. In cele din urmă, nerăbdarea învinse teama.

— Ia stai, băleț, strigă el, că te prind eu îndată !

Și dintr-un salt, Peter se și afla de partea cealaltă a copacului ; însă aici nu era nici un vistiernic al pădurilor de brad, ci doar o veveriță mică, drăgălașă, care se cățara sprintenă pe trunchi.

Peter Munk clătină din cap, judecînd în sinea lui că vrăjitoria i-a izbutit în parte și că i-ar trebui poate încă un versuleț pentru ca duhul să se lase înduplecat ; dar, storcîndu-și mintea în fel și chip, nu găsi urmarea. Veverița sălta pe cren-guțele de jos ale bradului și părea să-l încurajeze ori să-și ridice el. Se ferchezuia, își răsucea frumusețea coada, îl atîntea cu ochii ei deștepti, pînă ce lui Peter aproape că i se făcu teamă să mai stea singur cu această ființă ; căci veverița cînd părea că are cap de om, cînd ziceai că poartă pălărie în trei colțuri, cînd jurai că e altă veveriță, care avea doar lăbuțele dinapoi, încălțate în ciorapi roșii și ghetete negre. Într-un cuvînt, era un animal zglobiu ; totuși tînărul cărbunar tremura în fața ei ; bănuia că nu e lucru curat.

Luă deci calea îndărăt, mai grăbit de cum venise. Întinericul pădurii se adîncea din ce în ce mai mult, copacii se îndeseau și Peter, minat de frică, o porni la trap și nu se liniști decît atunci cînd prinse cu urechea lătratul cîinilor și cînd zări mai apoi, printre arbori, fumul unei colibe. Dar apropiîndu-se și văzînd cum sînt îmbrăcați oamenii de aici, își dădu seama că, în loc să fugă spre casă, la sticlari, apucase în partea cealaltă, unde locuiesc plutașii. Oamenii din colibă erau tăietori la pădure, un bătrîn, fiul său, care o făcea pe gazda, nevasta acestuia și cîțiva nepoți măricei. Peter îi rugă să-l primească, peste noapte și aceștia îl primiră bine, fără să-l întrebă de nume și de loc, îi dădură să bea cidru și seara îi puseră dinainte un cocoș de munte fript, rumenit, cea mai aleasă mîncare din Pădurea Neagră. După cină, mama și fetele se așezară la tors în jurul focului, pe care băieții îl hrăneau cu cea mai bună rășină de brad, în timp ce bunicul, oaspetele și stăpînul casei fumau și se uitau la lucrul femeilor. O parte din băieți ciopleau linguri și furculițe de lemn. Afară în pădure,

urla vîntul printre brazi ; din cînd în cînd se auzeau lovituri năprasnice ; părea că arbori uriași se frîng și se prăbușesc trosnînd. Metemători, băieții ar fi dorit să fugă în pădure, să guste priveliștea aceea grozavă. Dar bunicul îi opri, cîtînd și vorbind aspru :

— Nu-l sfătuiască pe nimeni să iasă din casă ! rosti el. Căci, pe Dumnezeu, acela nu s-ar mai întoarce ! Michel Olandezul doboară acum copacii ca să-și înnoiască pluta.

Băieții îl priviră mirați. Vor fi auzit ei pesemne de acest

Olandez, dar acum îl rugă pe bunic să le spună din fir în păr povestea. La rîndul său, Peter, care în partea cealaltă a pădurii nu aflase despre Michel Olandezul decît lucruri puține și incerte, îl rugă pe bătrîn să-i spună cine și cum e du-

— E stăpinul acestei păduri, lămuri moșul. Și dacă dumneata, la vîrsta ce o ai, încă n-ai ajuns să-l cunoști, înseamnă că locuiești dincolo de Dîmbul cu brazi ori chiar și mai departe. Dar să vă spun cîte știu și cîte arată povestea despre el. Cu vreo sută de ani în urmă — cel puțin așa zicea bunicul meu — ca în Pădurea Neagră. Azi, de cînd umblă atîția bani prin țară, oamenii s-au viciat și s-au înrăit. Pe-atunci însă erau altfel și chiar dacă dumnealui de afară mi s-ar uita acum pe geam, încă aș spune ce-am spus de atîtea ori, că numai Michel Olandezul ne-a dus la stricăciune. Trăia deci, cu mai bine de o sută de ani în urmă, un lemnar bogat, care ținea multe slugi; cerile îi mergeau de minune, căci era bărbat cinstit și evlavios. Într-o seară, bate la ușa lui un străin, un zdrahon cum nu mai văzuse nicicînd. Era îmbrăcat ca și feciorii din Pădurea Neagră, dar la statură îi întrecea cu cel puțin un cap și nimenea om uriaș. Vine și îl roagă pe lemnar să-i dea de lucru. Acesta, văzînd cît e de puternic și bun de hamalic, îi socotește simbria și se învoiesc. Michel — căci așa îi zicea pe nume — se arătă a fi un lucrător cum stăpinul său nu mai avusese în toată viața lui. La doborîtul brazilor ținea loc de trei; cînd șase înși cărau bușteanul la un capăt, dinsul îl umfla singur de capătul celălalt.

Dar într-o zi, după ce lucrase o jumătate de an la pădure, Michel se înfățișă stăpinului și rosti:

„Am tăiat destul aici, la copaci. De-acu' mi-ar prinde bine să mai văd și încotro se duc buștenii mei. Ce-ar fi să mă luați plutăș măcar o singură dată?”

Stăpinul răspunse:

„N-aș vrea, Michel, să-ți stau în drum dacă ai poftă să umbli prin lume, deși la tăiat de brazi îmi trebuie oameni vînjoși ca tine, pe cînd la plută se cere mai mult îndeminare. Dar faci-se de astă dată pe voia ta!”

Așa se și făcu. Pluta cu care urma să plece avea șase părți,

iar ultima parte era din buștenii cei mai grei. Or, seara, în ajunul plecării, Michel mai aduse încă șase bușteni groși și lungi cum nu s-au pomenit; îi săltă cîte unul, ușor, ca pe o cange, băgîndu-i în sperieți pe ceilalți lucrători. Unde doborîse asemenea copaci, nu se știe nici pînă în ziua de azi. Cînd văzu ce văzu, stăpinul simți că-i ride inima în piept, căci făcu de îndată socoteala cîți bani ar ieși dacă ar vinde acești bușteni. Michel însă vorbi:

„Așa, ăștia o să mă țină la drum, că pe surcelele alea nici nu pot să mă mișc.”

Stăpinul vru să-i dea niște cizme de plutăș, dar Michel le aruncă și scoase la iveală o pereche de cizmoaie grozav de mari. Bunicul meu zicea că ar fi cîntărit o sută de funturi și că numărau cinci picioare lungime.

Pluta porni și Michel, pe cită mirare stîrnise între tăietori, pe atît își uimi acum plutășii. În loc ca pluta, împovărată de buștenii aceia uriași, să lunece mai greu la vale, cum se așteptaseră cu toții, iată că țîșni ca o săgeată pe Neckar în jos. La coturi, unde plutășii aveau de obicei mult de furcă pentru a ține pluta pe mijlocul rîului și a nu se împotmoli în nisip și pietriș, Michel sărea numaidecît în apă și, dintr-un brînci, muta pluta fie pe stînga, fie pe dreapta, încît își urma calea fără nici o primejdie, iar cînd drumul era drept, Michel sărea la cîrmă, ridica toate prăjinile, trîgea un buștean din cei mari, îl proptea ca pe un drug în prundiș și, dintr-o apăsare, făcea ca pluta să-și ia zborul încît ziceai că pămînt și arbori și sate fug pe dinaintea ochilor. Astfel, în numai jumătate de timp, ajunseră la Köln, pe malul Rinului, unde obișnuiau să-și vîndă încărcătura. Aici însă Michel vorbi:

„Doar sinteți negustori sadea și vă cunoașteți interesul! Credeți că ăștora din Köln le trebuie atîta lemnărie cîtă le aducem noi din Pădurea Neagră? Nu! Ei cumpără lemnul cu jumătate din preț și îl vînd pe urmă scump în Olanda. Haideți să vîndem aici buștenii mărunți, iar pe cei mari să-i ducem olandezilor. Cît va fi să scoatem peste prețul obișnuit, rămîne cîștigul nostru.”

Așa grăi vicleanul de Michel, iar plutășii se arătară mulțumiți; unii fiindcă doreau să vadă și ei Olanda, să călătorească pînă acolo, alții fiindcă rîvneau să facă bani. Doar unul singur, om cinstit, îi sfătui să nu pună în primejdie avutul stăpinului și să nu-l înșele; dar ceilalți nici că-l ascultară, nici

că-și mai amintiră de vorbele lui ; afară de Michel, care păstră totul în minte.

Porniră deci cu pluta la vale, pe Rin.

Michel sta la cîrmă și astfel ajunseră curînd la Rotterdam. Acolo li se plăti de patru ori prețul ; mai cu seamă buștenii băneț, plutașii din Pădurea Neagră nu mai știau de bucurie, Michel împărți cîștigul : un sfert pentru stăpîn, trei sferturi pentru ei. Și pe urmă, dă-i prin crîșme, cu marinarii și cu tot plutașul cîștit, care îi sfătuiseră la bine, Michel îl vîndu unui neguțător de carne vie și nu se mai auzi de soarta lui. De raiul pe pămînt, iar Michel Olandezul ajunse un fel de rege țîrgul ce se făcea și ținutul se tot umplea de bani, de înjurături, de năravuri proaste, de beții și jocuri de noroc, care veneau în sus dinspre Olanda.

Mai tîrziu, cînd faptele ieșiră la lumină, Michel Olandezul parcă intrase în pămînt ; nu-l găsiră nicăieri, însă de murit n-a murit. De o sută de ani umblă în chip de strigoi prin pădure și se zice că mulți s-au îmbogățit cu ajutorul lui, însă nimic. Un lucru e sigur : în nopțile cu lună, cum e asta de-a-cum, Michel Olandezul urcă pe Dîmbul cu brazi, unde nu-i voie de tăiat, și doboară cei mai falnici copaci ; l-a zărit chiar tatăl meu cum frîngea, ca pe un pai, ditamai brad de vreo patru picioare grosime. Lemnul îl dăruiește celor care se abat de la calea dreaptă și se înhăitează cu el ; pe la miezul nopții coboară buștenii la apă și îi duce olandezilor. Dar, să fiu eu domn și rege în Olanda, zău dacă n-aș pune tunurile să-l fărîmă și să-l bage în pămînt ! Căci toate vasele, care poartă în trupul lor fie și o singură birnă adusă de acest Michel, se scufundă. De aici, atîtea nenorociri care se întîmplă pe mare ! Altminteri, cum ar putea să piară sub apă un vas minunat, puternic și încăpător ? Însă, de cîte ori Michel Olandezul doboară noaptea, pe furtună, un copac în Pădurea Neagră, de atîtea ori se desprinde o birnă veche din trupul unui vas ; apa năvălește înlăuntru și vasul se scufundă cu oameni, cu șoareci, cu tot.

Asta-i povestea lui Michel Olandezul și adevărul e că

toate relele cîte sînt în Pădurea Neagră de la dinsul se trag. Ei da, firește, poate să te faci bogat, însă eu unul n-aș lua nimic de la el ! Nici în rușul capului nu mi-aș dori să fiu în pielea unui Ezechiel-cel-gros sau a lui Schlurker-cel-lung. Chiar și Regele dansului cîcă i-ar fi căzut în gheare...

Aceste vorbe din urmă bătrînul le adăugase șoptit, ca în taină. Între timp, furtuna se domolise. Fetele aprinseră lampa și ieșiră sfioase din odaie. Bărbații, însă, după ce umplură un sac cu frunziș, i-l așezară lui Peter Munk drept pernă pe cup-tor, apoi îl spuseră noapte bună.

★

Peter cărbunarul nu mai visase nicicînd asemenea visuri grele ca în noaptea cu pricina. Ba se făcea că Michel Olandezul, crunt, mătăhălos, smucea din loc fereastra, întinzîndu-i cu braț uriaș o pungă de galbeni, pe care o scutura, încît banii sunau îmbietor și plăcut ; ba i se părea că odaia e un tîp-

șan verde, nesfârșit, pe care se tot învîrte călare Omulețul-de-sticlă, mic, prietenos și chicotind răgușit ca pe Dîmbul cu brazi. Ba îi bîzîia la urechea stîngă :

În Olanda e aur cît vrei,
Pui mina și ici !
Fără multă treabă.
Vin banii degrabă !

Ba îi picura în urechea dreaptă poezioara : Tu, în pădu-rea de brazi vîstiernic, și o voce subțire îi șoptea :

„Peter Munk, prostule, cărbunarule, nu te pricepi să găsești o rimă la „văzut“, cu toate că te-ai născut duminică, la orele douăsprezece. Haide, caută rima, prostule !”

Peter ofta și gemea în somn, trudindu-se să găsească o rimă. Dar, cum nu mai făcuse nicicînd așa ceva, cazna se do-vis tare ciudat. Se așeză, și, proptindu-și coatele pe masă, gîndi adînc asupra șoaptelor ce-i stăruiau în ureche. „Haide, caută rima, prostule !” își spuse la rîndul lui, bătînd darabana pe frunte, cu degetele. Dar nici o rimă nu-i venea în cap.

Stînd el așa încruntat, cu ochii tulburi, și căutînd zadar-nic o rimă la „văzut“, trei flăcăi trecură prin fața colibeii, spre pădure, și unul din ei cînta :

— La vale cum coboară
Din deal o am văzut
Și-n cea din urmă oară
Durerea-mi s-a născut.

Prin urechea lui Peter fișni ca un fulger luminos. Cărbu-narul sări din loc și o zbughi pe ușa afară, căci nu era sigur că auzise întocmai cuvîntul. Alergă după cei trei flăcăi și se repezi la cîntăreț, apucîndu-l cam tare de braț :

— Stai, frate ! strigă el. Ce rimă ai pus la „văzut“ ? Fă-mi plăcerea și spune-mi ce ai cîntat adineaori !

— Ce te vîri, băiețule ? răspunse flăcăul din Pădurea Neagră. Am dreptul să cînt ce vreau. Și lasă, te rog, brațul, că altminteri...

— Ba nu ! stăruie Peter și îl strînse și mai tare de braț. Spune-mi ce ai cîntat !

Ceilalți doi, văzînd ce se petrece, nu stătură mult pe gin-

duri. Se năpustiră asupra lui Peter cu pumnii și îl bătură măr, încît acesta slobozi brațul cîntărețului și căzu în genunchi.

— Acum ți-ai primit porția, riseră flăcăii. Și ține minte, cap sec, să nu te mai legi de oameni ca noi la drumul mare !

— Țin minte, cum să nu țin ! răspunse Peter oftînd. Dar, vă rog, după ce m-ați luat în pumni, fiți buni și spuneți răs-picat ce-a cîntat ăstălaaltul.

Flăcăii se porniră din nou pe rîs și batjocură ; dar cîntă-rețul îi spuse totuși vorbele, după care plecară tustrei rîzînd și cîntînd.

— Prin urmare „văzut“ cu „născut“, rosti sărmanul Pe-ter în timp ce se îndrepta anevoie din șale. „Văzut“ cu „năs-cut“ ! De-acuma las' că mai vorbim o vorbuliță, domnule de sticlă !

Se întoarse în casă, apucă pălăria și ciomagul, își luă ră-mas bun de la gazde și porni din nou spre Dîmbul cu brazi. Mergea încet, gînditor, căci trebuia să scornească și un vers potrivit. În cele din urmă, cînd ajunse în preajma dîmbului, unde brazii creșteau din ce în ce mai mari și mai deși, Peter găsi versul căutat și sări în sus de bucurie. Atunci, se ivi de după arbori o namilă de om, purtînd haine de plutaș și ținînd în mină o rangă de lemn, uriașă, cît un catarg. Văzîndu-l cum vine agale, cu pași rari, bietul Peter aproape că se lăsă în genunchi, fiindcă — după judecata lui — nu putea să fie altul decît Michel Olandezul. Namila încă mai tăcea, în vreme ce Peter se uita cu coada ochiului, îngrozit de o asemenea făptură. Era cu cel puțin un cap mai lung decît toți lunganii pe care îi văzuse Peter ; nu arăta nici tînăr, nici bătrîn, însă fața o avea plină de brazde și încrețituri ; purta pieptar de pînză și cizme cumplit de mari, trase peste pantalonii de piele — așa cum știa Peter din povești.

— Peter Munk, ce cauți la Dîmbul cu brazi ? rosti infri-coșător regele pădurii, cu glas aprig și adînc.

— Bună dimineața, vecine ! răspunse Peter, voind să se arate curajos, dar tremurind de frică. Dau să ajung acasă peste Dîmbul cu brazi.

— Peter Munk ! îl aținti celălalt cu niște ochi crunți. Dru- mul tău nu trece pe-aici.

— Ei da, nu chiar, se bilbii Peter, însă azi e cald și mă gindeam că o fi mai răcoare prin părțile astea.

— Nu minți, mă, cărbunarule, răcni Michel Olandezul cu glas tunător, că te pocnesc cu ranga și te fac una cu pămîntul. Crezi că n-am văzut cum te rugai de pitic ? adăugă el mai blînd. Hai, du-te, a fost o prostie din partea ta. Bine măcar că n-ai știut versulețul. Că doar piticul e un zgîrcit și jumă- geaba — nu te bucuri de trai. Ascultă, Peter, ești un biet ca- lic și mă doare sufletul. Un băiat ca tine, isteț și frumos, care ar putea să-și facă un rost pe lume, stă și arde la cărbuni ! În timp ce altora le curg talerii și ducații din mîneacă, tu abia de poți cheltui niște firfirici. Păcătoasă viață !

— Adevărat, cum ați zis, păcătoasă !

— Dar n-o să ne speriem din asta, urmă namîla de Mi- chel. Am ajutat eu destui băieți cumsecade și n-o să fii tu cel dintîi. Ia spune : cite sute de taleri ți-ar trebui la început ?

Vorbînd astfel, își scutură tașca uriașă, plină cu bani, și Peter auzi iarăși zornăitul plăcut de azi-noapte, din somn. Inima îi zvîcnea dureros, cu teamă ; fiori reci și calzi îl cu- treierau, că doar Michel nu arăta ca unul care ți-ar da banii din milă, fără să ceară nimic în schimb. Peter își aminti de cuvintele moșului, rostite în taină, despre bogătașii acelui ți- nut și, minat de o spaimă nelămurită, strigă :

— Mulțumesc, domnule, dar nu vreau să am nimic de-a face cu dumneata ! Te cunosc eu !

Apoi o luă la picior și fuga, și fuga, de-i scăpărau călcîiele. Însă duhul pădurii se ținea lîngă el cu pași nemăsurat de lungi și mormăia surd, amenințător :

— O să-ți pară rău, Peter ! În frunte ți-e scris, în ochi ți se citește că de mine nu scapi ! Nu mai fugi așa ! Ascultă o vorbă înțeleaptă ! Uite colo e hotarul meu !

Însă Peter, cînd auzi de hotar și zări în față un șanțuleț, grăbi și mai mult pașii ca să treacă dincolo, încît Michel Olan- dezul trebui să alerge la rîndul lui, blestemînd și injurînd. Dintr-un salt deznădăjduit, Peter sări șanțul, căci văzuse cum

duhul pădurii se pregătea să repeadă ranga în el. Ajunse deci cu bine de partea cealaltă ; ranga se făcu tîndări, de parcă s-ar fi lovit în văzduh de un zid, și o așchie lungă căzu lîngă Peter. Bucuros, acesta o ridică, voind s-o arunce înapoi gîli- lemnului de Michel. Dar, în aceeași clipă, simți că bucata de uriaș, care porni de îndată să se cațere pe el, sisîind cu limba, fulgerînd din ochi. Peter îl slobozi, dar șarpele se și incolăcise pe braț și, legănîndu-și capul, se înălța către fața lui. Deodată, un cocoș de munte mare de tot veni din zbor asupra șarpe- lui, îl înhătă cu pliscul de cap și îl duse cu el în tării, drept care Michel Olandezul, stînd pe marginea șanțului și văzînd cum cineva mai tare decît el îi umflă șarpele, începu să țipe, să răcnească și să urle ca turbat.

★

Sfîrșit de oboseală, tremurînd, Peter își urmă drumul. Poteca suia tot mai sus, privescînd se sălbăticea și curînd flăcăul ajunse la bradul cel mare. Se înclină ca și în ajun di- naintea Omulețului-de-sticlă, care nu se vedea nicăieri, apoi rosti :

— Tu în pădurea de brazi visternic,
Tu, peste codri stăpinul puternic,
De sute de ani te lași văzut
De cei ce duminica s-au născut.

— De fapt, n-ai nimerit intru totul, dar, pentru că ești Peter cărbunarul, treacă de la mine ! sună în preajmă un glăscior gingaș, plăcut.

Mirat, Peter întoarse capul și îl zări șezind lângă un brad frumos pe un omuleț mititel, bătrîn, cu pieptar negru, ciorapi roșii și pălărie mare pe cap. Avea o fețișoară fină, prietenoasă și o bărbuță subțire ca fuiorul. Trăgea fum dintr-o lulea de sticlă albastră, ceea ce îi dădea un aer tare ciudat ; iar cînd Peter se apropie mai mult, văzu cu uimire că și veșmintele, ghetele și pălăria piticului erau din sticlă colorată ; se mlădiau însă pe trup la orice mișcare, de parcă sticla ar fi fost fierbinte.

— L-ai întîlnit pe moșicul de Olandez ? întrebă Omulețul, tușind ușurel după fiecare cuvînt. A vrut să te bage în speție, dar i-am spulberat ranga vrăjilă, n-are s-o mai capete în vecii vecilor.

— Așa-i, domnule vistiernic, răspunse Peter, inclînîndu-se adînc. Mi-a fost într-adevăr teamă. N-oi fi chiar dumeata cocoșul de munte care a ucis șarpele ? Dacă-i așa, mulțam frumos ! Însă eu unul am venit aici după sfat. Traiul mi-e strîmătorat și greu ; indeobște, un cărbunar nu ajunge departe ; or eu, fiind încă tînăr, m-am cugetat că, poate, într-un fel oarecare, aș izbuti să-mi aflui un rost mai bun. Cînd mă uit mai ales la alții cum s-au îmbogățit nitam-nisam, de-aș lua ca pildă numai pe Ezechiel sau pe Regele dansului, care întorc banii cu furca...

— Peter, grăi piticul dojenitor și suflînd fumul pînă departe, nu-mi vorbi de asemenea înși ! Cu ce se aleg ăștia că par fericiți cîțiva ani, ca pe urmă să fie cu atît mai nefericiți ? Nu-ți disprețui meseria ! Tatăl și bunicul tău au fost oameni de cinste. Peter Munk, tot cărbunari. N-aș vrea să cred că dorința de a trîndăvi te-a adus la mine.

Peter se sperie de aceste vorbe, se înroși la față și rosti :

— Nu, domnule vistiernic al pădurii, doar știu și eu că trîndăvia, cum să zic, e începutul tuturor metehnelor. Dar să nu-mi luați în nume de rău dacă mi-ar plăcea să duc altă viață. Cărbunarul, oricum, e un biet cărbunar, un om mărunț, pe cînd sticlarii, plutașii, ceasornicarii și ceilalți sînt mai bine văzuți.

— Trufia calcă ades înaintea pierzării, grăi cu mai multă blîndețe micul stăpîn al pădurii de brazi. Ciudată semîntie

mai sînteți și voi, oamenii ! Rareori întîlnești cîte unul mulțumit de slărea în care s-a născut și a crescut. Și uite așa, dacă ai fi sticlari, ai rivni la lemnărit, și dacă ai fi lemnari, ți-ar plăcea să fii domn pădurar ori să te muți în locuința funcționarului. Dar fie și așa. Dacă-mi făgăduiești că vei lucra cu sirg, atunci îți dau ajutor să te salți. Am obiceiul ca fiecărui om, care s-a născut duminică, și vine de mă caută, să-i împlinesc trei dorințe. Primele două sînt slobode ; pe cea de-a treia pot s-o resping, dacă văd că-i rea. Prin urmare, dorește-ți ceva, însă, Peter, ceva bun și folositor.

— Ira ! Sînteți un omuleț de sticlă pe cinste și cu drept cuvînt vi se zice vistiernic ; toate comorile vă stau la îndemînă. Așa, care va să zică, dacă pot să-mi doresc ceva pe placul inimii, atunci vreau întîi și-ntîi să dansez mai bine decît Regele dansului și să intru de fiecare dată la circiumă cu tot atîția bani ca și Ezechiel.

— Nătîngule, se minie piticul, ce dorință ticăloasă-i asta să dansezi bine și să ai bani de joc ? Nu ți-e rușine, Peter, să-ți minți astfel norocul ? La ce-ți folosește ție și maică-ti dacă știi să dansezi ? La ce-ți folosesc banii dacă-i duci la circiumă și îi lași acolo ca și păcătosul de Rege al dansului ? Pe urmă rabzi iar toată săptămîna și n-ai de nici unele. Îți mai las încă o dorință slobodă ! Dar vezi, gîndește-te mai cu temei.

Peter se scărpină la ceafă și, după cîteva clipe de cum-pănă, rosti :

— Păi atunci îmi doresc cea mai frumoasă și mai bogată sticlărie din Pădurea Neagră, cu toate cele de trebuință și cu banii ce se cer pentru întreținerea ei.

— Și altceva nimic ? întrebă Omulețul îngrijorat. Altceva nimic, Peter ?

— De, ați putea să-mi dați și un cal și o trăsurică.

— Oh, Peter, cărbunar fără minte ! strigă mititelul și, de minie, aruncă luleaua aprinsă într-un brad gros, încît aceasta se sparse în sute de bucăți. Cai ? Trăsuri ? Minte, ascultă ce-ți spun, minte de om sănătos și pricepere trebuia să-ți dorești, nu cal și trăsurică. Dar nu te întrista. Fac eu să nu ieși în pagubă, căci dorința asta de-a doua n-a fost chiar proastă de tot. O sticlărie bună poate hrăni pe stăpînul și pe meșterul ei. Dacă ți-ai fi dorit pe deasupra minte și pricepere, atunci caii și trăsurile ar fi venit de la sine.

— Stați, domnule vistiernic, zise Peter, doar mi-a rămas

încă o dorință și aș putea să-mi doresc minte, nu-i așa, dacă vi se pare că-mi trebuie chiar atât de mult.

— Nu acum! O să mai treci prin destule încercări și atunci vei fi bucuros că ți-a mai rămas o dorință. Și cu asta s-a isprăvit, întoarce-te acasă! vorbe micul duh al brazilor, scoțind o punguță din buzunar. Aici sînt două mii de guldeni.

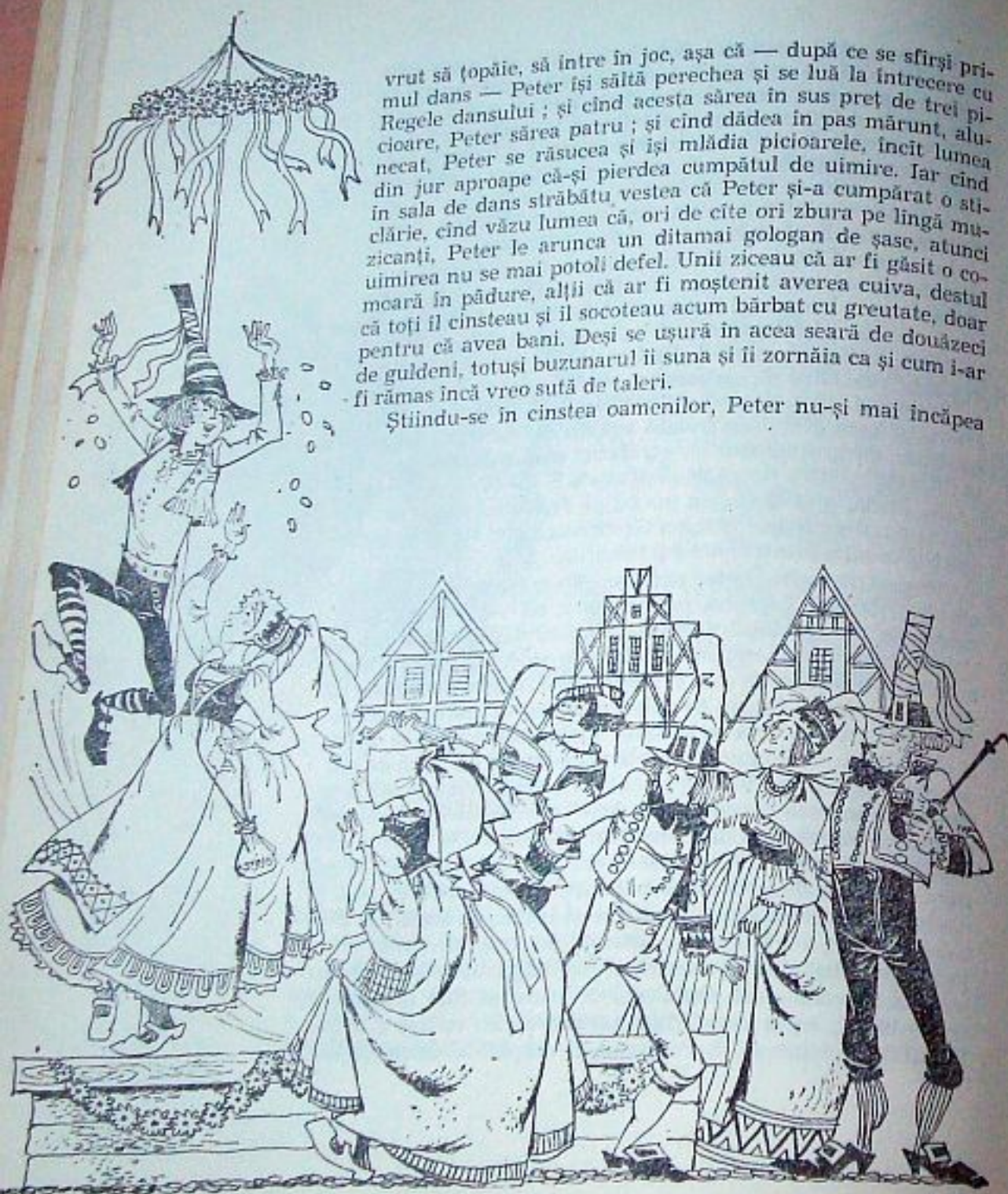
Atît ajunge. Să nu vii la mine după parale, că va trebui să te spînzur de bradul cel mai înalt! Așa obișnuiesc eu de cînd stau în pădure! Dar vezi că, acum trei zile, a murit bătrînul Winkfritz, care avea în josul pădurii o sticlărie. Mergi acolo mîine dimineață și caută s-o cumperi pe bani cinstiți. Fii sănătos și harnic și o să mai trec eu pe la tine din cînd în cînd, să te ajut cu sfatul și cu fapta, că doar nu mi-ai cerut și mintea care s-ar cuveni. Dar ți-o spun deschis: prima ta dorință a fost rea. Lasă-te de circumi, Peter, că nu e om pe care să-l fi fericit multă vreme.

Vorbînd astfel, omulețul dădu la iveală o altă lulea dintr-o sticlă albă ca osul și, îndesînd-o cu muguri uscați de brad, și-o puse în gura mică, fără dinți. Scoase apoi o cogeamite lentilă, o ținu în dreptul soarelui și își aprinse luleaua. După ce isprăvi, îi întinse prietenos mina lui Peter, îi mai dădu cîteva sfaturi la drum și, trăgînd din lulea și suflînd din ce în ce mai iute, se făcu nevăzut într-un nor de fum, ce mirosea de-adevăratelea a tutun fin olandez. Plutînd încet, norul se pierdu în văzduh printre vîrfurile brazilor.

Întors acasă, Peter o găsi pe maică-sa foarte îngrijorată: biata femeie crezuse că i-au luat feciorul în armată. Peter însă era vesel, bucuros și îi povesti că s-a întîlnit la pădure cu un prieten care l-a împrumutat cu bani, ca să-și facă un rost mai bun decît cărbunăritul. Deși maică-sa locuia de treizeci de ani într-o colibă de cărbunar și se obișnuise cu fețele pline de funingine, ca și o morărită cu bărbatul ei albit de făină, era totuși încă destul de trufașă pentru ca, ascultînd vorbele lui Peter despre viitorul lor strălucit, să-și mărturisească și ea disprețul pentru starea de pînă acum.

— Ei da, grăi dînsa, ca mamă de fecior cu sticlărie o să arăt și eu altcum decît vecina Grete sau Bete, iar la biserică o să șed în față, printre oamenii înstăriți.

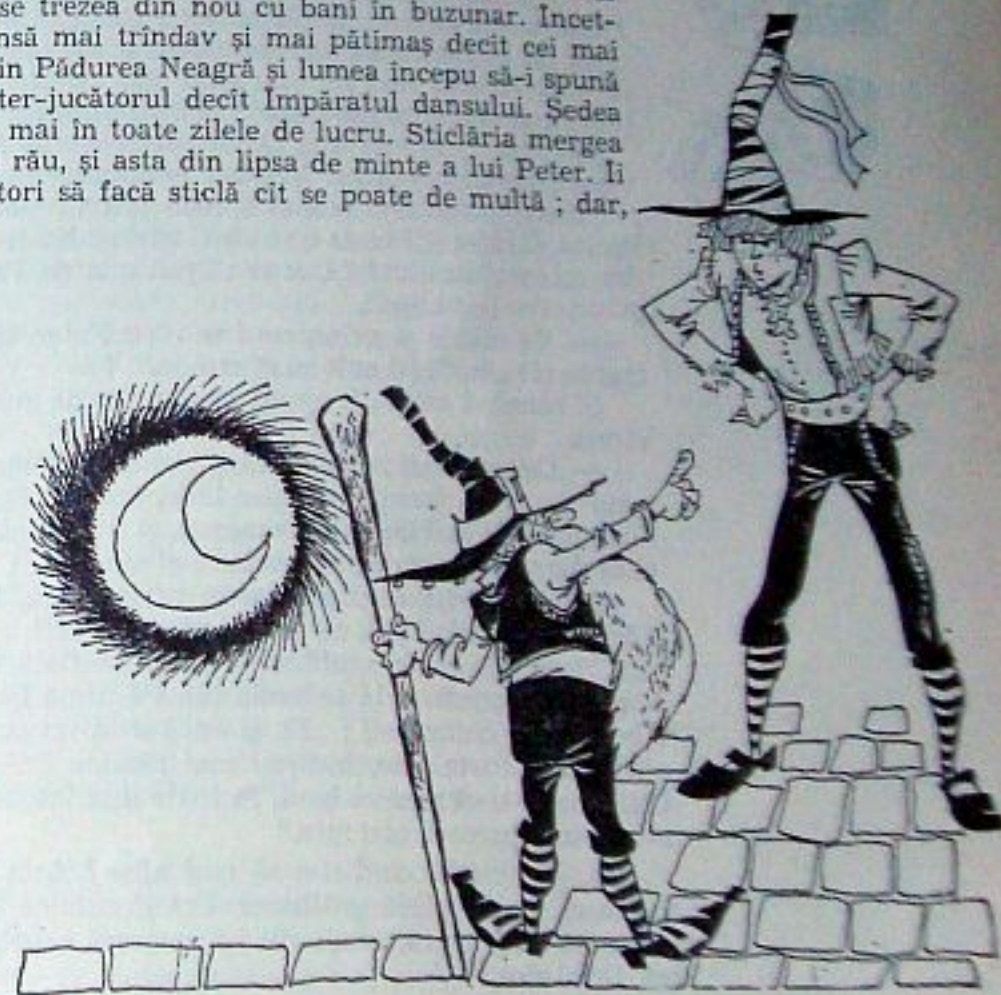
Pe de altă parte, Peter căzu repede la învoială cu moștenitorii sticlăriei. Îi păstră pe lucrătorii cei vechi și, zi de zi, noapte de noapte, fabrica sticlă. La început, meseria îi plăcu. Cobora încet scara, se plimba de colo colo, cu pași rari, cu mîinile în buzunar, se uita la una, la alta, mai arunca o vorbă de care lucrătorii făceau de obicei mult haz și marea lui bucurie era să stea de față la suflatul sticlei; ba uneori se apuca și el de lucru, închipuînd din plămada moale tot felul de ciudățenii. Peste puțin însă se plictisi, începu să vină în sticlărie doar cîte un ceas pe zi, apoi o dată la două zile, apoi numai o dată pe săptămînă, iar lucrătorii făceau ce le trecea prin cap. Și toate astea, din pricina cîrciumei. Căci duminica, după ce se întorsese de la Dîmbul cu brazi, Peter alergă degrabă la cîrciumă, unde Regele dansului se și legăna în dans, iar Ezechiel-cel-gros, cu bărdaca dinainte, arunca de-acum zarul, jucînd pe taleri din cei mașcați. Peter băgă iute mina în buzunar, ca să vadă dacă Omulețul-de-sticlă se ține într-adevăr de cuvînt, și, ce să vezi! Buzunarul era plin cu aur și argint. Dealtfel și picioarele îi zvîcneau, îi scăpărau, de parcă ar fi

vrut să țină, să intre în joc, așa că — după ce se sfârși primul dans — Peter își săltă perechea și se luă la întrecere cu Regele dansului ; și cînd acesta sărea în sus preț de trei picioare, Peter sărea patru ; și cînd dădea în pas mărunt, alunecat, Peter se răsucea și își mlădia picioarele, încît lumea din jur aproape că-și pierdea cumpătul de uimire. Iar cînd în sala de dans străbătu vestea că Peter și-a cumpărat o sticlărie, cînd văzu lumea că, ori de cîte ori zbură pe lingă muzicanți, Peter le arunca un ditamai gologan de șase, atunci uimirea nu se mai potoli defel. Unii ziceau că ar fi găsit o comoră în pădure, alții că ar fi moștenit averea cuiva, destul că toți îl cinsteau și îl socoteau acum bărbat cu greutate, doar pentru că avea bani. Deși se ușură în acea seară de douăzeci de guldeni, totuși buzunarul îi suna și îi zornăia ca și cum i-ar fi rămas încă vreo sută de taleri.

Știindu-se în cinstea oamenilor, Peter nu-și mai încăpea

în piele de mîndru și bucuros. Arunca banii cu pumnul, dar îi ajuta și pe nevoiași, căci ținea minte cît de greu îl apăsase în trecut sărăcia. Regele dansului pierdu rușinos în fața noului dansator, care dovedea o dibăcie de neîntrecut ; astfel că Peter fu poreclit Împăratul dansului. Duminicile, pînă și cei mai aprigi jucători nu cutezau ce cuteza Peter, dar nici nu pierdeau ca el. Totuși, cît pierdea, tot atîta cîștiga, fiindcă lucrurile se petreceau aidoma cum îi ceruse dînsul Omulețului-de-sticlă. Dorise să aibă totdeauna în buzunar banii pe care îi avea și Ezechiel-cel-gros ; or, acum pierdea tocmai la Ezechiel. Dar cum pierdea douăzeci, treizeci de guldeni și Ezechiel îi umfla, cum se trezea din nou cu bani în buzunar. Încet-încet, ajunse însă mai trîndav și mai pătimaș decît cei mai înrăiți firtați din Pădurea Neagră și lumea începu să-i spună mai curînd Peter-jucătorul decît Împăratul dansului. Ședea la masa de joc mai în toate zilele de lucru. Sticlăria mergea din rău în mai rău, și asta din lipsa de minte a lui Peter. Ii zorea pe lucrători să facă sticlă cît se poate de multă ; dar,

cumpărind sticlăria, el nu cumpăraseră și taina unde anume ar putea vinde sticla la prețul cel mai bun. Până la urmă, nu se mai descurca în atita sticlă și o vindea cu jumătate de preț negustorilor în trecere, numai ca să-i poată plăti pe lucrători.

Într-o seară venea de la circiumă și, în ciuda vinului ce-l băuse ca să se înveselească, gîndea cu jale și groază la destrămarea avutului său. Deodată, simți pe cineva alături. Întoarse capul și ce să vezi ! Omulețul-de-sticlă ! Lui Peter îi sări pe loc fîndăra ; încrezut și țiînos, jură că numai piticul e vinovat de nenorocirea lui.

— Ce mi-e calul, ce mi-e trăsura ! strigă el. La ce-mi folosește sticlăria cu sticlă cu tot ? Chiar și pe vremea cînd eram un biet cărbunar, încă o duceam mai bine și fără bătaie de cap. Acuma nici nu știu cînd pică portărelul să-mi prețuiască avutul și să mi-l scoată la mezin din pricina datoriilor.

— Așa ? se încruntă Omulețul-de-sticlă. Așa ? Eu port vina că te-ai nenorocit ? Asta-i mulțumita pentru binefacerea mea ? Cine te-a pus să dorești ca un netot ? Voi ai să fii sticlă, fără să știi unde o să vinzi sticla ? Nu ți-am spus eu să dorești cu chibzuință ? Dar ți-a lipsit mintea, Peter. Mintea și priceperea ți-au lipsit.

— Ce minte și pricepere ! se răsti Peter. Sînt băiat deștept ca și ceilalți. Îți arăt eu numaidecît !

Și răcnind astfel, îl apucă pe Omuleț de guler și îl strînse vîrtos.

— De-acu' ești în mîna mea, vîsternice ! strigă el. O să-ți spun și a treia dorință, să mi-o îndeplinești ! Să-mi dai pe loc două sute de mii de taleri mașcați, și o casă și... aoleu ! țipă el ca din gură de șarpe, scuturîndu-și mîna.

Căci Omulețul se prefăcuse în sticlă topită, fierbinte, care îl fripse ca focul. Apoi, nu se mai văzu nicăieri.

Cîteva zile în șir, umblînd cu mîna umflată, Peter se gîndi la nerecunoștința și la nebunia lui. Pe urmă își alungă părerea de rău, chibzuînd : „Ei, și dacă o să-mi scoată la mezin sticlăria și toate cele, încă-mi mai rămîne Ezechiel-cel-gros. Cîtă vreme o să aibă el bani, în toate duminicile, atîta vreme n-o să-mi lipsească nici mie.”

Da, Peter ! Și cînd n-o să mai aibă ? Asta se și petrecu într-o zi, drept pildă grăitoare. Era duminică. Peter veni la circiumă cu trăsura, mușteriii își scoaseră capetele pe fereastră. Unul zise :

— Ia te uită, Peter-jucătorul !

— Da, Împăratul dansului, sticlăria cel bogat ! vorbi al doilea.

Al treilea însă dădu din cap și rosti :

— Cu bogăția las-o încurcată. Se pare că ar avea o mulțime de datorii și un om de la oraș spunea deunăzi că portărelul n-o să mai aștepte mult pînă să-i scoată averea la mezin.

Între timp, Peter-cel-bogat, salutîndu-i cu mîndrie și noblețe pe mușteriii ce-și așteptau capetele la ferești, coborî din trăsura și strigă :

— Bună seara, jupîne ! A venit Ezechiel-cel-gros ?

La care un glas adînc îi răspunse dinlăuntru :

— Hai, Peter, vino, că ți-am păstrat locul ! Stăm cu toții aici și jucăm.

Peter Munk intră în circiumă, băgă iute mîna în buzunar și înțelese că Ezechiel trebuie să fie plin de bani, căci și buzunarul lui era burdușit. Se așeză la masă, lîngă ceilalți, și cîștigă și pierdu, și iar, și iarăși, pînă se lăsă noaptea și oamenii cînstiți goliră circiuma, îndreptîndu-se spre casele lor. Apoi mai jucară și la lumina lămpii pînă ce doi firtați spuseră :

— Sus ! Ne ducem acasă, la neveste și copii !

Dar Peter, care tocmai pierduse un rînd, stăruie pe lîngă Ezechiel-cel-gros să mai rămînă. Acesta se codi lungă vreme, după care grăi :

— Bine, mai întîi să-mi număr banii, pe urmă jucăm, însă pe nu mai puțin de cinci guldeni jocul, altminteri ar fi o copilărie.

Scoase punga și găsi în ea o sută de guldeni, drept care Peter, știînd că are și el atîta, nici nu mai trebui să numere.

Dacă pînă atunci Ezechiel cîștigase frumuseț, acum pierdea întruna și înjura de mama focului. Cum arunca zarul și nimerea o „dublă”, cum nimerea și Peter una, însă cu două punctușoare mai mult. Atunci, Ezechiel, furios, aruncă pe masă ultimii cinci guldeni și spuse :

— Încă o dată ! Și dacă pierd, tot nu mă las ! Mă imprumuți tu din cîștigul tău, Peter ! Un jucător cînstit își ajută tovarășul.

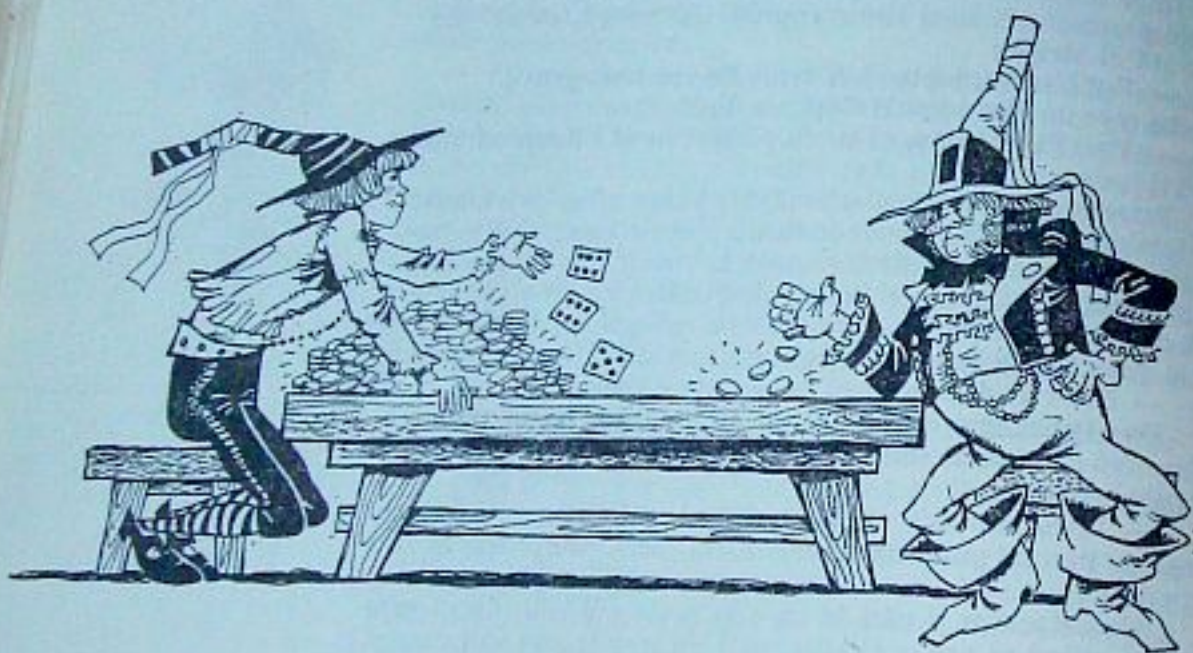
— Oricît, fie și o sută de guldeni, se învoi Împăratul dansului, bucuros de cîștig. Ezechiel aruncă zarul și nimeri cinci sprezece.

— Așa ! strigă el. Acum să te văd !

Peter în schimb aruncă optsprezece, dar, în aceeași clipă, auzi un glas greu, răgușit, în spatele lui :

— Gata, cu asta s-a terminat.

Privi îndărăt și îl recunosc, stînd ca o namilă, pe Michel Olandezul. Infricoșat, scăpă din mînă banii pe care tocmai îi cîștigase. Dar Ezechiel nici măcar nu-l vedea pe duhul pă-

durii, ci îi cerea lui Peter să-l împrumute cu zece guldeni și să joace mai departe. Ca stăpînit de un vis, acesta vîri mina în buzunar, însă nu dădu de nici un ban, scotoci și în celălalt buzunar, dar îl găsi gol, întoarse haina, o scutură, dar nu căzu nici o para chioară ; atunci abia își aminti că prima lui dorință fusese ca să aibă mereu atîția bani cîți are și Ezechiel-cel-gros. Totul pierise ca fumul. Cîrciumarul și Ezechiel se uitau la el mirați cum tot caută și nu-și găsește banii ; întii nici n-au vrut să creadă că nu mai are nimic ; dar pe urmă, după ce-i

scotociră și ei buzunarele, se miniară foc, jurînd că Peter e un vrăjitor ticălos, care le-a făcut vînt banilor — atît alor săi cît și celor cîștigați — în tainița lui de acasă. Peter se apără cît putu, însă, privite pe deasupra, toate vorbeau împotriva lui. Ezechiel spunea că va face ca toți ținutașii din Pădurea Neagră să afle povestea asta cumplită, iar jupinul circiumar făgădui să plece a doua zi în zori la orăș și să-l dea în judecată pe Peter Munk pentru vrăjitorie, voind cu tot dinadinsul, zicea el, să fie de față cînd îl vor arde pe rug. Apoi se năpustiră ca turbați asupra lui, îi smulseră pieptarul și îl zvîrliră pe ușa afară.

Nici o stea nu licărea pe cer cînd Peter se furișă amărît acasă. Totuși, flăcăul izbuti să recunoască o umbră neagră, care mergea alături de el și care, în cele din urmă, vorbi :

— S-a isprăvit cu tine, Peter Munk, s-a dus cu strălucirea ta ! Or, asta puteam să ți-o prezic încă atunci cînd n-ai vrut să mă ascuți și ai fugit la pîticul de sticlă. Acum vezi și tu cu ce te alegi cînd nu-mi iei în seamă sfatul. Încearcă o dată cu mine, că mi-e milă de soarta ta. Nimeni nu s-a călît vreodată că mi-a cerut ajutor. Dacă nu te sperie drumul, poți să vii să-mi vorbești mîine, toată ziua, la Dîmbul cu brazi, doar să mă strigi.

Peter înțelese cine-i umbra de lingă el și îl cuprinse groaza. Nu răspunse nimic și o ținu într-o goană pînă acasă.

Povestitorul abia rosti însă aceste cuvinte că deodată fu întrerupt de un zgomot de afară. În fața hanului se auzea huriu de roți, glasuri care strigau să li se aducă luminări, bătăi puternice în poartă, lătrat zgomotos de cîini. Cărașul și calfele săriră în sus și se repeziră la fereastra care dădea spre poartă, să vadă ce se petrece. La lumina palidă a unui felinar zăriră în fața hanului o caleașcă mare. Două femei cu obrazul acoperit de văluri tocmai coborau, ajutate de un bărbat înalt. Un vizitiu în livrea deshăma caii, în timp ce un valet dezlega cufărul.

— Domnul să-i aibă în pază, rosti oftînd cărașul. Dacă aceștia scapă nevătămați, atunci nu mă mai tem nici eu pentru căruța mea.

— Liniște ! șopti studentul. Cred că nu pe noi ne pîndesc tîlharii, ci pe aceste doamne. Pesemne că cei de jos au fost înștiințați de sosirea acestor călători. Dacă le-am putea da de

veste ! Dar, ia stai ! În tot hanul nu-i decât o singură cameră ca lumea, potrivită pentru niște doamne. Camera vecină cu a mea. Cu siguranță că acolo vor fi conduse. Stați liniștiți aici. O să încerc să vorbesc cu slujitorii.

După ce stinse luminările, lăsând-o aprinsă numai pe aceea pe care i-o dăduse hangița, tânărul se furișă în camera lui. Acolo ascultă încordat ce se petrece dincolo de ușă.

Nu trecu mult și se auziră pași pe scară. Cele două doamne, însoțite de hangiță, urcau treptele, îndreptându-se spre camera alăturată de a lui. Hangița le indemnă mieroasă să se culce cât mai repede, fiindcă erau, desigur, obosite de drum, și plecă. Curind, studentul desluși pe scară pași grei, bărbătești. Atunci crăpă ușa cu băgare de seamă și-l zări pe bărbatul cel înalt care ajutase doamnelor să coboare din caleașcă. Purta straie de vânător, și la brâu avea un cuțit de vânătoare. Părea să fie un căpitan de poștă sau însoțitorul doamnelor străine. Văzându-l singur, studentul deschise repede ușa și-i făcu semn să intre la el. Omul se apropie mirat și, înainte de a apuca să întrebe ceva, studentul îi șopti :

— Domnule, în noaptea aceasta ați nimerit într-un cuib de tilhari.

Străinul se sperie. Studentul îl trase însă înăuntru și îi povesti despre întâmplările ciudate din han.

Vinătorul părea foarte îngrijorat. Îi povesti tânărului că doamnele, o contesă și camerista ei, voiseră să călătorească toată noaptea, dar, la o distanță de o jumătate de oră de han, le ieșise în cale un călăreț și le întrebaseră încotro mergeau. Aflând că aveau de gând să treacă noaptea prin Spessart, le povățuise să n-o facă, fiindcă în pădure le pînneau mari primejdii.

— Ascultați sfatul unui om de treabă, adăugase el, și renunțați la această hotărâre. Nu departe de aici se află un han. Chiar dacă nu vă place și vă vine peste mină, e mai bine să înnoptați acolo decât să călătoriți prin bezna asta și să vă primejduiți viața fără rost.

Drumețul părușe un om cinstit, cumsecade, și fiindcă contesa se temea să nu fie atacată de tilhari, l-a ascultat și a poruncit vizitiului să oprească la han.

Vinătorul socoti de datoria lui să le vestească pe doamne de primejdia ce le pînnea. Intră în cealaltă cameră și, după puțin timp, deschise ușa care despărțea odaia contesei de

aceea a studentului. Contesa, care părea să aibă vreo patruzeci de ani, intra, palidă de spaimă, în camera studentului și-l rugă să repete ceea ce-i spusese vinătorului. Apoi se sfătuiră cum să iasă din încurcătură. Pînă la urmă hotărîră să se adune fără gălăgie laolaltă, atît cei doi slujitori, cît și cărăușul și calfele, ca să se afle cel puțin împreună în clipele de primejdie.

După ce făcură așa cum plănuseră, încuiară ușa care despărțea camera contesei de coridor și îngrămădiră în fața ei scrinuri și scaune. Contesa și camerista se așezară pe pat, iar cei doi slujitori rămaseră de veghe. Ceilalți oaspeți, însă, împreună cu vinătorul, se așezară la o masă în camera studentului, hotărîți să înfrunte primejdia.

Erau aproape orele zece. În han domnea o liniște adîncă. Părea că nimeni și nimic nu avea să-i tulbure pe oaspeți. Făurarul spuse într-un tîrziu :

— Ca să gonim somnul, ar fi bine să ne trecem vremea ca și pînă acum. Fiecare dintre noi cunoaște o mulțime de povești, și dacă domnul vînător nu are nimic împotriva, să istorisim mai departe.

Vinătorul nu numai că nu se împotrivi, ci ca să arate că încuviințează întru totul acest fel de a-și petrece timpul, ceru să povestească și el o întâmplare. Și începu :

POVESTEA LUI SAID

Pe vremea lui Harun al Rașid, stăpînul Bagdadului, locuia la Bassora un om cu numele de Benezar. Benezar avea destulă avere ca să ducă un trai liniștit și tihnit, fără să se îndeletnicească cu negoțul. Într-o bună zi, omului acestuia i s-a născut un fiu, dar el nu și-a schimbat cituși de puțin felul de viață.

— De ce să mă apuc de negoț la bătrînețe? le spunea el vecinilor. Ca să-i las moștenire lui Said, fiul meu, o mie de galbeni mai mult, dacă fac alișveris bun, sau o mie mai puțin, dacă-mi merge prost? Doar unde mănîncă doi are loc și-al treilea, zice proverbul, și dac-o fi băiat destoinic, n-o să ducă lipsă de nimic.

Așa a grăit Benezar și s-a ținut de cuvînt, căci nu l-a învățat pe fiul său nici negoțul, nici vreun meșteșug. În schimb, citea mereu împreună cu el din cărțile înțelepciunii. Și fiindcă socotea că, în afară de învățătură și de cinstirea bătrînilor, era cît se poate de bine să aibă mîna ageră și îndrăzneală, l-a deprins de mic cu meșteșugul armelor. Așa și-a dobîndit Said, de timpuriu, fama de a fi un strașnic luptător printre prietenii de o seamă cu el și chiar printre tinerii mai răsăriți, iar la cîlărie și înot nu-l întrecea nimeni.

Împlinind optsprezece ani, taică-său l-a trimis la Mecca, să se roage la mormîntul Profetului și să se deprindă cu cele sfinte, după cum cere datina și poruncește Profetul. Înainte de a pleca, tatăl lui l-a chemat la el, l-a laudat pentru cuminenția sa, l-a povățuit cum să se poarte și de atunci înainte, i-a dat bani și i-a zis:

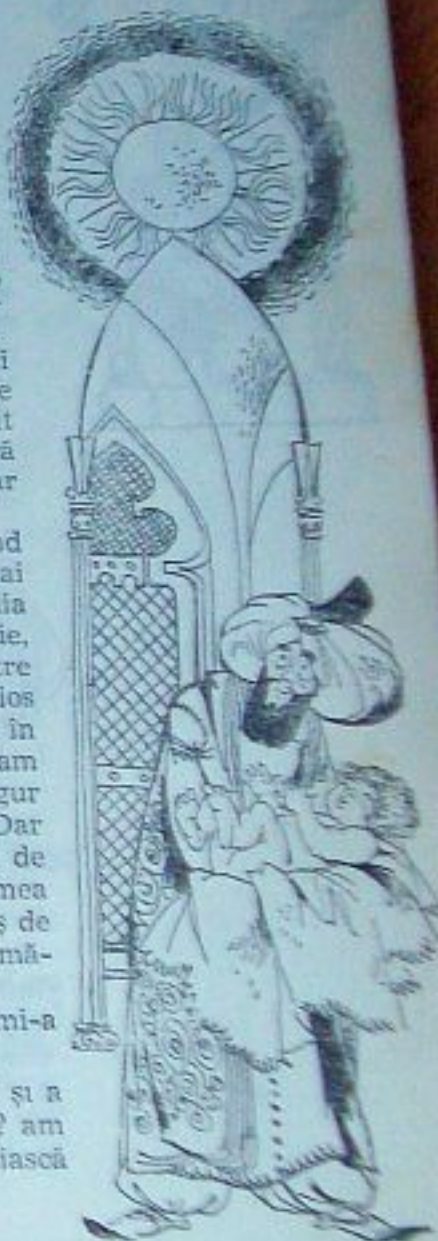
— O să-ți mai spun ceva, Said, fiul meu! Eu nu cred în inchipuiri. Mărturisesc că-mi place să ascult povești cu zine

și vrăjitori, ca să-mi trec vremea în chip plăcut, dar departe de mine să mă las amăgit de asemenea plămîuri, cum fac cei neștiutori; departe de mine credința că duhurile acestea sau ce-or mai fi ar avea înțirire asupra vieții oamenilor, asupra faptelor lor. Maică-ta, însă, care a părăsit viața de acum doisprezece ani, a crezut în bazaconiile astea întocmai ca în Coran. Mai mult chiar, într-o clipă de singurătate, punîndu-mă să jur că nimeni în afară de copilul nostru nu va cunoaște taina aceasta, mi-a mărturisit că, de cînd venise pe lume, se aflate sub ocrotirea unei zine. Am luat-o în ris. Totuși nu pot să tăgăduiesc, Said, că la nașterea ta s-au petrecut unele lucruri care m-au pus pe gînduri. Ploaia nu a conținut toată ziua, tunetul a bubuit întruna, iar cerul s-a întunecat atît de mult, că nu puteai desluși slovele decît la lumina opaițului. La ceasurile patru după-amiază mi s-a vestit nașterea unui băiețel. M-am îndreptat în grabă spre încăperile mamei tale, ca să-mi văd prima odraslă și să-i dau binecuvîntarea, dar slujnicele adunate grămadă în fața ușii mi-au spus că nu-i este îngăduit nimănui să intre în iatac. Zemira, mama ta, voia să fie singură și poruncise ca toată lumea să iasă afară. Am bătut la ușă, dar n-am primit nici un răspuns.

Stăteam cam supărat în fața ușii, printre slujnice, cînd cerul s-a înseninat în chip atît de neașteptat, cum n-am mai pomenit niciodată: peste orașul nostru drag, Bassora, arcuia — cu adevărat ca într-o minune — o boltă limpede, azurie, străjuită de jur împrejur de nori negri și amenințători, printre care fulgerele scîpărau și șerpuiau. Tocmai mă uitam curios la această priveliște neobișnuită, cînd iată că ușa încăperii în care se afla soția mea s-a dat deodată de perete. Atunci am poruncit slujnicelor să mai aștepte afară și am intrat singur ca s-o întreb pe mama ta de ce se închisese în iatacul ei. Dar abia am intrat, că m-a învăluit o mireasmă îmbătătoare de trandafiri, garoafe și zambile, care m-a amețit. Soția mea mi-a întins pruncul, care erai tu; aveai la gît un fluieraș de argint prins cu un lănișor de aur, subțire ca un fir de mătase.

— Zina cea bună de care ți-am povestit a fost aici, mi-a spus maică-ta. I-a adus băiatului darul acesta.

— Ea a fost deci vrăjitoarea care a înseninat cerul și a lăsat în urma ei mireasma de trandafiri și de garoafe? am întrebat eu, rîzînd neîncetător. Ar fi putut să-i dăruiască

ceva mai de preț decât fluierașul ăsta. De pildă : o pungă cu aur, un căluț, sau așa ceva.

Atunci mama ta m-a rugat cu lacrimi în ochi să n-o iau în ris, fiindcă zinele se supără ușor și binecuvîntarea lor se preschimbă în blestem.

I-am făcut pe plac și am tăcut. Era bolnavă și nu voiam s-o supăr. Și n-am mai pomenit multă vreme despre această

întimplare ciudată. După șase ani, în ciuda tinereții ei, mama ta a simțit că i se apropie sfîrșitul. Mi-a încredințat fluierașul și mi-a cerut să-i făgăduiesc că ți-l voi da în ziua cînd vei împlini douăzeci de ani și să nu te las să pleci din casa părintească nici cu un ceas mai devreme. Apoi și-a dat sufletul. Iată darul — a zis Benezar, scoțînd dintr-o mică besactea un fluie-

raș de argint atîrnat de un lanț lung de aur. Ți-l dau astăzi, la optsprezece ani, în loc de douăzeci, deoarece pleci, și cine știe dacă nu voi fi la strămoșii mei atunci cînd te vei întoarce. Nu văd nici un temei să mai rămii încă doi ani aici, numai ca să împlinești dorința temătoarei tale mame. Ești un băiat de ispravă, isteț, minuiiești armele cu iscusința unui tinăr de douăzeci și patru de ani și socot că ești tot atît de înțelept ca și cînd ai avea douăzeci de ani. Pleacă, așadar, sănătos și de te vei afla în clipe de bucurie sau te va lovi o nenorocire — păzească-te Cerul de așa ceva — îndreaptă-ți gîndul către părințele tău.

Așa a grăit Benezar din Bassora la plecarea fiului său. Mișcat, Said și-a luat rămas bun de la el, și-a prins lînțisorul de gît, a virit fluierașul la briu, a încălecat și a pornit spre locul unde se adunau caravanele ce porneau spre Mecca. În scurt timp s-au strîns vreo optzeci de cămile și multe sute de călăreți. Caravana a pornit și, odată cu ea, a ieșit și Said pe porțile Bassorei, orașul lui de baștină, pe care vreme îndelungată nu avea să-l mai vadă.

La început, noutatea unei astfel de călătorii și lucrurile nemaivăzute pe care le întâlnea l-au cucerit. Dar cînd s-a apropiat de deșert, trecînd prin locuri din ce în ce mai pustii, au început să-i roiască prin minte tot felul de gînduri, să-i răsună în urechi cuvintele de rămas bun ale tatălui său, Benezar.

Atunci a scos fluierașul, s-a uitat la el, l-a întors pe toate părțile și în cele din urmă l-a dus la gură, vrînd să afle cit de limpede și de frumos îi era sunetul. Fluierașul a rămas însă mut. Said și-a umflat obrazii și a suflat încă o dată din răsputeri, dar n-a izbutit să scoată nici un sunet. Furios pe darul acesta atît de nefolositor, l-a virit la briu. Curînd, însă, gîndurile i-au zburat iarăși spre vorbele tainice rostite de maică-sa. Auzise și el despre zîne, dar în Bassora nu știa ca vreunul din oamenii pe care-i cunoștea să fi fost ocrotit de o ființă supranaturală. Toate întîmplările de felul acesta erau povestite de obicei ca și cum s-ar fi petrecut în țări îndepărtate și în timpuri străvechi. Said era deci încredințat că pe vremea lui nu mai existau astfel de năluci, sau că, în orice caz, zinele nu mai veneau pe pămînt și nu se mai amestecau în soarta oamenilor. Dar deși era convins că așa stăteau lucrurile, gîndul că cu mama lui se petrecuse ceva tainic, supranatural, nu-i dădea pace. Așa merse el călare din zori și pînă-n seară, visînd. Cu

ceilalți călători nu se amesteca în vorbă, iar cîntecele și risetele lor nici nu le auzea.

Said era un tînăr tare chipeș. Avea privirea semeață, dirză și gura minunat croită. Deși foarte tînăr, în întreaga sa faptură era atîta demnitate cum rar întâlneai la această vîrstă: ținuta sa pe cal, dreaptă și mlădioasă în același timp, stralele războinice cu care era îmbrăcat, totul atrăgea privirile călătorilor. Un drumeț mai vîrstnic, care călărea lîngă el, s-a apropiat de dînsul, încercînd cu fel și fel de întrebări să-i iscodească și mintea. Said, învățat să respecte bătrînețea, a răspuns cu modestie, dar cu înțelepciune și chibzuință, așa că bătrînul a rămas încîntat. Deoarece însă tînărul se gîndea toată ziua numai la un singur lucru, a adus vorba și de lumea tainică a zînelor și pînă la urmă l-a întrebât pe bătrîn, deschis, dacă el crede că există zîne, duhuri bune sau rele care-i iau pe oameni sub oblăduirea lor sau îi prigonesc.

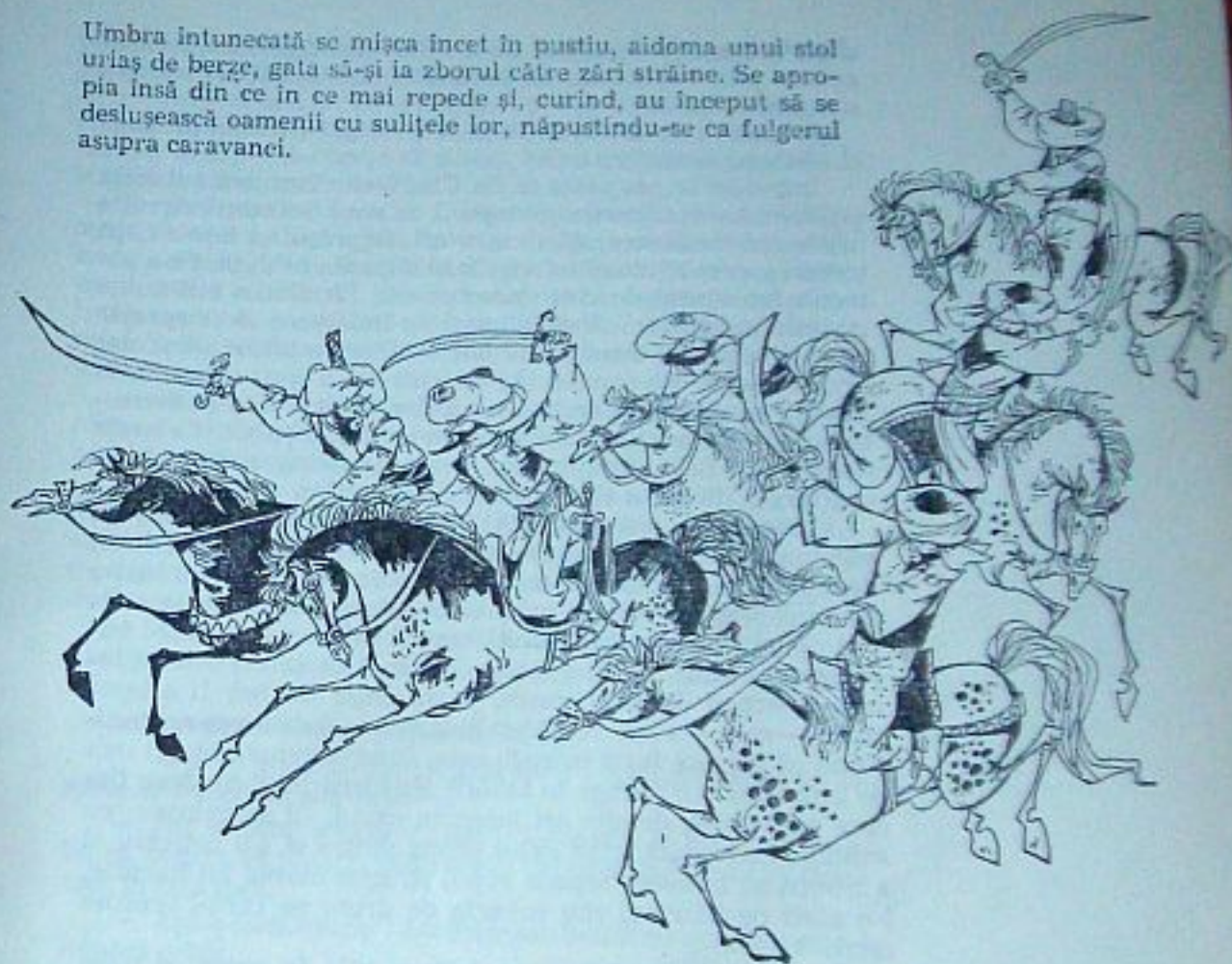
Bătrînul și-a netezit barba, a clătinat din cap și a zis: — N-aș putea să-ți spun că n-au existat astfel de povești, dar eu n-am văzut niciodată un pîtic, un uriaș din poveste, un vrăjitor sau o zîină.

Apoi i-a istorisit tînărului o sumedenie de basme minunate. Amețit de atîtea povești, Said a început să creadă că toate cîte se petrecuseră la nașterea sa — schimbarea vremii, mireasma dulce de trandafiri și zambile — fuseseră niște semne bune, prevestitoare de noroc, că se afla sub ocrotirea unei zîne puternice și mîrinimcase și că primise fluierașul în dar ca s-o cheme pe zîină la nevoie. Toată noaptea a visat numai castele, cai năzdrăvani, duhuri și alte ciudățenii, cutreierînd pînă în zori țara basmelor.

Din păcate, însă, a doua zi și-a dat seama că toate nălucirile care i se năzăreau și în vis și cînd era treaz se destrămau ca fum.

Caravana mergea din zori și pînă-n noapte, cu pas domol, iar Said călărea mereu lîngă bătrîn. Deodată, într-o zi, undeva în zare s-au ivit niște umbre întunecate. Unii spuneau că sînt dune de nisip, alții credeau că se îngrămădiseră nori negri, iar alții socoteau că le ieșise în cale o altă caravană. Bătrînul, care bătuse de multe ori aceste drumuri, strigă însă cu glas tare că-i pîndește o mare primejdie — se apropie o ceată de tîlhari. Bărbații au pus mîna pe arme și s-au așezat roată în jurul femeilor și a cămîlelor încărcate cu mărfuri, gata de apărare.

Umbra întunecată se mișca încet în pustiu, aidoma unui stol uriaș de berze, gata să-și ia zborul către zări străine. Se apropia însă din ce în ce mai repede și, curînd, au început să se deslușească oamenii cu sulile lor, năpustindu-se ca fulgerul asupra caravanei.

Bărbații s-au apărut vitejește, dar cei peste patru sute de tîlhari i-au înconjurat din toate părțile; ucideau de departe călătorii, iar la urmă s-a ajuns la luptă cu sulile. În clipele acelea cumplite, Said, care lupta vitejește în fruntea tuturor, și-a amintit de fluierașul său, l-a scos repede, l-a dus la gură și a suflat în el, dar l-a lăsat să cadă dezamăgit. Fluierașul nu scotea nici un sunet. În deznădejdea sa, furios, el a slobozit o

săgeată drept spre pieptul unui tilhar care-i atrăsese luarea-
aminte prin veșmintele lui strălucitoare. Arabul s-a clătinat
și a căzut de pe cal.

— Alah ! Ce-ai făcut, tinere ? a strigat bătrînul de lingă
el. Sintem pierduți cu toții !

Intr-adevăr, așa părea să fie. Cînd l-au văzut pe omul acela
prăbușindu-se, tilharii s-au repezit ca scoși din minți, cu niște
urlete înfricoșătoare, spre caravană, împrăștiind într-o clipă
puținii supraviețuitori teferi. Cît ai clipi din ochi, Said s-a po-
menit înconjurat de cinci-șase oameni. El minuia însă sulița
cu atîta îndemnare, încît nimeni nu îndrăznea să se apropie
de el. În cele din urmă, unul dintre tilhari a întins arcul, dar
cînd a vrut să dea drumul săgeții, cineva l-a oprit cu un semn.
Tînărul se aștepta la un nou atac, dar, înainte de a se dezme-
tici, unul dintre tilhari i-a aruncat un laț după gît. Zadarnic
s-a străduit Said să rupă lațul, acesta se strîngea din ce în ce
mai tare și tînărul a căzut în mîinile tilharilor.

Caravana a fost nimicită, iar puținii supraviețuitori au
căzut prinși. Tilharii, care se adunaseră din mai multe triburi
deosebite, și-au împărțit prinșii și prada. Apoi unii au luat-o
spre miazăzi, iar ceilalți spre soare-răsare. Said mergea stră-
juit de patru călăreți înarmați, care îl priveau cu ură și-l îm-
proșcau cu sudălmî. El a înțeles că omul pe care-l ucisese fu-
sesse pesemne de neam mare, poate chiar un bei. Îl aștepta
robia — care era mai rea decît moartea — și de aceea era mul-
țumit că stîrnise furia întregii cete, fiind convins că va fi ucis
de îndată ce vor ajunge în tabără. Străjerii lui îi pîndeau fie-
care mișcare și, de cîte ori întorcea capul, îl amenințau cu
sulițele. Dar odată, cînd calul unuia dintre ei s-a poticnit, el
a izbutit să întoarcă repede capul și, spre marea lui bucurie,
l-a zărit pe bătrînul său tovarăș de drum pe care-l crezuse
mort.

În sfîrșit, în depărtare s-a ivit un pîlc de copaci și niște
corturi. Copiii și femeile care le-au ieșit ca un șuvoi în întîm-
pinare au aflat de la tilhari cele întîmplate și au început să
răcnească. Toate privirile s-au îndreptat spre Said. S-au ridi-
cat pumni amenințători, iar vorbele de ocară curgeau valuri.

— Iată-l, strigau ei, pe ucigașul marelui Almansor, vi-
teazul vitejilor ! Moarte lui ! Azvirliți-i trupul să i-l sfișie
șacalii !

S-au năpustit apoi ca o vijelie asupra lui Said, zvîrlind cu

scurtături, cu bulgări de pămînt, cu ce le cădea în mînă. Til-
harii abia au stăvilit mulțimea plină de ură.

— Dați-vă la o parte, muierilor ! Și voi, tîncilor ! au strigat
ei, împrăștiind mulțimea cu sulițele. L-a ucis pe marele Al-
mansor în luptă și-l drept să moară, dar nu de mîna unei mu-
ieri, ci de sabia unui viteaz.

Trecînd printre corturi, au ajuns într-o piață unde s-au
oprit. Prinșii au fost legați doi cîte doi, iar prada au dus-o în
corturi. Pe Said l-au legat însă singur și l-au tîrît într-un cort
mare, unde se afla un bătrîn îmbrăcat în veșminte de preț.
Înfățișarea lui cumpănită și semeată arăta că era căpetenia
cetei de tilhari. Însoțitorii lui Said au intrat abătute, cu cape-
tele plecate.

— Strigătele muierilor îmi spun că s-a întîmplat o nenor-
ocire, a zis bătrînul cel semeț, uitîndu-se la tilhari. Fețele
voastre o mărturisesc. Almansor a fost răpus.

— Almansor a fost răpus, au răspuns oamenii, dar iată,
Selim, stăpîn al deșertului, iată-l pe ucigașul său. L-am adus
ca să-l judeci și să hotărăști cum să moară. Să fie străpuns
de săgeți ? Să-l ciurim cu sulițele, să-l spînzurăm, să-l legăm
de doi cai care să-i sfișie trupul ?

— Cine ești, străine ? întrebă Selim, cătînd înnegurat
spre prins, care, deși în pragul morții, stătea mîndru în fața
lui.

Said a răspuns scurt și fără vicleșug.

— L-ai ucis mișelește pe fiul meu ? L-ai străpuns pe la
spate cu o săgeată sau cu sulița ?

— Nu, stăpîne, a răspuns Said. L-am ucis în luptă dreaptă,
fățișă, pentru că pînă în clipa aceea doborîse opt tovarăși de-ai
mei, în fața mea.

— Așa e cum spune ? i-a întrebat Selim pe oamenii care-l
luaseră prins.

— Da, stăpîne, l-a ucis pe Almansor în luptă dreaptă,
a răspuns unul dintre ei.

— Atunci a făcut ceea ce ar fi făcut oricare dintre noi, a
răspuns Selim. A luptat împotriva vrăjmașului care i-a pri-
mejduit libertatea și viața. Dezlegați-l numai decît !

Oamenii l-au privit mirați și i-au împlinit porunca în silă,
șovăind.

— Ucigașul fiului tău, al viteazului Almansor, să rămînă

în viață? a întrebat unul dintre tâlhari, aruncând priviri minioase spre Selim. Mai bine l-am fi ucis pe loc!

— Să rămână în viață! a strigat Selim. Ba, mai mult, îl iau în cortul meu, ca parte ce mi se cuvine din pradă. Va rămâne în slujba mea.

Said nu știa cum să-i mulțumească. Oamenii însă au ieșit murmurând minioși. Femeile și copiii care așteptau în fața cortului osîndirea lui Said, cînd au aflat de hotărîrea bătrînului Selim, s-au pornit pe răcnete și urlete înfiorătoare, strigînd că vor răzbuna ei pieirea lui Almansor, pedepsindu-l pe ucigaș, dacă tatăl nu voia să-și răzbune fiul.

Ceilalți prinși au fost împrăștiți între felurite cete. Unora li s-a dat drumul ca să mijlocească răscumpărarea celor bogați, alții au fost trimiși ca păstori la turme, iar alții, care pînă înjosoare corvezi. Cu Said, lucrurile stăteau însă altfel. Ce-i plăcea oare lui Selim la acest tinăr? Firea lui cutezătoare, vitejească, sau poate pe bătrîn îl imblînzise vraja tainică a unei zine bune? Ce anume, nu se știe, dar Said trăia în cortul a bătrînului și atrăgea însă vrăjmășia celorlalți slujitori. Toți îl priveau cu dușmănie, ba uneori, cînd trecea singur prin tabără, auzea cuvinte de ocară și blesteme. Alteori îi șuierau săgeți pe dinainte, și el socotea că nu-l nimereau datorită fluierașului pe care-l purta încă la piept și care-l ocrotea. Se plîngea adesea lui Selim că viața îi era în primejdie, dar acesta îi căuta zadarnic pe cei ce încercau să-l ucidă; ceata întreagă făcea zid, ca unul, împotriva străinului. Într-o zi, Selim i-a spus:

— Nădăjduiam că-l vei putea înlocui pe fiul meu, ucis de mina ta, dar nu-i cu putință. Nici tu, nici eu nu purtăm vreo vină că nu se poate. Toți s-au înverșunat împotriva ta, iar eu nu te voi mai putea apăra multă vreme. Ce ne-ar folosi dacă i-aș pedepsi pe vinovați după moartea ta? De aceea, cînd ai mei se vor întoarce de pe drumul lor de pradă, le voi spune că tatăl tău mi-a trimis bani pentru răscumpărarea ta și voi porunci să fii însoțit de cîțiva oameni de încredere prin deșert.

— Cum aș putea să-mi încredințez viața altcuiva în afară de tine? l-a întrebat Said, îngrijorat. Nu mă vor ucide oare pe drum?

— Jurămîntul pe care-l vor face înainte de a pleca, jură-

mint pe care nimeni n-a cutezat încă să-l calce, îi va opri să se atingă de viața ta, a răspuns Selim foarte liniștit.

Au trecut cîteva zile. Oamenii s-au întors în tabără. Selim s-a ținut de cuvînt. I-a dăruit tinărului arme, veșminte și un cal, a adunat războinicii, a ales cinci însoțitori pentru Said și i-a pus să facă un jurămînt cumplit că nu se vor atinge de nici un fir de păr din capul lui, apoi s-a despărțit de Said cu lacrimi în ochi.

Cei cinci bărbați călăreau lingă Said, posomorîți și tăcuți, prin deșert. Le venea foarte greu să-și țină jurămîntul. Said știa asta foarte bine și era îngrijorat, mai ales fiindcă doi dintre însoțitorii lui fuseseră de față cînd îl ucisese pe Almansor. Așa au trecut opt ceasuri. Deodată Said i-a auzit șoptind între ei și le-a văzut fețele întunecîndu-se și mai mult. S-a străduit să deslușească ce spuneau, dar vorbeau o limbă cunoscută numai de ei, pe care o foloseau cînd era vorba de a făptui ceva tainic și primejdios. Selim, care voise să-l aibă pe Said tot-

deauna lingă el, își pierduse multe ceasuri ca să-l învețe graiul acesta tainic, dar Said, ascultind, nu a aflat lucruri prea îmbucurătoare.

— Iată, aici s-a întâmplat, a zis unul dintre însoțitori. Aici ne-am năpustit asupra caravanei și aici a căzut viteazul vitejilor, răpus de un băiețandru.

— E drept că vântul a șters urmele calului său, a zis altul, dar eu nu le-am uitat.

— Și, spre rușinea noastră, cel care l-a ucis trăiește. Și mai e și slobod. Cînd s-a mai auzit ca un părinte să nu răzbune moartea singurului său fiu? Se vede că Selim a îmbătrînit și a dat în mintea copiilor.

— Dacă părintele său nu o face, a spus cel de-al patrulea, datori sînt prietenii să-l răzbune pe cel căzut. Aici, pe locul acesta, trebuie să-l răpunem. Așa s-a statornicit obiceiul din moși-strămoși.

— Dar ne-am legat cu jurămint față de bătrîn, a strigat al cincilea. Nu ne este îngăduit să-l ucidem, nu ne putem călca jurămintul.

— E adevărat că am jurat, au răspuns ceilalți, dar nu se poate ca un ucigaș să scape nevătămat din mîinile dușmanilor săi.

— Stați! a strigat cel mai înnegurat dintre toți. Bătrînul Selim e un om înțelept, dar nu chiar atît pe cît pare. I-am jurat noi că-l vom duce pe flăcăul acesta într-un loc sau într-altul? Nicidecum. Am făcut legămint numai cu privire la viața lui și viața i-o vom dăruia. Dar arșița soarelui și colții ascuțiți ai șacalilor ne vor răzbuna. Să-l legăm burduf și să-l lăsăm aici.

Astfel a grăit tilharul. Said, știind ce-l așteaptă, nu l-a ascultat pe tilhâr pînă și-a isprăvit vorba. Smucind calul, i-a dat pîteni și a pornit în zbor peste întinsuri, ca o pasăre. Cei cinci războinici și-au pierdut cumpătul doar o clipă. Apoi, iscușiți în urmărirea fugarilor, s-au împrăștiat gonind în dreapta și în stînga lui Said. Meșteri în tainele călăriei prin deșert, doi dintre tilhari au întrecut cît ai clipi bidiviul fugarului și s-au întors apoi spre el. Said a încercat să-i ocolească, dar l-au întîmpinat ceilalți doi, la care s-a alăturat și al cincilea, care-l ajunsese din urmă. Nu puteau folosi arme, fiindcă juraseră să nu-l ucidă; au zvîrlit însă și de data aceasta un laț cu care l-au prins, l-au tras de pe cal, lovindu-l fără

milă, și l-au legat de mîini și de picioare. Așa, legat fedeleș, l-au părăsit pe nisipul fierbinte al deșertului.

Said le-a cerut îndurare, le-a făgăduit aur pentru răscumpărarea sa, dar ei au încălecat rîzînd și au pornit în galop. Cîteva clipe a mai răsunit în depărtare tropotul ușor al copitelor. Said se socotea pierdut. Se gîndea cît de îndurerat va fi bătrînul său tată cînd va vedea că fiul său nu se mai întoarce acasă. Se gîndea la nenorocita lui soartă care-l hărăzise morții atît de timpuriu. Ce mai aștepta altceva decît să-și sfîrșească viața în mijlocul nisipurilor fierbinți ale deșertului, să se stingă încet, mistuit de sete sau sfișiat în bucăți de colții unui șacal?

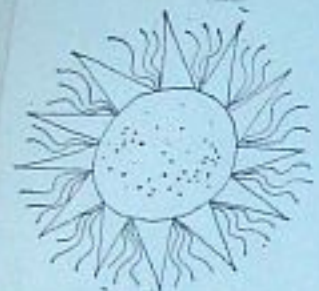
Soarele se înălța tot mai sus, dogorindu-i templele. Și-a mișcat trupul anevoie, ca să-l ferească din bătaia razelor, dar zadarnic. Arșița îl chinuia tot mai tare. Tot zvîrcolindu-se sub razele soarelui, i-a căzut fluierașul de la piept. După multă caznă a izbutit să-l ducă la gură. Dar degeaba a suflat în el, fiindcă nu a scos nici un sunet: rămînea nepăsător, chiar și în starea de plîns în care se afla stăpînul lui. Atunci Said și-a plecat capul deznădăjduit și s-a lăsat pradă arșiței. Curînd a căzut într-o toropeală adîncă.

După mai multe ceasuri l-au trezit niște zgomote din apropiere și s-a simțit apucat de umeri. El a scos un urlet de groază, fiindcă se gîndea că nu putea fi decît un șacal care se pregătea să-l sfișie. Dar apoi s-a simțit apucat și de picioare și și-a dat seama curînd că nu era vorba de ghearele unui șacal, ci de mîinile grijulii ale unui om. A auzit și niște glasuri șoptind:

— Trăiește, dar crede că sîntem vrăjmașii lui.

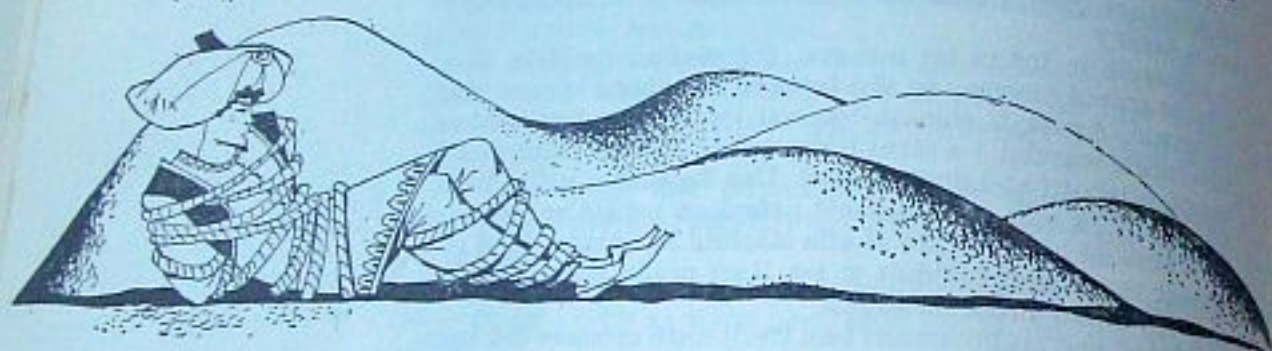
În cele din urmă, Said a deschis ochii și a zărit aplecat deasupra lui chipul unui bărbat scund și rotofei, cu ochi mici și barbă lungă. Acesta i-a vorbit prietenos, l-a ajutat să se ridice și i-a dat să mănînce și să bea. I-a povestit apoi că era neguțător la Bagdad, că-l chema Kalum-Bek și că făcea negoț cu șaluri și vâluri scumpe pentru femei. Fusese după treburi și se afla în drum spre casă. Îl descoperise pe Said într-o stare de plîns, zăcînd pe jumătate mort în nisip. Îi atrăsese rău-ameinte veșmintele sale de preț și nestematele sclipitoare de pe pumnalul său. Făcuse tot ce îi stătuse în puteri să-l readucă la viață și izbutise.

Tînarul i-a mulțumit că-i scăpase viața. Desigur că fără

ajutorul acestui drumeț ar fi pierit în chip jalnic. Fiindcă nu putea călători mai departe singur și nici nu voia să străbată deșertul pe jos, neînsoțit, a primit cu recunoștință un loc pe una din cămilele greu împovărate ale neguțătorului și s-a hotărât deocamdată să se ducă cu el la Bagdad. Acolo putea să găsească alți călători care se îndreptau spre Bassora și cărora voia să li se alăture.

Pe drum, neguțătorul i-a povestit despre înțeleptul stăpîn al drept-credincioșilor, Harun al Rașid. I-a istorisit despre dragostea acestuia pentru dreptate și despre priceperea cu

care știa să judece pricinile cele mai încilcite, dîndu-le o dezlegare firească și înțeleaptă. I-a povestit între altele întîmplarea cu frîghierul și aceea cu un chiup cu măsline, istorii pe care le știa orice copil, dar care pe Said îl umpleau de uimire.

— Stăpînul nostru, cîrmuitorul credincioșilor, continuă neguțătorul, e un om minunat. Dacă-ți închipui că doarme ca oamenii de rînd, te înșeli amarnic. Se odihnește numai două-trei ceasuri în zori și-atîta tot. Știu toate acestea de la marele cămăraș al lui, Messour, care mi-e văr și nu suflă de obicei o vorbă despre tainele califului. Totuși, de dragul rubedeniei noastre, vîzîndu-mă atît de curios, mai pomenește din cînd în cînd despre apucăturile stăpînului său. Așadar, în loc să doarmă ca alți oameni, califul se furișează noaptea pe străzile Bagdadului, și nu-i săptămîină să nu dea peste vreo întîmplare însemnată. Trebuie să știi, așa cum se vede și din

povestea chiupului cu măsline, care e tot atît de adevărată pe cît de netăgăduite sînt cuvintele Profetului, că nu umblă călare, străjuît de paznici sau însoțit de un alai jalnic, nu umblă îmbrăcat cu veșminte strălucite și urmat de vreo sută de făclieri, cum ar putea să facă dacă ar vrea, ci, dimpotrivă, cutreieră orașul ba în straie de neguțător, ba de corăbier, ba de ostaș, ba de muftiu. Așa colindă el Bagdadul, să vadă dacă toate merg bine și sînt în bună rînduială. Aceasta este pricina pentru care nicăieri oamenii nu se poartă atît de cuviincios cu orice om de rînd care le iese în cale, ca la Bagdad, căci s-ar putea prea bine să fie un biet arab care se întoarce din deșert, dar și califul în persoană. Și, vorba ceea, nuiele pentru spinarea locuitorilor din Bagdad găsești cite vrei prin împrejurimi.

Așa a grăit neguțătorul, și Said, cu toate că dorul de tatăl său îi ardea inima, s-a bucurat să vadă Bagdadul și pe vestitul Harun al Rașid.

După zece zile au sosit la Bagdad, și tînărul Said a rămas încîntat de minunățiile acestui oraș, care atinsese pe vremea aceea culmea strălucirii. Neguțătorul l-a poftit la el acasă, iar tînărul a primit cu plăcere, căci în vîlmășagul orașului văzuse că în afară de aer, de apa Tigrului și de un culcuș pentru noapte pe treptele unei geamii nu capeți nimic fără plată.

A trecut o zi de la sosirea lor. Said tocmai se gătise cu străiele sale de preț și-și spunea că, înveșmîntat astfel, ca un falnic războinic, se va putea arăta pe străzile Bagdadului fără să se rușineze, ba, dimpotrivă, va atrage privirile trecătorilor asupra sa. Pe cînd se gîndea el așa, neguțătorul a intrat în încăpere și, zîmbind cu țîlc, și-a netezit barba, spunînd :

— Toate-s bune, tinere ! Dar ce se va alege de tine ? Mă se pare că ești un mare visător. Nu te gîndești defel la ziua de mîine. Sau ai atîția bani ca să poți duce un trai pe măsura veșmintelor tale ?

— Dragă jupîne Kalum-Bek, a răspuns tînărul, încurcat și înroșindu-se, e drept că nu am bani, dar poate că vrei să mă împrumuți cu o mică sumă ca să mă întorc acasă. Tatăl meu o să ți-o dea îndărăt pînă la ultimul ban.

— Tatăl tău, flăcăule ? i-a strigat neguțătorul, izbucnînd în rîs. Se vede treaba că soarele te-a bătut rău la cap. Socotești că te cred pe cuvînt, că iau drept bune toate bazaconiile pe care mi le-ai înșirat în deșert, cum că tatăl tău ar fi un om

avut din Bassora, că ai fi singurul său fecior, că ai fost prins de tilhari, că ai trăit multă vreme în tabăra lor și cite și mai cite? Chiar din clipa cînd îmi povesteai toate acestea, m-am miniat pe tine. M-ai mințit cu nerușinare. Știu că la Bassora sînt mulți negustori, mai toți oameni bogați, am făcut doar negoț cu ei. Aș fi auzit fără doar și poate de un neguțator cu numele de Benezar, chiar dacă ar avea numai o avere de șase mii de tomani, dar fiindcă n-am auzit, sau ai mințit spunînd că ești de fel din Bassora, sau tatăl tău e un coate-goale și atunci n-am să-i împrumut haimanalei sale de fecior nici o lăscăie. Apoi lupta cu tilharii în deșert! Nu s-a mai pomenit așa ceva de mult. De cînd preaițeleptul calif a asigurat drumurile caravanelor prin deșert, tilharii n-au mai cutezat să prade o caravană sau să răpească oameni. Dacă s-ar fi întîmplat totuși așa ceva, vestea s-ar fi răspîndit cu iuțeala fulgerului; însă pe drumul pe care l-am străbătut n-am auzit nimic. Nici aici, la Bagdad, unde se adună oameni din toate colțurile lumii, nu s-a vorbit despre o astfel de întîmplare. Asta e cea de-a doua minciună a ta, tinere neobrăzat!

Alb ca varul de minie și de supărare, Said a voit să-l întrerupă pe bondocul răutăcios, dar acesta a strigat mai tare decît el, dînd din mîini:

— Și al treilea neadevăr, minciouns nerușinat, e povestea din tabăra lui Selim. Numele de Selim e prea binecunoscut de toți, dar Selim e cunoscut ca tilharul cel mai cumplit și mai crud dintre toți. Atunci cum îndrăznești tu să spui că l-ai omorît pe fiul său și nu te-a tăiat în bucăți pe loc? Mergi atît de departe cu neobrăzarea, încît vorbești despre lucruri cu neputință de crezut, că Selim însuși te-ar fi apărut de-ai lui, că te-ar fi primit în cortul său și că ți-ar fi dat drumul fără bani de răscumpărare, în loc să te spinzure de primul copac, el care a spînzurat deseori călători numai ca să le vadă mutra cînd sînt cu lațul de gît! Ah, ce minciuni sfruntate!

— N-am ce să mai adaug, a strigat tînărul. Jur însă pe sufletul meu și pe barba Profetului că tot ce-am spus e adevărat!

— Juri pe sufletul tău? strigă neguțatorul. Pe sufletul tău negru și minciunos? Cine să te creadă? Și juri pe barba Profetului, tu, căruia nici nu i-a crescut barba? Cine să se încreadă în tine?

— E drept că n-a fost nimeni de față, a urmat Said, dar nu m-ai găsit legat și într-o stare de plîns?

— Asta nu dovedește nimic, a răspuns neguțatorul. Ești înveșmîntat ca un tilhar de vază și, cine știe, poate că ai vrut să lovești pe careva mai tare decît tine care te-a biruit și te-a legat.

— Aș vrea să-l văd pe acela sau chiar pe aceia, a răspuns Said, care sînt în stare să mă doboare și să mă lege! O pot face numai dacă-mi aruncă un laț de gît pe la spate. E drept că, stînd în bazar, n-ai de unde să știi ce poate un bun minuitor de arme. Totuși mi-ai scăpat viața și-ți mulțumesc. Ce ai de gînd să faci cu mine? Dacă nu mă ajuți, voi fi nevoit să cerșesc, dar nu vreau să cer de pomană celor de seama mea. Voi încerca să vorbesc cu califul.

— Nu mai spune! a zis neguțatorul, cu un zîmbet batjocoritor. Nu mai vrei să stai de vorbă cu nimeni în afară de preamilostivul nostru stăpîn? Asta zic și eu cerșetorie fudulă! Zău așa! Dar să nu uiți, tinere și neprețuite domn, că drumul spre calif trece pe la vărul meu Messour, și e de ajuns o singură vorbă ca să atrag atenția cămărașului măritului calif cu ce meșter în scorneli are de-a face. Totuși mi-e milă de tinerețea ta, Said! Te-ai mai putea îndrepta, ar mai putea ieși ceva din tine. Hai în prăvălia mea din bazar, să-mi slujești timp de un an. După ce trece anul, dacă nu vrei să mai rămii la mine, îți plătesc simbria și te las să te duci unde dorești: la Alep sau la Medina, la Stambul sau la Bassora, din partea mea chiar și la ghiauri. Îți dau răgaz de gîndire pînă la amiază. Dacă primești, bine, iar de nu, îți socotesc pe un preț de nimic cheltuielile călătoriei și locul ce l-ai ocupat pe cămilă, îți iau veșmintele și tot ce ai, ca să mă despăgubesc, și te-arunc în uliță. N-ai decît să cerșești unde vrei: la calif, la muftiu, la geamie sau la bazar.

Vorbind astfel, hainul neguțator a plecat, lăsîndu-l singur pe nefericitul tînăr. Said l-a urmărit cu o privire plină de dispreț. Neomenia acestui om, care-l ademenise cu bună știre, aducîndu-l în casa lui spre a și-l face slugă, întrecea orice măsură. Ar fi vrut să fugă, dar ferestrele erau zăbrele și ușa încuiată. Deși nu putea să se împace cu gîndul acesta, s-a hotărît să primească deocamdată slujba la neguțator în bazar. N-avea încotro. Chiar dacă izbutea să fugă, nu putea să ajungă

la Bassora fără bani. Între timp, trebuia să-l vadă neapărat pe calif și să-i ceară ajutorul.

A doua zi, Kalum-Bek și-a dus sluga cea nouă la prăvălia din bazar. I-a arătat șalurile, vâlurile și celelalte mărfuri cu care făcea neguțătorie și l-a învățat ce avea de făcut. Iată care era treaba lui Said : îmbrăcat cu veșminte de slugă de neguțător în locul celor de războinic, trebuia să stea în fața dughenei, cu un șal într-o mână și cu un vâl minunat în cealaltă, să-i imbie pe trecători, bărbați și femei, să le arate mărfurile, să le spună prețul și să-i îndemne să cumpere. Abia atunci a înțeles Said pentru ce îl alesese Kalum-Bek tocmai pe el pentru treaba asta. Kalum-Bek era un bătrânel bondoc, hid și, cînd stătea în fața ușii chemînd mușterii, atît vecinii, cît și trecătorii îl luau peste picior, copiii îl batjocoreau, iar femeile îi ziceau sperietoare. La Said însă toată lumea se uita cu drag. Tinăr, chipeș, zvelt, el imbia mușterii cuvințios și se pricepea să țină șalul sau vâlul cu grație și îndeminare.

Cînd a văzut că de cînd stătea Said la ușă mușterii se imbulzeau în prăvălia sa, Kalum-Bek a început să se poarte mai cumsecade cu sluga lui, să-i dea o mîncare mai bună și să-l îmbrace cu veșminte mai arătoase. Dar Said nu se simțea defel mișcat de bunăvoința stăpînului său și-și frămînta mîntea zi și noapte cum să ajungă cu bine în orașul său de baștină.

Într-o zi, fiind de ver bun, toți hamalii plecaseră cu po-verile în spinare spre casele cumpărătorilor ; în dugheana basmagiului a intrat o femeie. A făcut cumpărături și a cerut să i le ducă cineva acasă în schimbul unui bacșiș.

— Peste o jumătate de ceas, tot ce ai cumpărat va fi la dumneavoastră acasă, a răspuns Kalum-Bek. Vă rog să aveți răbdare. Sau, dacă nu, luați-vă un hamal din altă parte.

— Ce fel de neguțător ești dumneata ? Vrei să-ți încredințezi mușterii pe mîna unor hamali străini ? exclamă femeia. Un necunoscut ar putea să fugă cu toate cumpărăturile în invălmășeala asta. Atunci pe cine trag la răspundere ? Nu, nu ! După legile negoțului, dumneata ești dator să-mi dai pe cineva care să-mi ducă pachetul acasă.

— Așteptați, vă rog, doar o jumătate de ceas, cinstită doamnă, a rugat-o neguțătorul învîrtindu-se în jurul ei tot mai îngrijorat. Toți oamenii mei sînt plecați...

— E o prăvălie proastă aceea care nu are totdeauna la îndemină destui slujitori, a răspuns femeia cea circotașă. Dar

lăta, văd aici un tinăr pierde-vară. Hai, flăcăule, ia-mi pachetul și vino după mine.

— Stați, stați ! a strigat Kalum-Bek. Tinărul e firma mea, crainicul meu, atrage mușterii. Nu poate să plece !

— Fleacuri ! a răspuns bătrîna doamnă și, fără multă vorbă, i-a vîrit lui Said pachetul sub braț. Dacă negoțul dumitale are nevoie de un tinăr pierde-vară drept firmă, înseamnă că negustorul e nepriceput și marfa e proastă ! Hai, flăcăule, o să primești și tu un bacșiș pe ziua de azi !

— În numele lui Ariman și al tuturor duhurilor rele, du-te în goana mare, i-a șoptit Kalum-Bek slujitorului său, și întoarce-te cît mai repede. Dacă mă mai împotrivesc, zgripturoaica mă face de ris în tot bazarul.

Said s-a luat după femeie, care străbătu piața și ulițele mai iute decît îi îngăduia vîrsta. În sfîrșit s-a oprit în fața unei clădiri impunătoare, a bătut în poartă, ușile s-au deschis și ea a urcat o scară de marmură, făcîndu-i semn lui Said s-o urmeze. În cele din urmă au ajuns într-o sală înaltă și mare, mai măreață, mai strălucitoare decît tot ceea ce văzuse Said pînă atunci.

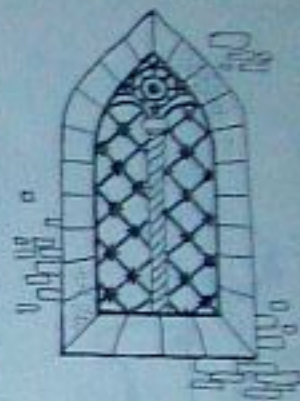
Acolo, bătrîna s-a așezat istovită pe o pernă, i-a făcut semn tinărului să pună jos pachetul, i-a întins un bănuț de argint și i-a poruncit să plece.

Cînd a ajuns la ușă, o voce gingașă, cristalină l-a strigat : „Said !”. Mirat că-l cunoștea cineva, s-a întors și a văzut pe pernă, în locul bătrînei, o tinără de o frumusețe răpitoare, înconjurată de nenumărați robi și de o sumedenie de slujnice. Mut de uimire, Said a încrucișat brațele și a făcut o temenea adîncă.

— Said, dragul meu ! a zis doamna. Oricît de rău mi-ar părea de suferințele pe care le-ai îndurat și care te-au adus la Bagdad înainte de a împlini douăzeci de ani, totuși să știi că numai aici poți găsi dezlegarea ursitei tale. Mai ai fluierașul, Said ?

— Fără îndoială ! a strigat Said, bucuros, scoțînd lăntișorul de aur. Dumneavoastră sînteți cumva zîna cea bună care mi l-a dăruit la nașterea mea ?

— Am fost prietena mamei tale, a răspuns zîna, și voi rămîne și prietena ta atîta timp cît vei fi om de treabă. Vai, de cîte suferințe ai fi scăpat, dacă nehibzuitul tău tată mi-ar fi urmat sfatul !

— Ei, peșemne că așa mi-a fost scris ! a răspuns Said. Dar, preacinstită zină, inhămați, rogu-vă, un vînt năsprasnic de miază-noapte-soare-răsare, la caleașcă dumneavoastră de nori, ca să mă ducă în citeva clipe spre Bassora, la tatăl meu. Acolo voi aștepta cumințe să treacă cele șase luni pînă voi împlini douăzeci de ani.

Zina a zîmbit :

— Știi cum să vorbești cu noi, a răspuns ea, dar nu-i cu puțință, sărmane Said ! Atîta vreme cît te afli în afara casei tale părintești, n-am nici o putere și nu pot folosi nici o vrajă pentru tine. Nici măcar din ghearele nemernicului de Kalum-Bek nu te pot scoate ! El stă sub oblăduirea puternicei tale vrăjmașe.

— Va să zică, n-am numai o prietenă binevoitoare, ci și o vrăjmașă ? a întrebat Said. Cred că am simțit deseori mina ei. Dar nu mă puteți ajuta oare nici măcar cu un sfat ? Să mă duc la calif și să-i cer ocrotirea ? E un om înțelept și mă va sprijini împotriva lui Kalum-Bek.

— Da, Harun e om înțelept, a răspuns zina, dar, din păcate, nici el nu-i decît om. Se încrede în marele său cămăraș, Messour, ca în el însuși. Și are dreptate, căci l-a pus la încercare și s-a dovedit o slugă credincioasă. Messour are și el încredere în prietenul său Kalum-Bek ca în sine însuși. Dar el greșeste, deoarece acesta e un om ciinos, cu toate că-i e rudă. Kalum e viclean și, de cum a sosit aici, a născocit o poveste în legătură cu tine, ponegrindu-te în fața lui Messour, iar acesta, la rîndul său, a istorisit totul califului. Așadar, chiar dacă ai pătrunde fără greutate în palatul lui Harun, ai fi rău primit, fiindcă el n-ar da crezare vorbelor tale. Dar te poți apropia de el și pe alte căi. Stă scris în stele că-i vei dobîndi bunăvoința.

— Îmi pare tare rău, a spus Said, mîhnit, că trebuie să-mi mai continui o vreme slujba în dugheana ticălosului de Kalum-Bek. Dar îngăduiți-mi, preacinstită zină, să vă rog numai un singur lucru. Am fost deprins de mic cu meșteșugul armelor și cea mai mare bucurie a mea e o întrecere cu sulite, arcuiri și săbii boante. Tinerii de neam din orașul acesta se întrec în fiecare săptămînă la astfel de jocuri. Dar numai bărbații desăvîrșiți înveșmîntați și, mai ales, bărbații liberi au voie să intre în arenă călare, nu și o slugă de bazar. Dacă ați po-

runci să am și eu o dată pe săptămînă un cal, veșminte și arme și ați face astfel ca fața mea să nu fie ușor recunoscută.

— Iată o dorință vrednică de un tinăr nobil, a zis zina. Tatăl mamei tale a fost omul cel mai viteaz din Siria și se pare că i-ai moștenit firea. Ține minte casa aceasta. În fiecare săptămînă vei găsi aici un cal și doi scutieri călăreți, precum și arme, veșminte și o licoare pentru obraz care să te facă de nerecunoscut. Și acum, Said, rămii cu bine ! Fii răbdător, înțelept și cinstit ! Peste șase luni, flulerașul va răsuna, iar urechea Zulimei se va pleca pentru a-i prinde sunetul.

Tinărul și-a luat rămas bun de la minunata sa ocrotitoare, plin de recunoștință și prețuire. Și-a întipărit bine în minte casa și s-a îndreptat apoi spre bazar.

A sosit acolo la timp, ca să-l scape pe stăpînul său Kalum-Bek dintr-o mare incurcătură. În fața dughelei era o zarvă cumplită. Niște strengari topăiau pe lîngă negustor, batjocorindu-l, iar bătrînii rideau. Kalum-Bek stătea singur în fața prăvăliei, tremurînd de minie și foarte rușinat, cu un șal într-o mînă și cu un vâl în cealaltă. Priveliștea aceasta ciudată era însă urmarea unei întîmplări care se petrecuse în lipsa lui Said. Kalum ieșise în locul chipeșului său slujitor în fața dughelei, pentru a chema mușteriii, dar nimeni nu cumpăra nimic de la o pocitanie ca el. Prin bazar tocmai treceau doi bărbați. Voiau să tîrguiască ceva pentru nevestele lor și se plîmbau în sus și în jos, căutînd parcă pe cineva cu privirile.

Kalum-Bek i-a observat și, gîndindu-se la folosul lui, i-a imbiat :

— Pe-aici, domnilor, pe-aici ! Ce căutați ? Am vâluri frumoase, marfă aleasă !

— Moșule dragă, a răspuns unul dintre ei, or fi mărfurile tale cum or fi, dar nevestele noastre își au ciudățeniile lor. La noi în oraș s-a statornicit obiceiul ca vâlurile să fie cumpărate numai de la frumosul vinzător Said. Dar ne învîrtim de o jumătate de ceas pe-aici și nu dăm de el. Dacă ne spui unde-l găsim, cumpărăm altă dată de la tine.

— Alahit Alah ! a strigat Kalum-Bek, rînjind prietenos. Profetul v-a îndreptat bine pașii. Îi căutați pe frumosul vinzător, ca să cumpărați vâluri ? Ei bine, intrați fără grijă, aici e locul lui, în prăvălia aceasta.

Unul dintre cumpărători a ris de Kalum-Bek, de făptura-i pocită și de vorba lui, cum că el ar fi chipeșul vinzător.

Celălalt, însă, crezînd că negustorul voia să-și bată joc de el, nu a rămas dator cu nimic și i-a aruncat vorbe grele de ocară, ce l-au scos din sîrite pe bătrîn. Kalum-Bek chemă vecinii, ca să depună mărturie că dugheana sa era cunoscută drept «prăvălia cu vinzătorul cel chipeș», dar vecinii, care nu vedeau cu ochi buni cum se îmbulzeau mușterii la el în ultima vreme, n-au vrut să-i facă voia. Atunci cei doi bărbați au tăbărit pe bătrînul mincinos, cum îi spuneau ei. Kalum se apăra, mai mult țipînd și suduind decît lovînd cu pumnii, și atrase astfel o mulțime de lume în fața prăvăliei sale. Jumătate din oraș știa cît de cîrpănos și de josnic era și toți cei de față se bucurau de ghionții pe care-i primea; dar cînd unul din cei doi bărbați îl apucă pe bătrîn de barbă, s-a simțit și el apucat de braț și zvirlit, cu o smucitură, la pămînt, unde și-a pierdut turbanul, iar papucii i-au zburat cît colo.

Mulțimea, care s-ar fi bucurat dacă Kalum-Bek ar fi mincat o bătaie bună, a început să murmure, iar tovarășul celui doborît s-a întors spre cel care îndrăznise să-l zvîrle la pămînt pe prietenul său. Cînd a văzut însă în fața lui un tînăr înalt și voinic, cu ochi scinteietori, cu o înfățișare cutezătoare, nu a îndrăznit să-l lovească, mai ales că negustorul, salvat ca prin minune, a strigat arătînd spre tînăr:

— Ei, ce mai vreți? Iată-l, domnilor, iată-l pe Said, chipeșul meu vinzător!

Oamenii din jurul lor au rîs — știau prea bine că lui Kalum-Bek i se făcuse o nedreptate. Atunci străinul s-a ridicat rușinat de jos și s-a depărtat schiopătînd, împreună cu tovarășul său. Nu le mai ardea de nici un șal și de nici un vâl.

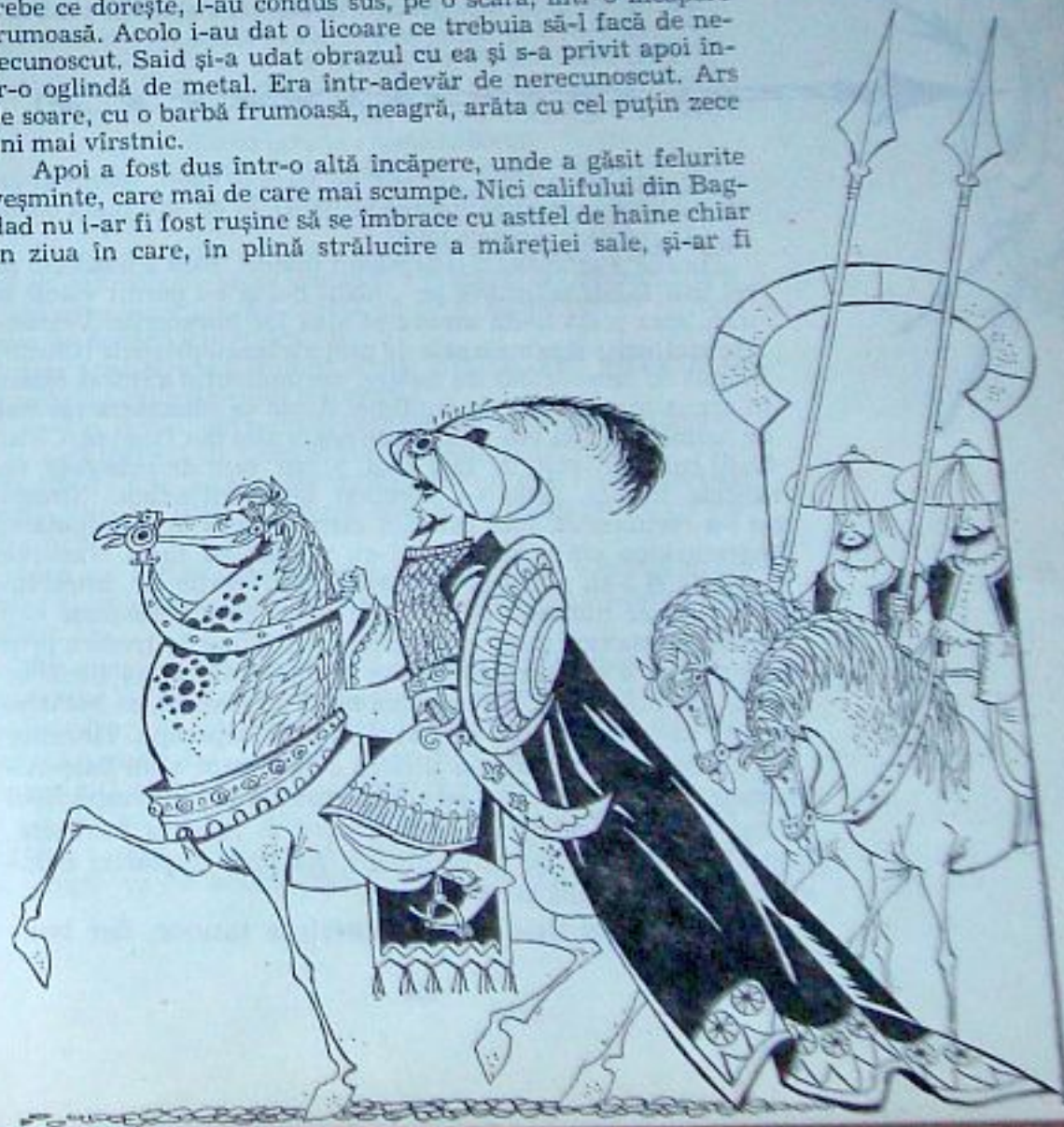
— O, tu, stea a tuturor vinzătorilor, podoabă a bazarului, a strigat Kalum, ducîndu-și slujitorul în prăvălie. Ai sosit cînd trebuia. Mi-ai sîrit în ajutor la timp! Străinul acela zăcea întins pe jos cît era de lung, de parcă în viața lui n-ar fi stat în picioare, iar eu, eu, drept să-ți spun, dac-ai fi venit cu două clipe mai tîrziu, n-aș mai fi avut nevoie de bărbier, să-mi pieptene și să-mi ungă barba. Cu ce te pot răsplăti?

Numai mila care încolțise în inima lui Said îi condusesese mina, dar simțămîntul acesta se potolise, și acum îi părea rău că-l scutise pe nemernicul acela de o bătaie zdravănă. «O duzină de peri mai puțin în barbă, își spunea Said, l-ar fi domolit, l-ar fi îmblînzit pe vreo zece zile.» Totuși căută să se folosească de buna dispoziție a negustorului și îl rugă să-i lase o

seară liberă pe săptămîină, ca să se plimbe sau să se îndeletnicească cu alte treburi. Kalum a încuviințat. Își dădea seama că slujitorul acesta fără voie era prea deștept ca să fugă, deoarece nu avea bani și haine ca lumea.

Scurt timp după aceea, Said și-a văzut visul împlinit. În prima miercuri, ziua cînd tinerii din floarea nobilimii se adunau într-o piață publică a orașului ca să se întrecă în lupte, el a cerut să fie liber seara. După ce a primit învoirea, s-a dus în ulița unde locuia zîna și a bătut la poarta care s-a deschis numai decît. Slujitorii păreau că-l așteaptă, căci, fără să-l întrebe ce dorește, l-au condus sus, pe o scară, într-o încăpere frumoasă. Acolo i-au dat o licoare ce trebuia să-l facă de nerecunoscut. Said și-a udat obrazul cu ea și s-a privit apoi într-o oglindă de metal. Era într-adevăr de nerecunoscut. Ars de soare, cu o barbă frumoasă, neagră, arăta cu cel puțin zece ani mai vîrstnic.

Apoi a fost dus într-o altă încăpere, unde a găsit felurite veșminte, care mai de care mai scumpe. Nici califului din Bagdad nu i-ar fi fost rușine să se îmbrace cu astfel de haine chiar în ziua în care, în plină strălucire a măreției sale, și-ar fi

primit oastea trecînd pe dinaintea-i. În afară de un turban făcut din cea mai subțire țesătură, cu un surguci din pene lungi de bitlan, prins cu o paftă de diamante, și de un burnuz din brocart purpuriu, cu flori de argint, Said a mai găsit un pieptar din zale de argint, atât de mlădii, încît urmau întru totul mișcările trupului, și atât de dese, încît nici sulita, nici sabia nu le puteau străpunge. Un hanger de Damasc virit într-o teacă bogat împodobită, cu un miner bătut în nestemate, pe care Said le socotea neprețuite, întregea această îmbrăcăminte de războinic. Said avea acum ce-i trebuia și era bine înarmat. Cînd l-a văzut că iese pe ușă, unul dintre slujitori i-a întins

o năframă de mătase, trimisă de stăpîna casei, pentru ca, atunci cînd avea să se șteargă pe obraz cu ea, să-i piară barba și culoarea negricioasă a pielii.

În curte așteptau trei armăsari mîndri. Said a încălecat pe cel mai falnic, slujitorii pe ceilalți doi și au pornit voioși în trap, spre piața unde urmau să aibă loc întrecerile. Veșmintele strălucite și armele sale de preț atrăgeau privirile tuturor. Primit cu un murmur de uimire, necunoscutul a intrat călare în arena înconjurată de mulțime. Acolo se adunaseră cei mai de seamă, cei mai viteji tineri de neam ales din Bagdad. Chiar frații califului erau de față și-și jucau caii de colo-colo, cu sulitele întinse. Said s-a apropiat de tinerii nobili. Nimeni nu l-a recunoscut. Fiul marelui vizir i-a ieșit în întâmpinare, împreună cu cîțiva prieteni, l-au salutat cu toată cinstirea cuvenită și l-au poftit să ia parte la întrecerile lor, întrebîndu-l cum se numește și de unde vine. Said a răspuns că-l cheamă Almansor și că vine de la Cairo, fiind în trecere prin Bagdad. Că a auzit atîtea despre vitejia și iscusința tinerilor nobili din oraș, încît, fără să stea mult pe gînduri, se hotărîse să vină să-i vadă și să-i cunoască mai îndeaproape. Tinerilor le-a plăcut purtarea aleasă și firea cutezătoare a lui Said-Almansor. Au poruncit să i se aducă o sulită și l-au rugat să-și aleagă una din cele două tabere care se luau la întrecere. Luptele se dădeau fie între pîlcuri, fie între luptători neînsoțiți din aceste două tabere.

Înfățișarea lui Said atrăsese privirile tuturor, dar iscu-

șinta și țițeleale sa neobișnuite au stîrnit și mai multă uimire. Calul său era mai iute decît pasărea, iar sabia îi vijia în mînă. Zvirlea sulita ca pe un fulg spre țintă, de ziceai că era o săgeată slobozită de un arc sigur. Îi birui pe cei mai iscusiți din pîlcul potrivnic, iar la sfîrșitul întrecerii a fost recunoscut ca învingător. Unul dintre frații califului și fiul marelui vizir, care luptaseră alături de el, l-au rugat să se lupte și cu ei. Pe Ali, fratele califului, l-a învins. Fiul marelui vizir însă i-a ținut piept cu atîta vitejie, încît, după o încăierare îndelungată, au hotărît să amîne sfîrșitul luptei pentru data viitoare.

A doua zi, de la un capăt la celălalt al Bagdadului se vorbea numai despre străinul cel chipeș, bogat și viteaz. Toți cei care-l văzuseră, chiar și cei învinși de el, erau încîntați de purtarea lui nobilă. Insuși Said auzea în prăvălia lui Kalumbek laudele oamenilor pentru străinul cel viteaz, și toți erau plini de părere de rău că nu știau unde locuiește.

Săptămîna următoare, în ziua întrecerilor, Said s-a dus iar la zîină, unde a găsit veșminte mai frumoase și arme mai de preț. De data aceasta, jumătate din locuitorii Bagdadului s-au adunat să vadă întrecerile. Chiar și califul privea dintr-un balcon, minunîndu-se de iscusința străinului Almansor. După terminarea jocurilor, i-a dăruit un colan de aur cu un galben mare, ca dovadă a prețuirii lui.

Dar această nouă izbîndă și mai strălucită nu putea să nu stîrnească pizma tinerilor din oraș.

— Un străin, vorbeau ei între ei, să vină aici, la Bagdad, și să ne lipsească de toată slava, de toată cinstirea și de toate izbînzile? Să se laude peste tot că între cei mai aleși tineri din Bagdad nu s-a găsit nici unul care să se poată cînt de cînt măsura cu el?

Așa au vorbit tinerii și s-au hotărît ca la jocurile următoare să se arunce, ca din întîmplare, cîte cinci-șase deodată asupra lui.

Semnele acestea de vrăjmășie n-au scăpat însă privirilor agere ale lui Said. Văzînd chipurile întunecate care șopteau pe la colțuri, arătînd spre el, a bănuit că, în afară de fratele califului și de fiul marelui vizir, nici unul dintre tineri nu avea simțăminte de prietenie pentru el. Pe de altă parte, chiar și cei doi nobili prieteni ai săi îl iscodeau cu tot felul de întrebări: unde locuiește, căci ar vrea să treacă pe la el, cu ce se ocupă, ce i-a plăcut mai mult în Bagdad și multe altele.

Și, ciudat, tinărul care părea să fie mai înverșunat decât toți împotriva lui Said-Almansor era tocmai omul pe care-l doborâse nu de mult la pământ în fața prăvăliei lui Kalum-Bek, cel care era cît pe-acî să-i rupă barba bietului neguțator. Tinărul acesta se uita la el cu luare-aminte și cu o pizmă din ce în ce mai mare. E drept că Said îl biruise de cîteva ori, dar nu asta putea să fie cauza vrăjmașiei lui. Said era îngrijorat, fiindcă se temea să nu-l dea de gol statura sau glasul lui și să se facă de risul lumii, dacă s-ar descoperi că e slujitorul din dugheana lui Kalum-Bek. Pe lingă aceasta, ar fi stîrnit batjocura și minia multor oameni care ar fi căutat să se răzbune pe el.

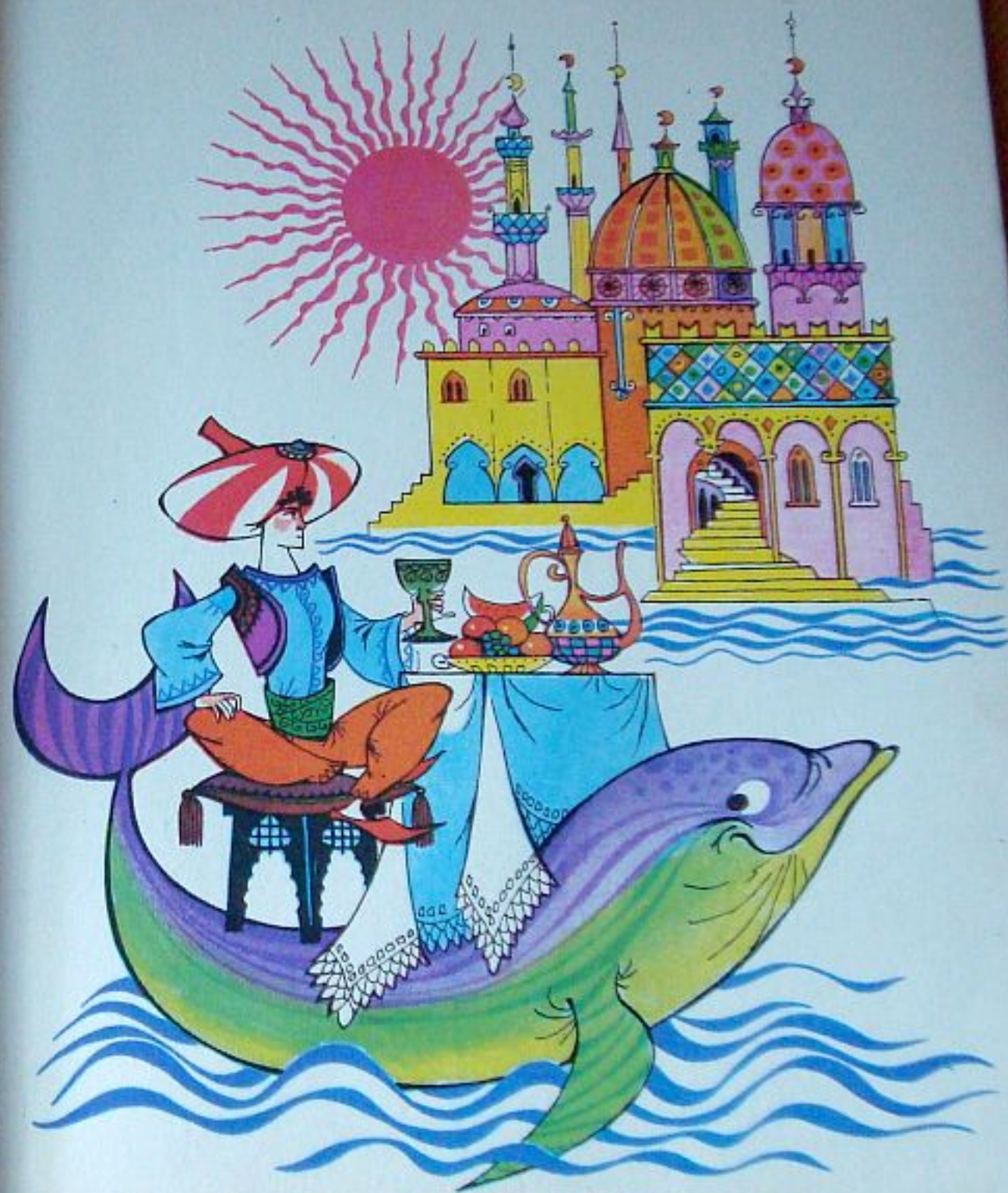
Lovitura pusă la cale de vrăjmașii lui a dat greș, pe de o parte, deoarece viteazul Said știa cum să se ferească, pe de altă parte, datorită ajutorului prietenesc dat de fratele califului și de fiul marelui vizir. Văzîndu-l pe Said încolțit de cel puțin șase oameni care voiau să-l dea jos de pe cal și să-l dezarmeze, aceștia au sărit grabnic în ajutorul lui, risipind ceata care se năpustise asupra-i și anunțîndu-i că, din pricina purtării lor urite, nu vor mai fi îngăduiți printre luptători.

Așa au trecut mai bine de patru luni, în care timp Said a uimit Bagdadul cu vitejia sa. Într-o seară, pe cînd venea spre casă de la cîmpul de luptă, i s-a părut că aude niște glasuri cunoscute. Înaintea lui mergeau agale patru bărbați, care păreau că se sfătuiesc. Cînd s-a apropiat pe nesimțite de ei, i-a auzit folosind graiul în care vorbiseră oamenii lui Selim în deșert și a bănuț că cei patru puneau la cale vreo tîlhărie. În prima clipă a voit să se îndepărteze de dinșii, dar, gîndindu-se că ar putea să împiedice o fărâdelege, s-a furișat mai aproape, ca să audă mai bine.

— Arnăutul a spus limpede : ulița din dreapta bazarului, zicea unul dintre ei. Pe acolo va trece negreșit în noaptea asta, împreună cu marele vizir.

— Bine, a răspuns altul. De marele vizir nu mi-e frică, e bătrîn și n-o să facă pe viteazul, dar despre calif se spune că minuieste sabia cu mare iscusință și mă tem de el. Fără îndoială că în preajmă veghează zece-doisprezece oameni.

— Nicidecum, a răspuns al treilea. Noaptea îl întilnești totdeauna singur sau însoțit numai de vizir sau de marele cămăraș. În noaptea asta trebuie să-l prindem cu orice chip, dar să nu-i facem nici un rău.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi, a adăugat cel dintîi, să-i aruncăm un laț de gît. N-o să-l ucidem, căci pentru leșul lui s-ar plăti puțin, ba s-ar putea chiar să nici nu putem să-l luăm.

— Atunci ne-am înțeles, ne întâlnim cu un ceas înainte de miezul nopții ! a zis un altul și s-au despărțit, unii într-o parte, alții într-alta.

Said s-a speriat cumplit de acele urzeli tainice țesute împotriva califului, și în prima clipă s-a gîndit să se ducă în goana mare la palat ca să-l înștiințeze pe stăpinul Bagdadului de primejdia ce-l amenința. Dar, după ce a străbătut în fugă cîteva ulițe, și-a amintit de vorbele zinei, care-i spusese că era prost văzut de calif, din care pricină, se gîndea el, acesta îl va lua în rîs sau va crede că era vorba de o încercare de a se pune bine cu stăpinul Bagdadului. S-a oprit, așadar, socotind că cel mai cumințe lucru ar fi să se bizuie numai pe sabia lui, ca să-l scape pe calif din mîinile tîlharilor.

De aceea nu s-a mai întors în casa lui Kalum-Bek, ci s-a așezat pe treptele unei geamii, unde a așteptat să se lase noaptea. Trecînd apoi de bazar, a ajuns în ulița pomenită de răufăcători și s-a ascuns după colțul unei case. După un ceas de așteptare a auzit pași domoli și a văzut doi bărbați coborînd încetîșor pe uliță. La început a crezut că erau califul și marele vizir, dar unul dintre ei a bătut din palme și au început să se furișeze în susul uliței dinspre bazar. Întîlnindu-se, au șoptit ceva între ei cîteva clipe, apoi s-au despărțit. Trei s-au ascuns în apropiere de Said, iar al patrulea pășea încolo și încoace pe uliță. Era întuneric beznă și o liniște desăvîrșită, așa că Said nu putea să se bizuie decît pe auzul lui ascuțit.

S-a scurs încă o jumătate de ceas. Deodată, de undeva, dinspre bazar, au răsunit pași. Tîlharii auziseră și ei, fiindcă s-au furișat spre bazar, trecînd pe lîngă Said. Pașii s-au apropiat. Said abia a întrezărit cîteva chipuri în întuneric, că tîlharul a și bătut din palme, și în clipa următoare ceilalți trei au ieșit din ascunzătoare. Pesemne că și cei atacați erau înarmați, căci Said a auzit zgomotul săbiilor care se încrucișau. Fără să piardă o clipă, a tras și el sabia de Damasc din teacă și, cu strigătul : «Jos cu vrăjmașii marelui Harun !», s-a repezit asupra tîlharilor. L-a doborât dintr-o lovitură pe unul dintre ei și s-a năpustit asupra altor doi, care tocmai începuseră să ia armele unui om prins în laț. Said a izbit orbește

în laț, ca să-l taie, dar a lovit atât de tare brațul unuia dintre tilhari, încât i l-a retezat și omul s-a prăbușit în genunchi, urând îngrozitor. Al patrulea tilhar s-a întors atunci spre Said, care mai lupta încă cu al treilea. Dar trecătorul prins în laț, de îndată ce a scăpat din strânsoare, și-a scos hangerul și l-a implantat dintr-o parte în pieptul celui care-l lovisese. Într-o clipă, cel din urmă dintre tilhari, singurul care scăpase teafăr, a zvirlit atunci sabia și a luat-o la fugă.

Cel mai înalt dintre cei doi bărbați s-a apropiat de Said, care știa cui îi salvase viața, și i-a spus :

— Toate mi se par ciudate. Nici atacul făcut împotriva vieții și libertății mele nu-l înțeleg, nici ajutorul primit, nici salvarea mea. Toate sînt greu de înțeles. Cum ai știut cine sînt și cum ai aflat ce puneau la cale oamenii aceștia ?

— Stăpîn al credincioșilor, a răspuns Said, căci nu mă îndoiesc că ești chiar tu acela, în seara aceasta tocmai treceam pe ulița El Malek. În urma mea mergeau cîțiva bărbați care vorbeau un grai străin, pe care l-am învățat și eu cîndva. I-am

auzit cum puneau la cale să te prindă pe înălțimea ta, iar pe preacinstitul vizir să-l omoare. Fiindcă era însă prea tîrziu ca să te mai pot înșila, am hotărît să mă duc la locul unde te pîneau tilharii, ca să-ți vin în ajutor.

— Îți mulțumesc, a zis Harun. Dar nu e cuminte să rămînem aici. Ia inelul acesta și vino mîine cu el la palat. Vom vorbi atunci mai mult despre tine și despre ajutorul pe care mi l-ai dat. Atunci voi vedea cum să te răsplătesc mai bine. Hai, vizire, nu e bine să rămînem aici ! Tilharii s-ar putea întoarce.

Astfel a grăit califul și, după ce a băgat inelul în degetul tinărului, l-a tras pe marele vizir după el. Dar acesta l-a rugat să mai întîrzie o clipă, s-a întors și i-a întins tinărului, care rămăsese uluit, o pungă grea.

— Tinere, a zis el, stăpînul meu, califul, poate să-ți încredințeze orice dregătorii vrea. Te poate face chiar urmașul meu. Eu nu am puterea lui, dar ceea ce pot face astăzi nu las pe mîine. Primește, așadar, această pungă, ceea ce nu înseamnă că odată cu darul ăsta mi-am arătat toată recunoștința mea. Oricînd vei avea vreo dorință, vino negreșit la mine.

Said a alergat acasă, beat de fericire, dar Kalum-Bek s-a purtat foarte aspru cu el. Întîrzierea îl miniașe și-l îngrijorase. Se temuse să nu fi pierdut frumoasa firmă a prăvăliei lui. De aceea l-a primit cu vorbe de ocară, a țipat la el ca scos din minți. Said a aruncat o privire în pungă și, văzînd-o plină cu bani de aur, s-a gîndit că sosise vremea să plece în țara lui, chiar fără binecuvîntarea califului, cu toate că recunoștința acestuia n-ar fi fost mai mică decît a vizirului. Luînd hotărîrea aceasta, nu i-a mai îngăduit lui Kalum-Bek să-l sudeie și i-a spus răspicat că nu mai rămîne nici măcar un ceas la el. La început, Kalum-Bek s-a speriat rău de tot, apoi a ris batjocoritor :

— Haimana ce ești ! Hoinar ! Coate-goale ! Unde să te duci ? Ce te faci fără ocrotirea mea ? Unde o să-ți găsești de mîncare și un culcuș peste noapte ?

— N-ai grijă, domnule Kalum-Bek, a răspuns Said, îndirjit. Rămii cu bine ! Plec pentru totdeauna.

Rostind aceste vorbe, tinărul a ieșit pe ușă, lăsîndu-l pe Kalum-Bek fără grai de uimire. În dimineața următoare, însă, neguțătorul, după ce se gîndise bine la cele întîmplate, și-a trimis hamalii pretutindeni, să-l descopere pe fugar. Aceștia

l-au căutat multă vreme în zadar. În cele din urmă, unul dintre ei, întorcându-se, a spus că-l văzuse pe Said ieșind dintr-o geamie și îndreptându-se spre un caravanserai și că era aproape de nerecunoscut, fiindcă purta veșminte frumoase, un hanger, o sabie și un turban scump.

Auzind acestea, Kalum-Bek a început să se văicărească :

— M-a furat și s-a îmbrăcat cu ce m-a prădat ! Vai mie, cât sînt de năpăstuit !

Apoi a dat o fugă la cadiu și, fiindcă se știa că e rudă cu Messour, marele cămăraș al califului, cadiul i-a dat de îndată cîteva cavași care să-l prindă pe Said.

Acesta ședea în fața hanului, vorbind liniștit cu un neguțator înțilnit acolo despre călătoria spre Bassora, orașul său de baștină. Deodată s-au năpustit asupra lui cîteva oameni și, cu toate că s-a împotrivit din răsuputeri, au izbutit să-i lege mîinile la spate. Cînd i-a întrebat de ce săvîrșeau o astfel de samavolnicie, aceștia i-au răspuns că o făceau în numele legii, trimiși fiind de stăpînire, care fusese înștiințată de Kalum-Bek. Neguțatorul, stîrpitura aceea urîcioasă, s-a apropiat atunci și el de Said, făcînd glume răutăcioase pe socoteala lui, apoi i-a băgat mina în buzunar și, spre uimirea tuturor, a scos cu strigăte de triumf o pungă mare, plină cu aur.

— Priviți, oameni buni ! Tot ce vedeți mi-a fost furat pe nesimțite de ticălosul acesta !

Cei de față au strigat, privindu-l cu dispreț pe prins :

— Vai, vai ! Cum se poate ca un tinăr atît de frumos să fie atît de mirșav ? ! La judecată cu el ! Să fie judecat ! Să fie pedepsit cu lovituri de nuiiele !

Said a fost tîrit la cadiu, urmat de o mulțime de oameni de tot felul, care strigau :

— Iată-l pe frumosul tejghetar din bazar ! Și-a jefuit stăpînul și a fugit cu două sute de galbeni !

Cadiul l-a primit încruntat. Said a început să vorbească, dar acesta i-a poruncit să tacă, ascultîndu-l numai pe neguțatorul cel bătrîn. Arătîndu-i punga, el l-a întrebat dacă i se furase aurul acela, iar Kalum-Bek a jurat că aurul fusese într-adevăr furat de la el. Totuși, jurămîntul lui mincinos l-a făcut să cîștige numai aurul, nu și pe frumosul tejghetar, care prețuia pentru el o mie de galbeni, deoarece cadiul a spus :

— După o lege pe care atotputernicul meu stăpîn, califul, a înăspriț-o chiar acum cîteva zile, orice furt săvîrșit în bazar,

care trece de o sută de galbeni, se pedepsește cu surghiunul pe viață pe o insulă pustie. Hoțul acesta a sosit tocmai la timp. Este al douăzecelea tilhar de acest fel. Mîine, cei douăzeci vor fi imbarcați pe o corabie care va porni în larg.

Pe Said l-a apucat atunci o deznădejde fără margini. L-a rugat pe cadiu cu lacrimi în ochi să-l lase să-i spună măcar un cuvînt califului, dar nu i s-a dat deloc ascultare. Lui Kalum-Bek îi părea rău de ceea ce făcuse și a încercat să pună o vorbă bună pe lingă cadiu, dar acesta i-a spus :

— Ia-ți aurul și fii pe pace ! Du-te acasă și vezi-ți de treabă. Altmînteri, pentru fiecare cuvînt potrivit vei da cîte zece galbeni.

Kalum a tăcut atunci înspăimîntat, iar cadiul a făcut semn ca nefericitul Said să fie scos afară.

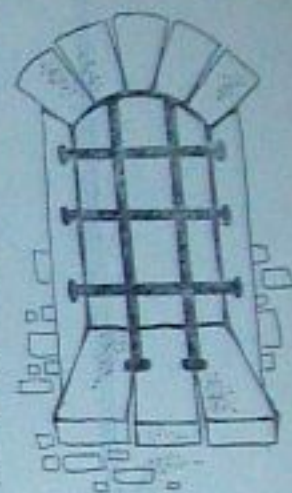
L-au întemnițat într-o închisoare întunecoasă și umedă. Acolo zăceau pe un maldăr de paie alți nouăsprezece nenorociți. Aceștia l-au primit pe noul lor tovarăș de suferință rînjind și suduindu-i pe cadiu și pe calif. Dar oricît de grea părea să-i fie soarta și oricît de înfricoșător era gîndul surghiunului pe o insulă pustie, Said nu-și pierdea nădejdea. Se mîngîia cu nădejdea că, de bine, de rău, a doua zi va fi scos din temnița aceea îngrozitoare. Se înșela însă amarnic crezînd că pe vas soarta lui se va schimba. Cei douăzeci de condamnați au fost aruncați în fundul corabiei, într-o încăpere mai scundă decît un stat de om. Acolo, cei nouăsprezece hoți au început să se ghîntească și să se certe pentru un loc mai bun.

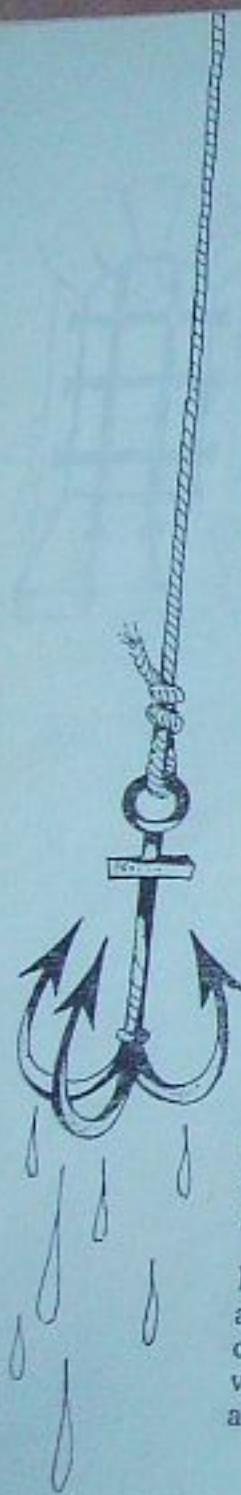
S-a ridicat ancora și, în timp ce corabia pornea în larg, Said privea cu durere și cu ochii plini de lacrimi cum se îndepărta de țara lui. Surghiuniților li se dădea numai o dată pe zi cîte un colț de piine, cîteva poame și o înghițitură de apă dulce. Și fiindcă în închisoarea lor din fundul corabiei era întuneric beznă, mîncarea se împărțea la lumina unei lumînări. Unul cîte unul, osîndiții își dădeau sufletul din cauza duhoarei și a lipsei de aer din acea temniță plutitoare. Said scăpă cu viață numai datorită tinereții și sănătății lui.

Paisprezece zile au călătorit așa, cînd deodată valurile mării au început să vuiască cumplit. Pe punte s-a stîrnit o zarvă neobișnuită și se auzeau pași de oameni care alergau.

Said a înțeles că se apropie furtuna. Și gîndul că poate i se apropie sfîrșitul îl umplea de fericire.

Corabia se zguduia năprasnic și valurile o aruncau în-

coace și încolo. În cele din urmă, ea s-a izbit de o stîncă, a trosnit îngrozitor și a rămas nemișcată. Strigătele și urletele celor de pe punte se amestecau cu vuietul furtunii. La un moment dat, s-a lăsat o liniște adîncă, dar în aceeași clipă unul dintre osîndiți a băgat de seamă că apa începuse să năvălească în temnița lor. Toți au prins să bată în chepeng, dar n-au primit nici un răspuns. Fiindcă apa creștea vîzînd cu ochii, au împins ușa cu toată puterea deznădejdi și, pînă la urmă, au dat-o în lături.

Cînd au urcat sus n-au mai găsit pe nimeni. Oamenii de pe punte coboriseră în caiace și se îndepărtaseră. Cei mai mulți dintre osîndiți au fost cuprinși de desperare — furtuna se întărea mereu. Vasul a început apoi să se scufunde, trosnind din toate încheieturile. Au mai apucat, în cele cîteva ceasuri cît au mai stat pe punte, să se ospăteze pentru ultima dată din merindele găsite pe corabie. Apoi, cînd vijelia a răbufnit deodată cu furie, corabia a fost smulșă de pe stîncă pe care se împotmolise și s-a sfărîmat.

Said s-a agăţat de catarg, căznindu-se cu desperare să se țină deasupra apei. Valurile îl aruncau înapoi şi încolo, dar Said vislea cu picioarele şi nu se dădea la fund. A înotat el aş cam o jumătate de oră între viaţă şi moarte, când, deodată, i-au ieşit pe neaşteptate din buzunar lăntişorul şi fluierul şi, ținându-se cu o mină de catarg, l-a dus la gură. Şi, ce să vezi ! A suflat în el şi pe neaşteptate s-a auzit un sunet cristalin şi subţirel. În aceeaşi clipă, ca prin minune, valurile s-au liniştit, de parcă cineva turnase ulei peste ele. Nu a apucat bine să-şi vină în fire şi să se uite în jurul său să vadă de nu se arăta cumva pământ în zare, că a simţit catargul de sub el întinzându-se şi mişcându-se în chip ciudat. A descoperit cu groază că nu mai călărea pe catarg, ci pe un delfin uriaş. Peste câteva clipe însă s-a liniştit, fiindcă delfinul înota, ce-i drept repede, dar lin. Fiind convins că minunata lui izbăvire se datora fluieraşului de argint şi milostivei zine, Said a strigat cuvinte de slavă şi de mulţumire.

Calul său năzdrăvan îl purta iute ca vintul peste valuri. Înainte de a însera, s-a zărit pământ, iar delfinul a intrat în apele unui riu mare. Acum înaintau mai greu împotriva cursului apei. Said și-a amintit de vrăjile din basmele străvechi și, ca să nu piară de foame și de sete, a scos fluierașul, a fluierat tare, cu foc, și și-a dorit o masă îmbelșugată. Del-

finul s-a oprit pe dată și din valuri a ieșit o masă, uscată de parc-ar fi stat opt zile la soare și încărcată cu cele mai alese bucate. Tinărul s-a ospătat cu poftă — cît fusese închis, flăbucate. Tinărul s-a ospătat cu poftă — cît fusese închis, flăbucate. Tinărul s-a ospătat cu poftă — cît fusese închis, flăbucate. minzise cumplit — și după ce s-a săturat bine, a mulțumit pentru cină. Masa s-a scufundat și Said, îndemnându-și del-finul, a pornit mai departe.

La asfințitul soarelui a zărit în depărtare un oraș mare cu minarete, care semănau cu cele din Bagdad. Gindul la Bagdad nu l-a bucurat, dar era convins că zina cea bună nu-l va lăsa să cadă iar în ghearele mișelului Kalum-Bek. Pe țarm, cam la o milă depărtare de oraș, a zărit aproape de riu o clădire impunătoare, către care, spre marea lui mirare, îl ducea delfinul.

Pe terasa acestui palat se aflau mai mulți bărbați îmbrăcați în veșminte de preț, iar pe mal se adunaseră o mulțime de slujitori care se uitau la Said și băteau uimiți din palme. Delfinul s-a oprit în fața unei scări de marmură ce ducea de la apă spre palat și, în clipa în care Said a pus piciorul pe scară, năzdrăvanul s-a făcut nevăzut. Cțiva slujitori au coborât treptele în grabă și l-au rugat, în numele stăpînului lor, să vină sus. I s-au adus veșminte uscate și tînărul oaspete s-a schimbat repede și s-a îndreptat spre terasă, însoțit de slujitori. Acolo se aflau trei bărbați. Cel mai înalt și mai chipeș dintre ei i-a ieșit în întîmpinare prietenos și binevoitor.

— Cine ești tu, strălucite străin ? Cum de ești în stare să îmblinzești viețuitoarele mării și să le cirmiești la dreapta sau la stînga, precum cel mai iscusit călăreț, calul său de luptă ? Ești vrăjitor, sau om ca toți oamenii ?

— Stăpîne, a răspuns Said, în ultimele săptămîni am trecut prin clipe foarte grele. Dacă vă face plăcere, pot să vă povestesc totul.

Și a istorisit celor trei bărbați ce i se întâmplase din clipa în care părăsise casa părintească pînă la minunata lui izbăvire. Ei îl întrerupeau adesea cu gesturi de mirare și de uimire. După ce a terminat, stăpînul casei, care-l primise atît de prietenos, a grăit :

— Said, te cred. Dar ai spus că la o întrecere ai câștigat un colan, iar califul ți-a dăruit un inel. Poți să ne arăți lucrurile acestea de preț?

— Am ascuns amindouă darurile chiar aici, lângă inima mea, a răspuns tinărul. Numai cu prețul vieții mele m-aș fi

despărțit de ele, fiindcă sînt încredințat că cea mai vrednică de cinste, cea mai măreață faptă este că l-am scăpat pe marele calif din mîinile ucigașilor săi.

Zicînd acestea, Said a scos lanțul și inelul și le-a arătat celor de față.

— Pe barba Profetului ! Iată inelul meu ! a strigat bărbatul cel înalt și frumos. Preamăritul meu vizir, să-l stringem în brațe, căci acesta este izbăvitorul nostru.

Amîndoi l-au îmbrățișat, și lui Said i se părea că visează. S-a aruncat la picioarele lor, zicînd :

— Iartă-mă, stăpîne al credincioșilor, că am vorbit astfel în fața ta, fiindcă tu ești fără îndoială Harun al Rașid, marele calif din Bagdad.

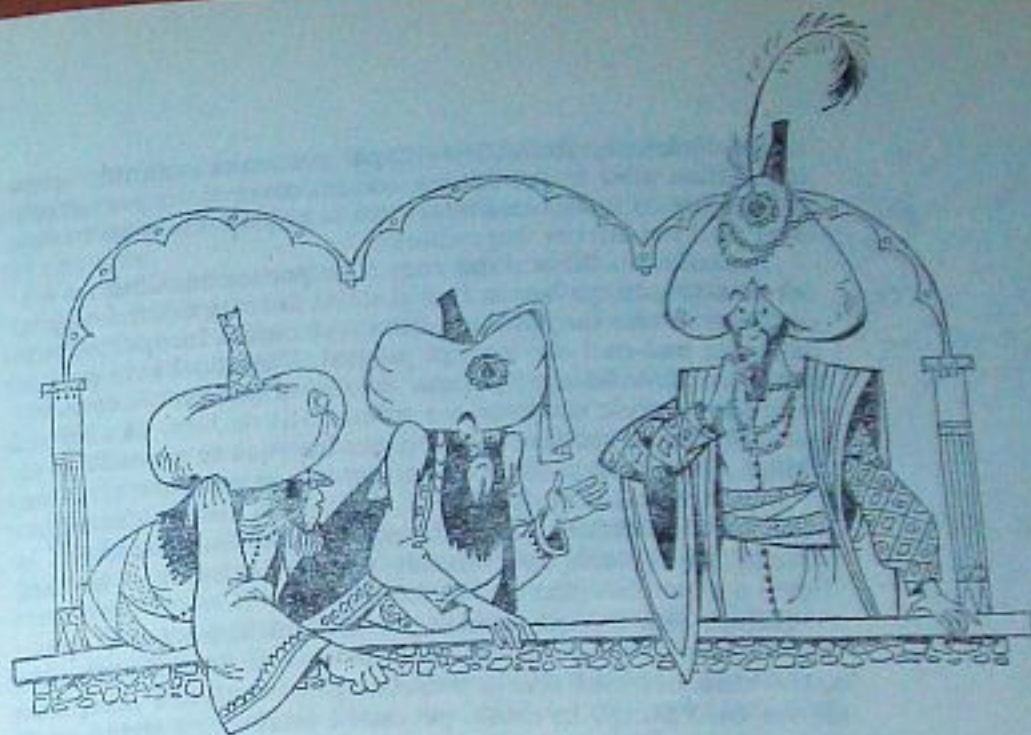
— Așa e, și sînt prietenul tău, a răspuns Harun, iar începînd din ceasul acesta, ai scăpat de trista ta soartă. Vino cu mine la Bagdad. Vei rămîne lingă mine și te vei număra printre dregătorii mei cei mai de încredere, căci în noaptea aceea cu adevărat ți-ai dovedit grija pentru viața lui Harun. N-ai vrea să-i pun la astfel de încercări nici chiar pe cei mai credincioși slujitori ai mei !

Said i-a mulțumit califului și i-a făgăduit că va rămîne pentru totdeauna la el ; i-a spus însă că dorea să se ducă mai înainte la tatăl său, care fără îndoială că era foarte îngrijorat din pricina lui. Califul i-a dat învoirea sa, după care au sărit cu toții în sa și, înainte de asfințitul soarelui, au ajuns la Bagdad. Califul a poruncit să i se dea lui Said, în palatul său, mai multe încăperi bogat împodobite, făgăduindu-i să-i ridice curînd un palat care să fie numai al lui.

Cînd au aflat de sosirea lui Said, vechii lui frați de arme — fratele califului și fiul marelui vizir — s-au grăbit să vină să-l vadă. Și l-au îmbrățișat pe cel care scăpase viața atît de scumpă a celor doi bărbați, rugîndu-l să le fie prieten. Cînd însă i-au auzit vorbele, au rămas muți de uimire.

— Sînt de mult prietenul vostru, le-a spus Said, scoțînd colanul primit drept răsplată și amintindu-le de luptele pe care le cîștigase. Pe atunci aveam pielea negricioasă și o barbă lungă.

Le-a povestit apoi cum și din ce pricină își schimbase înfățișarea. Ca să arate că spune adevărul, a poruncit să i se aducă niște săbii boante și i-a chemat la luptă. Așa s-a dovedit că el era viteazul Almansor. Atunci toți cei de față l-au

îmbrățișat din nou cu strigăte de bucurie, simțindu-se mîndri că aveau un astfel de prieten.

A doua zi, în timp ce Said stătea împreună cu marele vizir lingă Harun, a intrat Messour și a spus :

— Stăpîne al credincioșilor, dacă e cu putință, rogu-te, fă-mi un hatîr.

— Vreau mai întîi să știu care ți-i vrerea, a întrebă Harun.

— Afară așteaptă vărul meu Kalum-Bek, neguțător vestit din bazar, a spus Messour. A dat de bucluc cu un om din Bassora, al cărui fiu, slujitor la Kalum-Bek, l-a prădat și a fugit nu se știe unde. Tatăl îi cere acum lui Kalum-Bek pe fiul său, dar acesta, de bună seamă, n-are de unde să i-l dea. De aceea dorește și te roagă să faci dreptate între el și omul din Bassora, fiindcă numai mintea ta luminată și înțeleaptă poate să dezlege încurcătura asta.

— Îi voi judeca, a răspuns califul. Peste o jumătate de ceas vărul tău și potrivnicul lui să intre în sala de judecată.

Messour a mulțumit și a plecat, iar Harun a zis :

— Deci este vorba de tatăl tău, Said. Fiindcă, din fericire, am aflat cum s-au petrecut lucrurile, vreau să judec ca înțe-

leptul Solomon. Ascunde-te după perdeaua scaunului meu împărătesc pînă te voi chema, iar tu, mare vizir, poruncește să fie adus de îndată cadiul cel rău și pripit ! Voi avea nevoie de el cînd voi întreba împăcînții.

Amîndoi au făcut după cum li se poruncise. Cînd l-a văzut pe tatăl său, galben la față și slăbit la trup, intrînd cu pași șovăitori în sala de judecată, inima lui Said a început să bată năvalnic, mai-mai să-i spargă pieptul. Văzîndu-l însă pe Kalum-Bek, zîmbînd șiret și sigur de sine și șoptindu-i ceva vărului său, marele cămăraș, s-a miniat atît de tare, că abia s-a putut stăpîni să nu iasă de după perdea și să se repeadă la el, fiindcă numai din pricina celui om ciinos pătîmise el atîtea.

În sală se aflau mulți oameni doritori să audă judecata înțeleaptă a califului. Stăpînitorul Bagdadului s-a așezat în scaunul împărătesc, apoi marele vizir a poruncit să se facă liniște și a întrebat cine este pîrîtorul.

Kalum-Bek a pășit înainte plin de îndrăzneală și a spus :
— Acum cîteva zile stăteam în fața prăvăliei mele din bazar, cînd bătrînul acesta a trecut printre tarabe însoțit de un om cu o pungă în mînă, pe care-l tocmise să strige cît îl ținea gura : «Dau o pungă de aur celui care știe ceva despre Said din Bassora». Pentru că Said fusese în slujba mea, am răspuns : «Vino încoa', prietene ! Eu am cîștigat punga !». Omul acesta, care este acum vrăjmașul meu, s-a îndreptat prietenos spre mine, întrebîndu-mă ce știu. Eu am răspuns : «Ești Benezar, tată lui ?»

El mi-a răspuns bucuros că da, și atunci am început să-i povestesc cum l-am găsit pe tînăr în pustiu, cum l-am scăpat de la moarte, cum l-am îngrijit și l-am adus la Bagdad. În culmea fericirii, bătrînul mi-a dăruit punga. Am povestit apoi mai departe. I-am spus că fiul lui a fost în slujba mea, că a făcut tot felul de rele, că m-a furat și a fugit. Smintitul de taică-său însă n-a vrut să mă creadă în ruptul capului. Așa mă tot hărțuiește de cîteva zile și-mi cere să-i dau înapoi punga și băiatul. Eu nu pot să-i dau nici una, nici alta. Bani mi se cuvin pentru veștile pe care le-a aflat de la mine, iar pe neobrăzatul lui de fiu n-am de unde să i-l dau.

A vorbit apoi Benezar. L-a zugrăvit pe fiul lui, arătînd cît de nobil și de cinstit era și că pentru nimic în lume n-ar fi fost în stare să fure. A cerut apoi califului să cerceteze cu de-amănuntul toate cele întîmplate.

— Nădăjduiesc, a zis Harun, că ți-ai făcut datoria și ai adus la cunoștință furtul, Kalum-Bek ?

— Fără îndoială ! a strigat acesta zîmbînd. L-am înștiințat pe cadiu.

— Să fie chemat cadiul ! a poruncit califul.

Spre uimirea tuturor, acesta s-a ivit, ca prin minune, de îndată. Califul l-a întrebat dacă-și amintea de ceea ce se întîmplase. Cadiul își amintea.

— L-ai întrebat pe tînăr ? A mărturisit furtul ? l-a iscodit Harun.

— Nu, s-a încăpățînat și n-a vrut să mărturisească. Numai înălțîmii voastre zicea el că vrea să-i spună totul, a răspuns cadiul.

— Nu mi-aduc aminte să-l fi văzut, s-a mirat califul.

— Păi cum ! Să aduc aici în fiecare zi pe orice potlogar care vrea să stea de vorbă cu luminăția voastră ?

— Știi prea bine că urechea mea se pleacă la orice glas, a răspuns Harun. Dar pesemne că dovezile au fost atît de limpezi, încît n-a fost nevoie să-l aduci pe tînărul acela în fața mea. Ai avut, pesemne, martori că banii furați erau într-adevăr ai tăi, Kalum ?

— Martori ? a întrebat acesta, îngălbenindu-se. Nu, n-am avut martori. Știi doar, stăpîn al credincioșilor, că un galben seamănă cu celălalt ca două picături de aur. De unde să aduc mărturie că taman acești două sute de galbeni îmi lipseau mie ?

— Dar de unde ai știut că tocmai aurul acela era al tău ? l-a întrebat califul.

— După punga în care se afla, a răspuns Kalum.

— Ai punga aici ? a întrebat califul mai departe.

— Iat-o, a răspuns neguțătorul, scoțînd punga și întinzîndu-i-o marelui vizir, ca să i-o înmineze califului.

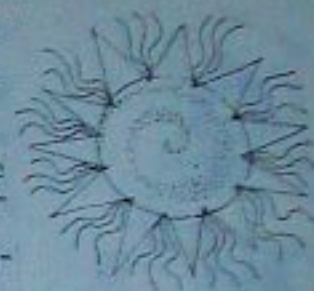
Dar vizirul a strigat, prefăcîndu-se mirat :

— Pe barba Profetului ! Zici că punga asta e a ta, ciine ? Punga asta e a mea ! I-am dăruit-o cu două sute de galbeni unui tînăr cumsecade care m-a scăpat dintr-o mare primejdie.

— Juri că așa este ? l-a întrebat califul.

— Sint atît de incredințat de aceasta, pe cît sint de sigur că vreau să ajung cîndva în rai, a răspuns vizirul. Chiar flica mea a lucrat-o.

— Așa ? a strigat Harun. Atunci, cadiule, te-ai lăsat amăgit. Ce te-a făcut să crezi că punga este a acestui neguțător ?

— A jurat, a răspuns speriat cadiul.

— Așadar, ai jurat strimb ? ! a strigat califul către neguțător, care tremura, alb ca varul.

— Alah ! Alah ! a strigat Kalum. Nu vreau să spun nimic împotriva marelui vizir, e om de încredere, dar, vai ! punga este totuși a mea. Ticălosul de Said mi-a furat-o. Aș da o mie de tomani dacă ar fi și el aici !

— Ce-ai făcut cu Said ? l-a întrebat califul. Unde aș putea trimite după el ca să-l aduc să mărturisească în fața mea ?

— L-am trimis pe o insulă pustie, a răspuns cadiul.

— O, Said, fiul meu ! a strigat sârmanul părinte printre lacrimi.

— Până la urmă, deci, Said a mărturisit nelegiuirea pe care o săvârșise ? a întrebat Harun.

Cadiul a îngâlbénit. S-a uitat speriat în jurul său și a răspuns :

— Dacă-mi amintesc bine, da.

— Nu ești sigur ? a strigat califul cu un glas cumplit. Atunci hai să-l întrebăm chiar pe el. Ieși, Said, afară, iar tu, Kalum-Bek, scoate mîia de tomani, fiindcă Said e aici.

Kalum și cadiul au crezut că văd un strigoi, apoi, dezmetindu-se, s-au aruncat la picioarele califului, strigînd :

— Iertare ! Iertare !

Abia ținîndu-se pe picioare de bucurie, Benezar l-a cuprins în brațe pe fiul său. Dar, neîndurător, califul a întrebat :

— Ei, cadiule, iată-l pe Said. Mărturisit-a oare ?

— Nu, nu ! a strigat acesta. Am ascultat numai mărturia lui Kalum-Bek, fiindcă era om cu vază.

— De aceea te-am făcut cadiu, ca să-l ascuți numai pe oamenii cu vază ? a strigat Harun al Rașid, cu o îndreptățită minie. Acum vei fi trimis tu pe timp de zece ani în surghiun pe o insulă pustie din mijlocul mării. Acolo vei chibzui la ce-i drept și nedrept. Iar tu, netrebnicule, care scapi oamenii de la moarte, nu ca să le dăruiești viața, ci ca să ți-i faci robi, vei plăti, așa cum ai spus, o mie de tomani pe care i-ai făgăduit dacă Said va veni să depună mărturie.

Kalum s-a bucurat că scăpase numai cu atît și tocmai voia să-i mulțumească bunului calif. Dar acesta a urmat :

— Iar pentru jurămîntul mincinos cu privire la cei două sute de galbeni, vei primi două sute de lovituri la tălpi. Mai departe, Said poate să aleagă dacă vrea să-ți ia toată prăvălia

și pe tine hamal, sau dacă se mulțumește cu cîte zece galbeni pentru fiecare zi slujită.

— Dă-i drumul mișelului, presaluminate calif ! a strigat tinărul. Nu-mi trebuie nimic de la el.

— Nu, a răspuns Harun. Vreau să ți se plătească totul. Aleg eu în locul tău cei zece galbeni pe zi, iar tu să faci socoteala cîte zile te-a ținut Kalum în ghearele lui. Și acum, afară cu ticăloșii ăștia !

Califul l-a poftit apoi pe Benezar și pe Said în altă sală. Acolo i-a povestit lui Benezar cu cîtă vitejie li scăpase Said viața. Vorbele califului erau întrerupte din cînd în cînd de răcneteale lui Kalum-Bek, care primea la tălpi, cu virf și îndesat, plata pentru cei două sute de galbeni.

Califul l-a poftit pe Benezar să locuiască la el, la Bagdad, împreună cu Said. Înainte de a se statornici la Bagdad, Be-

nezar a plecat acasă să-și aducă toate avuțiile. Said s-a mutat apoi în palatul pe care califul l-a clădit, drept recunoștință, pentru el, și a trăit de atunci ca un bei. Fratele califului și fiul marelui vizir îi țineau de urit, iar locuitorii Bagdadului aveau o vorbă: «Aș vrea să fiu atât de bun și de fericit ca Said, fiul lui Benezar».

— Stînd la taifas cu voi, nu se lipește deloc somnul de mine. Aș putea să stau treaz și două, și trei, și nu știu cîte nopți, zise făurarul după ce vinătorul a isprăvit de povestit. Asta mi s-a mai întîmplat nu o dată. Așa, pe vremuri, am fost calfă la un clopotar. Meșterul, un om cu dare de mină, nu era deloc zgîrcit. Într-o zi, însă, pe cînd aveam de lucru pînă peste cap, meșterul s-a purtat, spre mirarea noastră, cu totul împotriva felului său de a fi, ca un cîrpanos. Se turna un clopot pentru biserica nouă, și noi, ucenicii și calfele, trebuia să stăm toată noaptea lingă cuptor ca să păzim focul. Ne așteptam ca meșterul să scoată cepul la un poloboc și să-i dea drumul în valuri celui mai bun vin al său, dar nici vorbă de așa ceva. Ne îngăduia numai ca la fiecare ceas să trecem, din om în om, o carafă cu vin. Apoi a început să povestească fel de fel de întîmplări din viața lui, amintiri de pe vremea cînd fusese și el calfă și drumețea de colo-colo. După aceea, i-a venit rîndul calfei celei mai vîrstnice de a povesti, apoi celorlalți pe rînd. Se înțelege că somnul nu s-a mai prins de nimeni, fiindcă toți ascultam cu mare luare-aminte. Nici n-am știut cînd s-a făcut ziuă. Abia atunci ne-am dat seama de șiretenia meșterului, care ne ținuse treji cu povești. În schimb, cînd clopotul a fost gata, n-a cruțat vinul și ne-a despăgubit cu prisosință pentru ceea ce, cu bună știință, nu ne dăduse în noaptea care se scursese.

— Deștept om ! spuse studentul. Cel mai bun leac împotriva somnului este vorba. De aceea, în noaptea asta n-aș vrea să mă prindă ceasul unsprezece singur, căci nu știu dacă aș putea să birui somnul.

— Se vede că la asta se gîndesc și țărani, zise vinătorul. În serile lungi de iarnă, femeile și fetele se adună și torc la lumina opaițului. Nu lucrează fiecare la casa ei, fiindcă în singurătate te toropește somnul, pe cînd la clacă, cu mulți laolaltă, vorbești, povestești și nici nu știi cînd trece timpul.

— Așa e, încuviință și căraușul. Auzi adesea povești care

fac să ți se ridice părul măciucă, despre duhuri de foc care rătăcesc pe cîmpii, spiriduși care fac larmă noaptea prin odăi și despre stafii care bagă în sperieți oamenii și dobitoacele.

— Nu-i prea plăcut să ascuți așa ceva, zise studentul. Drept să spun, nu pot să sufăr poveștile cu stafii.

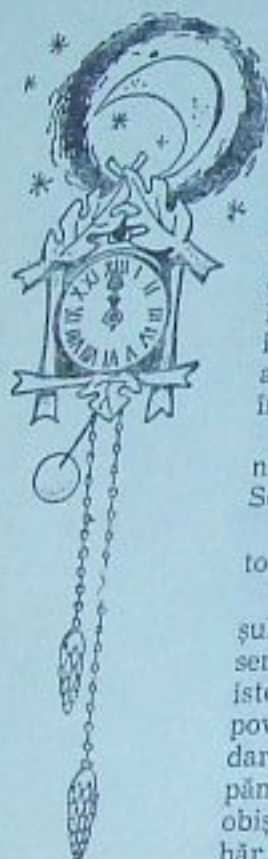
— În privința asta eu sînt de altă părere, exclamă făurarul de scule. Cînd aud o poveste de groază, mă simt cît se poate de bine. E ca și cum te-ai cuibări într-un culcuș cald pe vreme de ploaie. Auzi cum cad picăturile pe acoperiș : pic ! pic ! pic ! și te simți minunat în adăpostul tău ferit de ploaie. Tot așa și cu poveștile despre stafii : cînd stai și le ascuți seara, cu lumina aprinsă, între oameni, te simți parcă în largul tău, în siguranță.

— Și pe urmă ? întrebă studentul. Dacă vreunul dintre ascultători crede în bazaconiile astea, în stafii și alte plămăziri, n-o să-l cuprindă teama cînd o să rămînă singur în întuneric ? N-o să se gîndească tot timpul la întîmplările groznice pe care le-a auzit ? Poveștile astea cu stafii îmi amintesc de niște întîmplări neplăcute din copilăria mea. Am fost un băiat vesel și isteț, poate chiar mai zburdalnic decît i-ar fi plăcut dădacei mele. Și, ca să mă potolească, s-a gîndit să bage groaza în mine. S-a apucat să-mi povestească fel de fel de basme înfricoșătoare, cu vrăjitoare și duhuri rele, care, după spusele ei, rătăceau de colo pînă colo prin casă. Cînd umbla o pisică în pod, șoptea înspăimîntată : «Auzi, băiatul mamei ? Iarăși urcă și coboară mortu' ! Își poartă capul sub braț, iar ochii îi lucesc ca două felinare. În loc de degete are gheare și dacă te prinde în întuneric, te sugrumă».

Cei de față au început să ridă, dar studentul a continuat :

— Fiind prea mic, nu înțelegeam că toate astea nu erau decît scorneli. E drept că nu mă temeam nici de cel mai strășnic dulău de vînătoare, eram mai tare decît toți tovarășii mei de joacă, dar în întuneric mi se făcea inima cît un purece, închideam ochii și mă așteptam ca mortul să se apropie dintr-o clipă într-alta. Ajunsesem pînă acolo, încît nu voiam să ies singur în întuneric nici în ruptul capului. Cînd tatăl meu a văzut cît eram de fricos, mi-a tras o bătaie soră cu moartea ! Totuși nu m-am putut dezbara multă vreme de teama asta copilărească, pe care o căpătasem din vina dădacei mele neroade.

— Da, e o mare greșală, zise vinătorul, să umpli capul

unui copil cu prostii d-astea. Am cunoscut oameni vrednici, curajoși, care nu se temeau nici de trei vrăjmași, dar dacă trebuiau să umble noaptea după vinat sau să-i pîndească pe braconieri, își pierdeau tot curajul. Li se năzărea că în fiecare copac se ascunde o stafie îngrozitoare, în fiecare tufiș, o vrăjitoare, iar licuricii li se păreau ochii unei jivine care-i pîndea în întuneric.

— Astfel de povești sînt dăunătoare și prostesti nu numai pentru copii, răspunse studentul, ci și pentru oamenii în toată firea. Un om cu scaun la cap nu ia în seamă lucruri pe care numai proștii le cred. Numai prin capul acestora umblă astfel de năluciri. Basmele acestea însă le fac rău mai ales țăranilor. Ei cred neclintit, statornic, în neroziile astea și credința lor se întărește și mai mult la elacă și la circiumă, unde oamenii își apropie capetele și istorisesc cu glas fioros poveștile cele mai înfricoșătoare.

— Așa e, domnule! zise cărăușul. Aveți dreptate. Cîte nenorociri nu s-au întîmplat din cauza unor astfel de povești! Sora mea și-a pierdut viața din pricina lor.

— Cum se poate? Din cauza unor povești? I strigară cu toții mirați.

— Da, din cauza unor astfel de povești, răspunse cărăușul. Și în satul meu, femeile și fetele au obiceiul să se adune serile ca să toarcă împreună. Vin și flăcăii și spun tot felul de istorii. Într-o seară se vorbea de stafii și năluci, iar flăcăii povesteau despre un băcan bătrîn care murise de zece ani, dar nu-și putea găsi liniștea în mormînt. Dădea în fiecă noapte pămîntul la o parte, se tîra încetișor afară și, tușind, așa cum obișnuia și în viață, se ducea la băcănia sa unde cîntărea zahăr și cafea, bolborosind încet:

Trei sferturi, trei sferturi la miezul nopții
Fac cît un funt în timpul zilei.

Mulți spuneau că l-au văzut aievea, iar fetele și femeile s-au înfricoșat. Soră-mea însă, o fetișcană de vreo șaisprezece ani, voind să facă pe grozava, a spus:

— Nu cred nimic din toate astea. Morții nu se mai întorc niciodată înapoi.

Din păcate nu era prea convinsă, i se cam strînsese și ei inima de frică de cîteva ori. Unul dintre tineri a zis:

— Dacă crezi într-adevăr că-i așa cum spui, n-are de ce să-ți fie frică. Mormîntul lui e la doi pași de cel al lui Kätchen, care a murit de curînd. Dacă ai curaj, du-te la cimitir, rupe de pe mormîntul lui Kätchen o floare și adu-ne-o. Numai așa vom crede că nu ți-a fost frică de băcan!

Ca să nu le dea prilej s-o ia în ris, soră-mea a răspuns:

— Numai atîta îmi cereți? E un fleac! Ce floare doriți?

— În satul nostru nu cresc trandafiri albi decît acolo. Adu-ne un buchet de trandafiri, i-a cerut una din prietenele ei.

Fata s-a sculat și a plecat. Toți bărbații îi laudau curajul, dar femeile clătinau din cap, căinîndu-se:

— Numai de nu s-ar întîmpla ceva!

Sora mea a pornit spre cimitir. Luna învăluia mormintele într-o lumină palidă, albicioasă.

Sora mea s-a înflorat. Ceasul din turn tocmai bătea miezul nopții. Fata a împins porțița cimitirului.

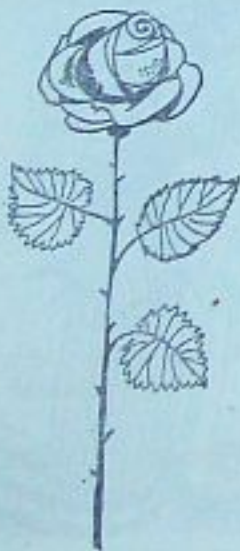
A pornit printre movilele mormintelor și, cu cît se apropia mai mult de trandafirii albi ai lui Kätchen și de mormîntul băcanului-strigoi, cu atît i se strîngea inima mai tare.

Când a ajuns în sfârșit la groapa lui Kätchen, a îngenușcheat tremurând și a început să culegă flori. În clipa aceea i s-a părut că aude zgomote în apropiere. Când a întors capul, la doi pași de ea cineva zvârlea țărina de pe un mormânt și din groapă a ieșit încet o făptură ciudată. Era un bătrîn palid, cu o scufie de noapte, albă, pe cap. Soră-mea a aruncat înspăimântată încă o privire, ca să se convingă că ceea ce vedea era adevărat, dar când cel din groapă a început să vorbească pe nas: «Bună seara, domnișoară, ce faci aici la ora asta tîrzie?», a cuprins-o o spaimă de moarte; și-a ținut totuși firea, a sărit peste morminte și a fugit înapoi în sat. Acolo, sfîrșită de puteri, a povestit tot ceea ce văzuse și, stoarsă de orice vlagă, a fost purtată pe brațe pînă acasă. A doua zi am aflat că cel care îi vorbise sărmanei mele surori fusese chiar groparul, care săpa o groapă. Ce folos, însă? N-am mai apucat să-i spunem nefericitei cine îi ieșise în cale. A căpătat fierbințeală mare și s-a stins după trei zile. Trandafirii pentru coroana de pe mormînt și-i culesese singură.

Cărăușul a tăcut, cu ochii plini de lacrimi. Tovarășii lui l-au privit cu milă.

— Așadar, copila aceea s-a prăpădit din pricina unor scorneli, zise tînărul giuvaergiu. Îmi amintesc de o poveste pe care aș vrea să v-o spun și care s-a sfîrșit, din păcate, tot prost.

GROTA DIN STEENFOLL

Legendă scoțiană

Pe o insulă stîncosă de pe coasta Scoției, trăiau odată doi pescari. Erau foarte buni prieteni. Nici unul dintre ei nu se însurase, nici neamuri n-aveau și, muncind laolaltă, fiecare în felul lui, izbuteau să-și agonisească hrana. Cu vremea, îmbătrîniseră și prietenia lor devenise și mai strînsă, cu toate că se deosebeau unul de celălalt, la fire și la trup, cum se deosebește vulturul de vițelul de mare.

Kaspar Strumpf era un bărbat indeseat și rotofel, cu o față lată, grăsună, rotundă ca luna plină, cu ochi jucăuși și blînzi, care parcă nu cunoscuseră niciodată mîhnirea și grija. Dar el nu era numai dolofan, ci și adormit și leneș. De aceea se ocupa cu treburile casnice: gătea, cocea și împletea plasele cu care pescuia pentru el și pentru vinzare. Tot el lucra și cea mai mare parte din peticul lor de pămînt. Prietenul său era, dimpotrivă, înalt și deșirat, cu un nas coroiat ca un cioc de uliu, cu ochi ageri, și cunoscut ca cel mai harnic și norocos pescar de pe insulă, ca un om fără frică, ce se cățara te miri unde după păsări și fulgi. Era și cel mai priceput agricultor de pe insulă, dar și cel mai hrăpăreț, neguțător de pe piața din Kirchwall. Fiindcă avea însă marfă bună și nu-și păcălea mușterii, toți își făceau cumpărăturile la el și-i vindeau cele de trebuință. Așa că Wilm Falke, cum îl numeau concetățenii lui, și Kaspar Strumpf, cu care primul, în ciuda lăcomiei sale, își împărțea cîștigul greu dobîndit, izbuteau nu numai să-și agonisească o hrană indestulătoare, dar chiar să fie socotiți ca oameni cu dare de mină. Dar Falke cel hrăpăreț nu era mulțumit să treacă doar drept un om înstărit, ci dorea să ajungă bogat, ba chiar foarte bogat. Și fiindcă își dăduse seama că numai cu sirguința nu se putea îmbogăți atît de repede

pe cât dorea, își aștepta norocul de la vreo întâmplare fericită, neobișnuită. Din clipa în care gândul acesta pusese stăpînire pe el, Falke luase hotărîrea dîră și nestrămutată să-și urmărească țelul fără odihnă și începuse să-i vorbească lui Kaspar

Strumpf despre avuția pe care o va dobîndi, ea despre ceva neîndoios. Iar fiindcă acesta credea în vorbele lui ca în litera de evanghelie, povestea și el vecinilor cele auzite. Așa se dusese vestea că Wilm Falke s-ar fi vîndut diavolului, care-l cumpărase cu aur greu. Unii spuneau însă că stăpînul iadului doar îl imbiase deocamdată în privința asta.

E drept că la început Falke lua vorbele astea în rîs, dar încetul cu încetul se obișnuise cu gândul că într-o bună zi vreun duh ar putea să-i dezvăluie taina unei comori, și nu se mai supăra pe concetățenii săi care-l luau în zeflema din

pricina asta. E drept că își vedea mai departe de negoț, dar cu mai puțină rîvnă. O mare parte din timpul pe care-l folosisese înainte pentru pescuit sau alte munci folositoare, îl pierdea acum fără nici o noimă, așteptînd să se îmbogățească peste noapte. Spre nenorocul lui, stînd într-o zi pe tîrmul pustiu și privind cu o anume speranță tîlăzuirile mării, ca și cum de acolo ar fi putut să i se ivească norocul cel mare, un val uriaș i-a rostogolit la picioare un mînunchi de alge și prundiș. Printre pietricele scliepa o piatră galbenă : o bilă de aur.

Wilm a rămas incremenit. Așadar nu sperase în zadar — marea îi dăruise aur — aur frumos, curat, pesemne rămasă unei bare masive cîzută la fund pe care o mîncaseră valurile de ajunsese numai cît un glonț de pușcă. Și acum i se desluși în minte, fără chip de tăgadă, că odată, undeva, aproape de tîrmul acesta, se scufundase o corabie cu încărcătură de preț și că lui îi hărăzise soarta să găsească comorile înghițite de valuri. Și gândul acesta a crescut încet-încet în mintea lui, pînă a pus stăpînire pe toată ființa sa. Acum singura lui țintă era să se ferească pînă și de prietenul lui, căruia nu-i împărtășise descoperirea făcută, de teamă să nu afle și alții de ea. Astfel bietul om lăsă baltă toate celelalte treburi. Stătea zile și nopți de-a rîndul pe tîrmul mării și, în loc să azvîrle plasa de prins pești, arunca o lopată special făurită pentru a scoate aur.

Nu s-a ales însă cu nimic altceva decît cu sărăcia, căci nu mai avea de nici unele ; și oricît se trudea, adormitul de Kaspar nu izbutea să agonisească hrană pentru amîndoi. Wilm căuta, ce-i drept, comori de preț, dar pînă una, alta, bucatîca de aur găsită se dusese repede și după ea se irosise și avutul celor doi.

Strumpf nu scotea o vorbă. Fără să murmure, lăsase odinioară pe seama lui Falke agonisirea hranei și nu crîcnea nici acum, cînd acesta, pierzîndu-și timpul fără rost, îl lipsea de hrana zilnică. Purtarea blindă a răbdătorului său prieten îl imboldea și mai mult pe Falke să caute fără încetare comoara. În fiecare seară, înainte de a adormi, i se părea că aude foarte limpede niște șoapte, mereu aceleași, pe care a doua zi nu și le mai amintea. Asta îl îndirjea și mai mult, deși nu prea vedea ce legătură ar putea fi între șoaptele acestea ciudate și năzuința sa. Dar în mintea unui Wilm Falke își putea face loc orice închipuire, așa că șoaptele acestea tainice îi întăreau

credința că soarta îi hărăzise marea fericire de a descoperi o grămadă uriașă de aur.

Într-o zi l-a prins furtuna pe țărmul unde găsisse bila de aur. Vijelia era atât de cumplită, încât Falke a trebuit să se adăpostească într-o grotă din apropiere. Peștera aceasta — numită prin partea locului „grotă din Steenfol” — era de fapt un gang subteran lung, cu două guri spre mare, pe unde năvăleau valurile, rostogolindu-se mereu cu un vuiet îngrozitor. Nu puteai să pătrunzi în grotă decît printr-un singur loc, printr-o crăpătură din boltă, știută doar de ștregarii din partea locului. Grotă ascundea mari primejdii — unde mai pui că umbla și vorba că era bîntuită de stafii. Wilm a coborît anevoie în grotă și s-a așezat pe o piatră sub un colț de stîncă ce-i atîrna deasupra capului. Aici, la douăsprezece picioare sub pămînt, în vuietul valurilor care se rostogoleau sub stîncă și al vijeliei pustiitoare de afară, au început să-l copleșească din nou aceleași gînduri despre vasul scufundat, întrebîndu-se mereu ce fel de vas o fi fost. Întrebuse în dreapta și în stînga, dar nici bătrînii nu-și aminteau să se fi scufundat vreo corabie în locurile acelea. Și a rămas așa în grotă, nici el nu mai știa cît. Cînd s-a trezit în sfîrșit din visare, furtuna se potolise. Tocmai se pregătea să iasă la lumină, cînd, deodată, de undeva din străfunduri, a auzit un glas care striga limpede:

— Car-mil-han !

A tresărit speriat și s-a uitat în adînc.

— Stăpîne atotputernic ! a strigat el. Acesta e cuvîntul care mă urmărește și în somn ! Ce-o însemna, oare, Dumnezeu ?

În clipa cînd a pus piciorul afară, Falke a mai auzit încă o dată, ca un suspin venit din adîncuri : « Carmilhan ! » după care a luat-o la goană spre casă, ca o sălbăticiune fugărită.

Wilm nu era fricos, numai că totul venise pe neașteptate. Nimic însă nu l-ar mai fi putut opri din mersul său : să între în grotă era, ce-i drept, primejdios, dar setea de aur nu-i dădea pace.

Odată, Wilm stătea noaptea tîrziu în fața grotei din Steenfol, scormonind nisipul de pe fund cu lopata, în căutarea comorii. Deodată, lopata s-a agățat de ceva și, oricît a tras-o el, oricît a smucit-o, nu i-a fost cu putință s-o clintească. Între timp a început să sufle vîntul, cerul s-a acoperit cu nori negri valurile îi purtau luntrea de colo-colo, gata s-o răstoarne. Însă

Wilm nu s-a lăsat : a tras pînă n-a mai simțit nici o împotrivire. Nemaisimțînd nici o greutate, credea că se rupsesse funia de care legase lopata, dar în clipa cînd norii au început să învâluie luna, deasupra apei a răsărit o umbră neagră și peste întinsul mării a răsunat cuvîntul care-l urmărea : « Carmilhan » Wilm a întins mîna, vrînd să apuce făptura aceea ciuhandă, dar aceasta s-a mistuit repede, undeva, în întunericul nopții. Furtuna care s-a dezlănțuit în clipa aceea l-a silit să-și caute adăpost sub stîncile din apropiere. Istovit, a căzut într-un somn adînc, plin de năluciri. Coșmarul acesta i-a sporit și mai mult zbuciumul în legătură cu neconținută căutare a comorii, care îl chinuise în timpul zilei.

Cînd s-a trezit, razele răsăritului cădeau pe marea acum liniștită și incremenită ca o oglindă. Tocmai se pregătea să iasă din nou în larg, să-și înceapă munca obișnuită de fiecare zi, cînd în depărtare a zărit un punct care se apropia din ce în ce. S-a uitat mai bine și a deslușit o luntre în care ședea o ființă omenească. Să vezi și să nu crezi : fără pinze, fără visle, fără ca făptura dinăuntrul ei s-o cîrmească — dacă cumva avea cîrmă — barca înainta cu botul spre mal, spre luntrea lui Wilm, lîngă care se opri. În ea se afla un moșneguț stăfildit, îmbrăcat în haine de pînză galbenă, pe cap cu o scufie roșie, țuguiată, cu ochii închiși, incremenit ca un stîrv uscat. Falke a strigat, a smucit barca, dar n-a primit nici un răspuns. Atunci a vrut să lege barca cu o funie de luntrea sa și s-o tragă după el. Bătrînelul a deschis însă deodată ochii și a început să se miște atît de ciudat, încît l-a umplut de groază chiar și pe pescarul acesta cutezător.

— Unde mă află ? a întrebat omulețul în limba olandeză, oftînd adînc.

Falke, care știa de la pescarii de scrumbii olandezi cîteva vorbe în graiul lor, i-a spus cum se numește insula și l-a întrebat cum îl cheamă și ce caută pe acolo.

— Am venit să văd ce-i cu Carmilhan.

— Cu Carmilhan ? Pentru Dumnezeu ! Ce înseamnă asta ? a strigat pescarul, plin de curiozitate.

— Nu răspund la întrebări, dacă mi se pun în felul acesta, a răspuns omulețul, vădit speriat.

— Bine, dar ce e Carmilhan ? a strigat Falke.

— Acum nu mai e nimic, dar pe vremuri a fost un vas

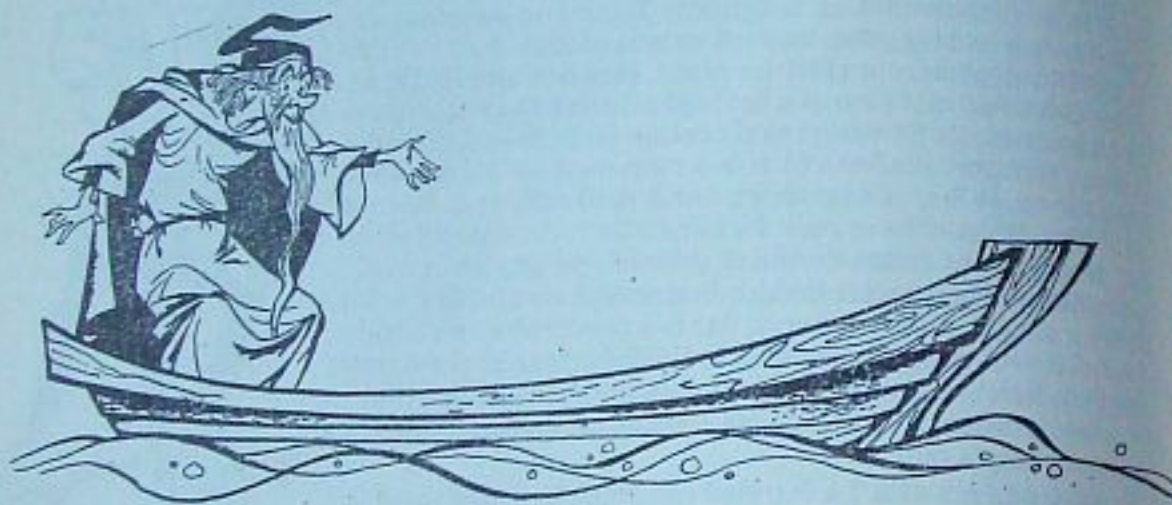
minunat, încărcat cu atât de mult aur cum n-o să mai alba vreodată un vas.

— Când s-a scufundat și unde ?

— Cam acum o sută de ani, dar nu știu sigur unde. Am venit să caut locul și să pescuiesc aurul pierdut. Vrei să mă ajuți și să împărțim ceea ce găsim ?

— Cu dragă inimă, numai să-mi spui ce am de făcut.

— Pentru ceea ce trebuie să faci, ai nevoie de mult curaj: trebuie să te duci la miezul nopții în locul cel mai sălbatic, cel mai singuratic de pe insulă și să iei cu tine o vacă. Acolo s-o tai, și să pui pe cineva să te înfășoare în pielea ei caldă încă, apoi să te așeze jos și după aceea însoțitorul trebuie să te lase

singur. Înainte de un ceas după miezul nopții vei afla unde sînt comorile de pe «Carmilhan».

— În felul ăsta a fost dus la pierzanie și bătrînul Engrol ! Și-a vîndut și trupul și sufletul ! a strîgat Wilm. îngrozit. Piei din ochii mei, piază rea ! a adăugat el, vislînd grăbit. Nu vreau să am de-a face cu tine !

Omulețul a scrișnit din dinți, l-a ocărit, l-a blestemat, dar vorbele lui abia s-au mai auzit, fiindcă, vislînd cu amîndouă visele, Falke s-a depărtat repede, a ocolit o stîncă și a dispărut. Totuși, deși văzuse că un duh rău voia să se folosească de

setea lui de îmbogățire, să-l ademenească cu aur și să-l prindă în laț, pescarul, orbit de lăcomie, tot nu s-a lecut. Dimpotrivă, ar fi vrut să tragă foloase din cele ce îi spusese omulețul în haine galbene, fără să se dea însă pe mîna vrăjitorului. Falke stătea deci mai departe pe țărmul pustiu și căuta mereu aur. Pe vremuri făcuse tot ce putuse ca să se căpătuiască. Pescuise pe meleaguri străine și se apucase cu sîrg de fel de fel de treburî, dar acum le lăsase pe toate baltă. El și tovarășul său ajunseseră săraci lipiți pămîntului. Dar deși se aflau în starea asta jalnică numai din pricina încăpățînării lui Falke și a lăcomiei lui neroade, cu toate că grija pentru trai apăsă pe umărul lui Kaspar Strumpf, acesta nu-i făcea nici cea mai mică

muștrare prietenului său, ci, dimpotrivă, se arăta tot atât de supus și avea aceeași încredere în mintea înțeleaptă a acestuia, ca și pe vremea cînd treburile le mergeau din plin. Bunătatea răbdătorului său tovarăș îl pune în mare încercătură pe Falke. Felul de a se purta al acestuia îl îndemna să caute aurul cu și mai multă înverșunare, nădăduind că odată și odată își va putea răsplăti prietenul pentru lipsurile pe care le îndura. În tot acest timp cuvîntul drăcesc «Carmilhan» îl urmărea mereu, nu-i dădea pace nici în somn. Toate laolaltă — sărăcia, deznădejdea așteptării și lăcomia — l-au făcut pînă

la urmă să-și piardă mințile. S-a hotărât să-l asculte pe omuleț, cu toate că știa din bătrâni că cine face ceea ce poruncește moșneagul se dăruiește puterilor necuratului.

Kaspar s-a străduit în zadar să-l oprească. Cu cit prietenul său îl ruga mai fierbinte să dea uitării desperata lui hotărâre, cu atât mai mult se îndârjea Falke. În sfârșit, Kaspar, blajin și molatic ca de obicei, s-a învoit să-l însoțească și să-l ajute să ducă la îndeplinire ceea ce hotărâse. Cu inima strânsă de durere, au legat o funie de coarnele frumoasei lor vaci, pe care o crescuseră de mică și pe care nu se înduraseră până atunci s-o vîndă, pentru că nu se puteau obișnui cu gândul să încapă pe mîini străine. Ea singură le mai rămăsese din tot avutul lor, dar duhul rău, care pusese stăpînire pe Wilm, îi înăbușise toate simțămintele bune, iar Kaspar nu era în stare să-l înfrunte.

Era în septembrie. Începuse iarna scoțiană cu nopțile ei lungi. Un vînt tăios rostogolea deasupra Clydestrom-ului norii grei ai nopții, asemănători unor culmi de gheață. Întunericul se lăsase ca un zăbranic negru peste ripele munților, peste smircuri, peste albiile tulburi ale riurilor, care parcă te priveau negre ca hăul cel fioros al iadului. Falke pășea înainte și Strumpf în urma lui; cutremurat de propria-i îndrăzneală, acesta se uita posomorît, cu ochii plini de lacrimi, la sărmanul animal care mergea senin și nevinovat la moarte. Curînd, mina care-l ocrotise și-l hrănise îi va curma firul vieții. Au ajuns cu greu într-o vale îngustă și mlăștinoasă, ascunsă între munți, năpădită de mușchi, de tufe de iarbă neagră și plină de bolovani. Un lanț de munți prăpăstioși, întunecați, ce se pierdeau în ceața cenușie, încingeau valea aceasta, unde rareori călca picior de om.

Cei doi pescari mergeau pe pămîntul mlăștinos, nesigur, îndreptîndu-se spre o stîncă uriașă care se ridica în mijlocul drumului. Un vultur și-a luat zborul, țipînd, de pe stîncă. Sărmana vacă mugea încetîșor, cu jale, ca și cum pricepea toată grozăvia acelei nopți, ca și cum știa ce soartă o așteaptă. Kaspar a întors capul ca să-și șteargă lacrimile ce-i șiroiau pe obraji și s-a uitat deval, prin strunga pe unde venise. Jos, departe, se auzeau valurile mării izbînd cu vîriet stîncă. De undeva, de sus, dinspre crestele munților, peste care se lăsa-seră nori negri grei, răzbea din timp în timp un murmur surd. Cînd Kaspar s-a întors spre prietenul său, acesta tocmai ridi-

case securea asupra blindului dobitoc, pe care-l legase de stîncă. Priveliștea aceasta l-a tulburat într-atît, încît i-a zdruncinat hotărîrea de a se supune orbește prietenului său; a înclinat genunchi la picioarele lui, frîngîndu-și mîinile și strigînd cu desperare:

— Pentru Dumnezeu, Wilm Falke! Cruță vaca, cruță-te pe tine, cruță-ne pe amîndoi! Mintuiește-ți sufletul! Scapă-ți viața! Dacă vrei cu orice preț să pui la încercare bunătatea

Domnului, așteaptă pînă mîine și jertfește mai bine alt animal în locul blindei noastre vaci!

— Ai înnebunit, Kaspar? a strigat Wilm ca scos din minți, ținînd securea ridicată. Să cruț vaca și să mor de foame?

— N-o să mori de foame, a răspuns Kaspar hotărît. Atîta timp cît oi avea aste două mîini, n-o să mori de foame! O să muncesc din zori și pînă în noapte pentru tine, numai să nu-ți vinzi sufletul și să cruți bietul dobitoc!

— Atunci ia securea și crapă-mi capul! a strigat Falke desperat. N-o să mă mișc din locul ăsta pînă n-am făcut ce trebuia să fac. Poți să dobîndești tu comorile lui «Carmilhan» în locul meu? Pot mîinile tale să agonisească mai mult decît ca să-ți duci traiul de azi pe mîine? În schimb mîinile acestea pot să pună capăt zbuciumului meu, așa că jertfește-mă pe mine!

— Wilm, înjunghie vita și ucide-mă și pe mine! Nu-mi pasă! Vreau mîntuirea sufletului tău. Vai! Iată, te afli lingă

altarul păgîn al picților¹ și jertfa pe care vrei s-o aduci e hărăzită necuratului.

— Habar n-am de așa ceva ! a strigat Falke, rizind sălbatic, ca unul care era hotărît să nu audă și să nu vadă nimic din tot ce putea să-l abată din drum. Kaspar, ești nebun și mă înnebunești și pe mine, dar iată, a spus el, aruncînd securea și ridicînd cuțitul de pe piatră, ca și cum ar fi vrut să se înjunghie, rămii cu vaca, dar fără mine !

Atunci Kaspar a sărit la el, i-a smuls din mină unealta aducătoare de moarte, a luat securea, a ridicat-o în aer, și a izbit cu atîta putere capul dobitocului iubit, încît acesta s-a prăvălit la picioarele stăpînului său fără să tresară.

Totul se petrecuse uluitor de repede. Un fulger a brăzdat apoi cerul și tunetul a cutremurat țăriile. Falke și-a holbat

¹ Picții — locuitori din regiunile de miazănoapte ale Marii Britanii înaintea erei noastre, strămoși ai scoțienilor de astăzi.

ochii la prietenul său. Se simțea ca un bărbat în toată firea în fața unui copil, minunîndu-se că băiețandru se dovedea mai cutezător decît el, omul mare. Dar Strumpf nu părea speriat de tunet, nici tulburat de uluiala tovarășului său. S-a repezit la vacă și, fără să scoată o vorbă, a început s-o jupoaie de piele. Venindu-și puțin în fire, Wilm i-a dat o mină de ajutor. Dar pe cît de mare îi fusese mai înainte nerăbdarea de a vedea săvîrșită jertfa, pe atît de adîncă era acum scirba cu care lucra. Furtuna se întetă, tunetele zguduiau munții, fulgere îngrozitoare șerpuiau în jurul stîncii și peste mușchiul din ripă. Vîntul, care nu izbutise să răzbătă sus, spre înălțimi, își avea sălaș jos, umplînd valea și țărmul cu un vuiet sălbatic. În cele din urmă, cei doi pescari, uzi leocă, au jupuit vita de piele, pe care au întins-o pe jos ; Kaspar l-a înfășurat apoi pe Falke în ea și l-a legat strîns, așa cum îi po-fășurată pe Falke în ea și l-a legat strîns, așa cum îi po-runcise acesta. După ce și-a dus treaba la bun sfîrșit, bietul om a rupt tăcerea care dăinuia de atîta vreme și, privindu-l cu milă pe prietenul său amăgit, l-a întrebat cu glas tremurător :

— Ce mai pot face pentru tine, Wilm ?

— Nimic, a răspuns celălalt. Rămii cu bine !

— Rămii cu bine ! i-a urat Kaspar. Dumnezeu să te aibă în paza lui și să te ierte așa cum te iert și eu.

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care le-a mai auzit Wilm, căci Kaspar s-a și mistuit în întuneric. În aceeași clipă a izbucnit una dintre cele mai pustiitoare furtuni pe care le văzuse Wilm vreodată. Întîi a scăpărat un fulger, luminînd munții, stîncile din apropiere, valea cu valurile spumeginde ale mării și insulele stîncioase împrăștiate în golf. Printre insulele acestea i s-a părut că deslușește contururile unui uriaș vas străin, fără catarge ; dar abia i-a răsărit dinaintea ochilor, că a și dispărut în beznă. Tunetele bubuiau asurzitor. Din munți se rostogoleau spre el amenințătoare puhoai de pietriș, iar din înălțimi se revărsau șuvoaie de apă atît de uriașe, încît valea îngustă și mlăștinoasă s-a umplut cît ai clipi și apa i-a ajuns lui Wilm pînă la umeri. Din fericire, Kaspar îl așezase pe Wilm pe un dîmb, altminteri s-ar fi înecat. Apa creștea mereu și Wilm se căznea să-și schimbe poziția primejdioasă, dar pielea în care era învelit îl strîngea rău și nu-l lăsa să se miște. Zadarnic l-a strigat pe Kaspar. Acesta era departe. În clipele acelea de nenorocire nu a îndrăznit să ros-

tească numele Domnului, iar la gândul că ar putea să chese în ajutor puterile întunecate în mina cărora se afla, îl treceau fiori de groază. Apa i-a ajuns până la urechi și i-a atins buzele.

— Dumnezeule, sint pierdut ! a strigat el, simțind cum se urcă apa în susul obrazului.

Dar în clipa în care a scos strigătul, a auzit ca prin vis un zgomot asemănător cu vuietul apelor unei cascade și — minune — apa s-a depărtat de buzele lui. Șuvoiul își croise drum printre stînci și se scurgea la vale. Ploaia s-a potolit și întinericul a început să se destrame. Wilm a prins puțin curaj, o rază de speranță îi încolțise în suflet. Se simțea vlăguț ca după o luptă cu moartea și ar fi dat orice să iasă din pielea care-l stringea. Dar, deși primejdia de a-și pierde viața se îndepărtase, el nu se liniștise. Zbuciumul plin de deznădejde îi răvășea și acum sufletul, iar lăcomia îl ținea nemiloasă în ghearele ei, îndirjindu-l în lupta pe care o dădea. În cele din urmă, moleșit de frig și de oboseală, a căzut într-un somn ca de plumb.

Și a dormit așa cam vreo două ceasuri. Vîntul rece care-și sfichiuia obrazul și vuietul valurilor mării l-au scos din această fericită uitare de sine. Cerul se întunecase din nou. Un fulger asemănător cu cel care vestise prima furtună a brăzdat iar cerul și, la lumina acestuia, lui Falke i s-a părut că zărește vasul cel străin legănîndu-se pe creasta unui val, în apropierea stîncii din Steenfol. Apoi vasul a dispărut în adîncurile grotei. Pescarul a holbat ochii la vedenie. Căci fulgerele brăzdau acum bolta fără conținere, luminînd întinsul mării. Deodată, o trîmbă de apă cît un munte s-a ridicat din vale și l-a izbit pe Falke cu atîta putere de un colț de stîncă, încît și-a pierdut cunoștința. Cînd și-a venit în fire, furtuna se potolise și cerul se înseninase, doar fulgerele mai scăpărau din cînd în cînd. Falke se afla la poalele munților care încingeau valea. Se simțea atît de sfîrșit, că aproape nu era în stare să se miște. Valurile se izbeau molcom, plescîind, de stînci, și prin clocotul apei răzbătea o muzică solemnă, ca o cîntare bisericească. Sunetele, la început slabe ca o închipuire, erau tot mai limpezi, mai aproape. Părea melodia unui psalm pe care-l auzise în vara trecută pe un vas olandez de pescuit scrumbii.

Apoi a deslușit glasuri omenești, ba parcă și cuvintele cîntecului. Vocile veneau de jos, din vale. Falke s-a tîrît cu greu

pînă la o piatră pe care și-a sprijinit capul și s-a uitat în jos. Acolo a văzut un alai de făpturi omenești care se îndreptau spre el, cîntînd melodia pe care o auzise mai înainte. Fetele oamenilor, ale căror veșminte păreau să fie ude learcă, erau pline de mîhnire și de teamă. Cînd au ajuns lingă el, toți au tăcut. În fruntea alaiului păseau cîțiva muzicanți, urmați de marinari. După ei venea un bărbat înalt, îmbrăcat în straie de modă veche, bogat împodobite cu fir, încins cu o sabie, ținînd în mînă un toiag lung și gros de bambus, cu mîciulie de aur. La stînga sa, un arap tînăr îi întindea din cînd în cînd o pipă lungă, din care stăpînul trăgea grav cîteva fumuri și apoi pășea mai departe. Omul s-a oprit țeapăn în fața lui Wilm. La stînga și la dreapta lui se înșirau alți bărbați înveșmîntați cu mai puțină strălucire, toți cu pipe în mîini, acestea pîrînd însă mai puțin scumpe decît aceea pe care o purta arapul cel însoțea pe bărbatul cel voinic. După ei venea multă lume, însoțea pe bărbatul cel voinic. După ei venea multă lume, printre care o mulțime de femei, unele cu prunci în brațe sau cu copii de mînă, toate în veșminte de preț de pe meleașuri străine. O ceată de marinari olandezi încheia cortegiul. Marinarii mestecau tabac și țineau în colțul gurii cîte o pipă mică, negricioasă, pe care o fumau într-o tăcere sumbră.

Pescarul s-a uitat îngrozit la adunarea aceasta ciudată. În așteptarea celor ce aveau să se mai întîmple, a mai prins însă puțin curaj. Făpturile acelea au stat multă vreme în jurul lui. Fumul pipelor se înălța ca un nor deasupra capetelor lor, risipindu-se printre luminițele sclipitoare ale stelelor. Și cercul a început să se strîngă tot mai mult în jurul lui Wilm — se fuma tot mai mult și din pipe ieșea un fum des de puteai să-l tai cu cuțitul.

Falke era un om neînfricat și se pregătise pentru fapte neobișnuite, dar la vederea acestei mulțimi ciudate, care se înghesuia în jurul lui de parc-ar fi vrut să-l strivească, l-a părăsit curajul, fruntea i s-a îmbrobonat de sudoare și a simțit că leșină de spaimă. Dar închipuiți-vă groaza care l-a cuprins cînd, întorcînd întîmplător capul, l-a văzut pe omulețul cu haine galbene șezînd lingă el, țeapăn, incremenit, ca atunci cînd îi ieșise prima dată în cale. Numai că acum ținea și el o pipă între dinți, parcă în bătaie de joc. Cuprins de o spaimă de moarte, Falke a strigat către căpetenia mulțimii :

— În numele celui pe care-l slujiți, cine sinteți voi și ce vreți de la mine ?